

Γρηγόρης Αϊδινίου

For interpreters only

Μυθιστόρημα;

“If you think, that anything like a romance is preparing for you, reader, you never were more mistaken. Do you anticipate sentiment, and poetry, and reverie? Do you expect passion, and stimulus, and melodrama? Calm your expectations; reduce them to a lowly standard. Something real, cool, and solid lies before you; something unromantic as Monday morning, when all who have work wake with the consciousness that they must rise and betake themselves thereto.¹

¹ An` to Shirley της Charlotte Brontë

Πρόλογος

Το παρόν σύγγραμμα ή μάλλον ο συγγραφέας του ούτε την φιλοδοξία έχει ούτε τα κότσια ούτε και την όρεξη να καλύψει το ανεξήγητο κατά τα άλλα κενό² στην σειρά Για πρωτάρηδες (For dummies) αφιερώματος στην Ευρωπαϊκή ένωση. Άλλοι πιο αρμόδιοι ας το επιχειρήσουν. Δεν παύει ωστόσο να αποτελεί έναν – όπως εύστοχα χαρακτηρίζει η Wikipedia την εν λόγω σειρά – non-intimidating guide κάποιων επίκαιρων και, θα ισχυριζόμασταν, κρίσιμων πτυχών του περίβλεπτου αυτού οργανισμού.

Εισαγωγή

Διαβάζοντας κανείς το παρακάτω κείμενο θα αναρωτηθεί ποιος είναι ο κεντρικός του ήρωας; Ο αντί-ήρωας άραγε που ο συγγραφέας αποκαλεί με το πρώτο γράμμα ενός κατά τα φαινόμενα επιθέτου, το Λ., χωρίς ποτέ να μας αφήσει να μαντέψουμε αν πρόκειται για το δικό του; Αυτός που για την αφεντιά του το κείμενο είναι τόσο φειδωλό σε περιγραφές που μόλις και μετά βίας να προκύπτει το portrait-robot³ του; Ή μάλλον ο διεθνής οργανισμός του οποίου αποτελώντας αν όχι ένα απ' τα ρομπότ, πάντως ασήμαντο γρανάζι και σίγουρα αυτόπτη και αυτόκοο μάρτυρα, σκιαγραφεί με αδρές γραμμές το πορτραίτο;

² Τουλάχιστον όσο γραφόταν το κείμενο αυτό

³ Στα Γαλλικά, σκίτσο που βάσει μαρτυριών βγάζει η αστυνομία για καταζητούμενο εγκληματία

Παραλειπόμενα

1. Αν ήταν να διαλέξω άλλο τίτλο, χωρίς δεύτερη κουβέντα θα ήταν “Any other business”. Το γιατί θα το καταλάβετε.
2. Ο τίτλος σε μυθιστόρημα μπορεί να μην είναι το Α και το Ω, έστω όμως το Α σίγουρα. Κάτι σαν δήλωση προθέσεων και ανάληψη δεσμεύσεων εκ μέρους του συγγραφέα στην οποία δυστυχώς ο αναγνώστης σπάνια δίνει την δέουσα βάση. Μετά όμως ζητάει και τα ρέστα.

Υπόψη

1. Αυτό δεν είναι μυθιστόρημα, να το ξέρετε! Για να μην μου γκρινιάζετε μετά ότι δεν διαθέτει υπόθεση, πλοκή, κλιμάκωση, σασπένς, και τα τοιαύτα.
2. Αυτό – μόνο και μόνο επειδή για να γραφτεί έχει περάσει απ’ όλα εκείνα τα στάδια, και τις συμπληγάδες, και τα διλλήματα, τις «δεύτερες σκέψεις», και τις αυπνίες, και τις σπαζοκεφαλιές, και τις καταθλίψεις, και τις κρίσεις μεγαλοπρέπειας του μυθιστοριογράφου – είναι μυθιστόρημα! Άσχετο αν δεν ακολουθεί τους κανόνες του είδους.
3. Είναι όμως και non-fiction novel. Non-fiction αφού αποτελεί, αν και σίγουρα δημιούργημα, όχι όμως και 100% αποκύημα της φαντασίας μου και novel γιατί (θέλω να πιστεύω ότι) κομίζει κάτι το καινούργιο.

Οδηγίες χρήσης

Η υποδοχή των κριτικών στον Κυμβελίνο του Σαίξπηρ ήταν ιδιαίτερα ψυχρή. Ένας μάλιστα απ' τους πιο διακεκριμένους δεν καταδέχτηκε καν να τον κρίνει. Όχι γιατί ο Σαίξπηρ ήταν κανένας πρωτοεμφανιζόμενος νεαρός ή δευτεροκλασάτος γραφιάς. Ίσα ίσα που και πασίγνωστος πια ήταν και πολλά θεατρικά έργα του είχαν ήδη εκδοθεί και παιχτεί με μεγάλη επιτυχία. Το πρόβλημα ήταν αλλού και συγκεκριμένα στο ίδιο το κείμενο που εκτός των ανακολουθιών, λογικών αντιφάσεων και τερατολογιών που έβριθε, σε σημείο που να φέρνει προς παρωδία, έπασχε – όπως φοβούμεθα και το ανά χειράς πόνημα – από τέτοια δαιδαλώδη όχι τόσο πλοκή όσο δομή που μπροστά της η ανάγνωση του Οδυσσέα του Τζέημς Τζόυς φάνταζε κρουαζιέρα στα νησιά. Σιγά το ρίσκο, δικαίως θα πει κανείς, για κάποιον που δεν είχε πια τίποτε να αποδείξει και γούσταρε επιτέλους να κάνει το κέφι του. Ρίσκο όμως που γιγαντώνεται προκειμένου για άσημο πρωτάρη του οποίου είναι σχεδόν το πρωτόλειο. Όπως του υποφαινόμενου. Ρίσκο να μην διαβαστεί ποτέ μέχρι τέλους και μείνει στο ράφι. Ρίσκο όμως που (ο υποφαινόμενος) αναλαμβάνει ευθαρσώς. Πρώτον γιατί δεν μπορεί να κάνει αλλιώς μια και, όπως κάθε συγγραφέας – καλός κακός, αδιάφορο – ξέρει, από ένα σημείο και μετά μάλλον το κείμενο σε πάει όπου θέλει παρά το αντίθετο. Δεύτερον γιατί στ' αλήθεια δεν βλέπει πως αλλιώς θα μπορούσε να το γράψει. Τρίτον επειδή ένας απ' τους στόχους του εγχειρήματος, και συγκεκριμένα – αν και τον παίδεψε – να το ευχαριστηθεί,

έτσι κι αλλιώς επετεύχθη. Αλλά, και το κυριότερο, γιατί θεωρεί τις όποιες δυσκολίες ανάγνωσης προσωρινές. Που υπερεκτιμώντας τις, ο τυχόν αναγνώστης θα έκανε λάθος. Εξ ου και θα υποτιμούσαμε την νοημοσύνη του αν συνοδεύαμε το κάτωθι κείμενο με οδηγίες χρήσης. Εκτός ίσως, αν και με προτροπή περισσότερο μοιάζει, από μια :

Προτροπή

Τις προάλλες σε podcast με τίτλο «Πως να διαβάσουμε μέχρι τέλους τον Οδυσσέα του Τζέημς Τζόυς» – μυθιστόρημα ομολογώ που έχει αντισταθεί τόσο ηρωικά στο να ξεπεράσω ακόμα και την πρώτη σελίδα όσο οι Τρώες στις ορδές των Αχαιών – έγκριτος γνώστης του έργου συμβούλευε να πηδάμε χωρίς πολλά πολλά κάθε απόσπασμά του που μας δυσκολεύει. Συμβουλή εκτός από ανεφάρμοστη προκειμένου για ευσυνείδητους αναγνώστες όπως εγώ και εξοργιστική καθώς θεωρούσε δεδομένη την άδεια του συγγραφέα σε αυθαιρεσία ολκής στο κείμενό του. Που στην δικιά μου περίπτωση πάντως την έχετε.

Προλεγόμενα

1. Διαβάζοντας το παρακάτω κείμενο, ο αναγνώστης θα σχηματίσει ίσως την εντύπωση (που φτάνοντας στο τέλος ελπίζουμε να έχει αναθεωρήσει) ότι ο συγγραφέας – σαν τον μάγεια που συγκέντρωσε τα συστατικά της συνταγής, άλλα ψιλόκοψε, άλλα τεμάχισε, άλλα χτύπησε στο μπλέντερ κλπ. και τα άφησε αμανάτι στον πάγκο – το παράτησε στην μέση.

2. Αν συμπληρώναμε, αριστοτεχνικά έστω, τα μέλη που λείπουν από την Αφροδίτη της Μήλου και την βάφαμε κι από πάνω όπως συνήθιζαν οι αρχαίοι, το αποτέλεσμα θα ήταν σκέτο κίτσαριό. Και ευτυχώς που κανείς ποτέ δεν το αποπειράθηκε. Αλλά και να είχε περιωθει όπως ακριβώς ήταν στην αρχαιότητα, πάλι δεν είναι σίγουρο ότι θα μας έκανε την ίδια εντύπωση με σήμερα. Οπότε μόνο να ευγνωμονούμε μπορούμε την μοίρα που μας την παρέδωσε στο γνωστό χάλι. Κάτι που, άγνωστο γιατί και πως, ισχύει όπως θα διαπιστώσετε και με το παρόν σύγγραμμα. Διαβάστε το λοιπόν όπως θα ενατενίζατε την Αφροδίτη της Μήλου. Συμπληρώνοντας νοητά τα κενά, υποθέτοντας τι χάθηκε στην πορεία, τι πήρε το ποτάμι, τι έφαγε η μαρμάγκα κλπ.

1. Το μετρό

Για αρχή διεκδικεί βραβείο κοινοτυπίας, σύμφωνοι, δεν παύει ωστόσο να ήταν 9 παρά κάτι ενός, για τέλη Δεκέμβρη, ανησυχητικά ζεστού...

Υπερθέρμανση του πλανήτη

Σε χώρες του Νότου που οι λιακάδες ήταν ψωμοτύρι ακόμα και στο καταχείμωνο, ήταν φυσικό να μην κάνουν ούτε κρύο ούτε ζέστη σε κανένα. Στο Βέλγιο αντίθετα, αν και εντελώς αφύσικες κι αδιανόητες για την εποχή, προκαλούσαν πάνδημο ενθουσιασμό χωρίς ίχνος της παγωμάρας που κανείς θα περίμενε από πολίτες χώρας με ανεπτυγμένα, υποτίθεται⁴, οικολογική συνείδηση.

...Δευτεριάτικου πρωινού που, επί πλέον, προμηνυόταν και ηλιόλουστο, όταν στον σταθμό Arts-Loi του μετρό των Βρυξελλών ένας άντρας στα 45, που δεν ήταν άλλος απ' τον Λ...

Λάμδα

Το λάμδα πρέπει σαν γράμμα να ασκούσε μια άγρια γοητεία καθώς συν τω χρόνω είχε καταλήξει να συμβολίζει τα πιο ετερόκλητα αντικείμενα και έννοιες: από κοσμολογική σταθερά και συντελεστή διάρκειας ημιζωής, σωματίο, θερμική αναγωγιμότητα, μήκος κύματος στην φυσική, ανώνυμες συναρτήσεις στα μαθηματικά, μέχρι λόγο πιθανοφάνειας στην θεωρία των πιθανοτήτων, αλλά και αντί του μι που ως 12ο στο ελληνικό αλφάβητο, το δικαιούταν, να χαρακτηρίζει στον Γαλλόφωνο χώρο τον μέσο πολίτη⁵.

..., χωνόταν, την τελευταία στιγμή, στο πίσω βαγόνι...

⁴ Τουλάχιστον αν κρίνουμε από τα εκλογικά ποσοστά των Οικολόγων-Πράσινων

⁵ https://fr.wiktionary.org/wiki/citoyen_lambda

Το βαγόνι

Το σκεπτικό της STIB⁶ όταν κάπου το 2010 έθετε σταδιακά σε κυκλοφορία...

Κυκλοφορία

Το γεγονός ότι οι 4 ελευθερίες που εγγυόταν η ενιαία αγορά δεν ήταν παρά 4 κυκλοφορίες – αγαθών, κεφαλαίων, υπηρεσιών και προσώπων – επ' ουδενί μείωνε την σημασία τους καθώς παρά τις μεταβατικές περιόδους, τις παρεκκλίσεις, τις εξαιρέσεις, τις αναστολές, τις προθεσμίες χάριτος, τις ρήτρες αναθεώρησης, τους μη-σεβασμούς (non-respect), τις παραβάσεις, τις παραβιάσεις και τις στρεβλώσεις τους, τις απαλλαγές τους, τα waiver και τα opt-out τους, ως μέρος του κοινοτικού κεκτημένου↓ αποτελούσαν πια και οι 4 κεκτημένο δικαίωμα για 500 εκατομμύρια πολιτών. Καθόλου άσχημα αν τις συγκρίνουμε με τις 4 ελευθερίες του αμερικανικού συντάγματος – έκφρασης, θρησκείας, ανάγκης, φόβου – ιδίως τις 2 τελευταίες, απ' τις οποίες είχαν εμπνευστεί.

...τους νέους αρθρωτούς συρμούς στο μετρό των Βρυξελλών, δεν το γνωρίζουμε. Συνίστατο άραγε και στο όχι απλώς να την επιτρέψει – και μάλιστα εκτός των προσώπων, και σε υπηρεσίες που είτε παρείχαν είτε τους παρέχονταν, κεφάλαια και αγαθά που κουβαλάγανε – αλλά και να την ενθαρρύνει εντός τους εν κινήσει; Κρίνοντας εκ του αποτελέσματος, μάλλον ναι. Έπαυαν ωστόσο οι συρμοί να είναι συρμοί και κυρίως τα βαγόνια, βαγόνια; Σε καμιά περίπτωση αφού προς τούτο θα έπρεπε να τους αφαιρεθεί κάτι πολύ πιο ζωτικό από τα τοιχώματα που πριν τα χώριζαν ή να τους προστεθεί κάτι πιο ριζοσπαστικό από την φυσούνα που πλέον τα ένωνε. Οπότε τι άλλαζε; Θα λέγαμε απλώς η σχέση τους με τον υπό την ευρεία έννοια επιβάτη: από ήχους, οσμές καθώς και κύματα πχ ωστικά έως ζώα όλων των κατηγο-

6 Société des transports intercommunaux de Bruxelles (Οργανισμός αστικών συγκοινωνιών Βρυξελλών)

ριών, από μικρόβια μέχρι ανθρώπους. Επιβάτη που εφεξής δεν είχε την έγνοια τι θα του φέξει μόνο κάθε φορά που στους σταθμούς οι αυτόματες πόρτες ανοιγόκλειναν αλλά ανά πάσα στιγμή. Επιβάτη όμως που είχε πλέον το ελεύθερο μη προλαβαίνοντας να επιβιβαστεί στο βαγόνι της αρεσκείας ή της βολής του να το κάνει καθ' οδόν ήσυχα κι ωραία προτού φτάσει στον προορισμό του. Αλλά και την πολυτέλεια να το εγκαταλείψει αν κάτι τον ενοχλούσε ή του προκαλούσε υποψία, ανησυχία, φόβο, απέχθεια, αηδία κλπ. Για τις επιμέρους κατηγορίες τους δε, έφερνε τα πάνω κάτω. Η ραστώνη του τζαμπατζή πχ ότι όσο ο συρμός ήταν εν κινήσει οι ελεγκτές δεν θα έσκαγαν μύτη, πήγαινε περίπατο, την δυνατότητα φυγής ωστόσο είτε προς τα μπροστά είτε προς τα πίσω αν και με αρχή, μέση και τέλος, την διατηρούσε. Ο πλανόδιος οργανοπαίκτης↓ δεν ήταν πια αναγκασμένος να παίζει φτου κι απ' την αρχή το ίδιο κι απaráλλακτο κομμάτι από σταθμό σε σταθμό, πόσο μάλλον, όπως άλλωστε οι στρατιώτες↓ και οι επαίτες, να μπαινοβγαίνει στα βαγόνια εν στάσει, αποκλειστικά μέσω αποβάθρας. Αλλαγή παραδείγματος όμως επίσης συνιστούσε – επί τα χείρω; επί τα βελτίω; ήταν νωρίς να το πει κανείς – τόσο για τους τσαντάκηδες όσο και τους εφραψίες, για να μην μιλήσουμε για τους επίδοξους τρομοκράτες και τα αποτρόπαια σχέδιά τους, θέτοντας τις δυνάμεις επιβολής του νόμου και της τάξης ενώπιον πρωτόγνωρων προκλήσεων.

...του συρμού των 9, που την ώρα εκείνη ήταν, εννοείται, τίγκα στους υπαλλήλους της ΕΕ... (συν. σελ. 14)

Ο υπάλληλος 1

Χαρακτηριστικό πάντως δείγμα τους σε σημείο που και σεναριογράφος σε ταινία θα έκοβε κάτι μπας και το παρακάνει, ήταν απέναντί του ο ψηλός με την γραβάτα. Απ' αυτές ντε, της κυλιόμενης προεδρίας⁷ του Συμβουλίου που ανά εξάμηνο μοιράζονταν αβέρτα κουβέρτα για σουβενίρ. Γραβάτα που δεν θα έλεγε και πολλά αν δεν «έδενε» μαζί της το κρεμασμένο στον λαιμό badge της Κομισιόν και καπάκι το έγγραφο με το λογότυπο της ΕΕ, τώρα αξιολόγηση (evaluation); εκτίμηση (assessment);...

Εκτίμηση (assessment)

Η κάθε άλλο παρά απλώς γλωσσική σύγχυση ως προς τι ακριβώς ήταν: εκτίμηση; αξιολόγηση; αποτίμηση; ανάλυση; μελέτη; όλα μαζί; ένα και το αυτό; αποτελούσε την κύρια αξίλλειο πτέρνα ενός διαγνωστικού εργαλείου κατά τα άλλα αξιόλογου και δυνάμει λυσιτελούς. Οι ομοιότητές της αφενός προς την αξιολόγηση τόσο *ex ante* όσο και *ex post* (για να μην μιλήσουμε για την *mid-term*), οι επικαλύψεις της αφετέρου με την μελέτη (*study*) από την μια βιωσιμότητας (*viability*) από την άλλη σκοπιμότητας (*feasibility*) αλλά και η συνάφειά της με τυχόν *appraisals*, *estimates*, *valuations* κλπ., η παρά ταύτα, και πριν το παραμικρό «δια ταύτα», εκ της συνθήκης υποχρέωση πραγματοποίησης της κάθε μιας τους ξεχωριστά, αρκούσαν για να προκαλέσουν, εκτός των πονοκεφάλων στις αρμόδιες υπηρεσίες, και καθυστερήσεις στην εφαρμογή των, απαραίτητων για την αντιμετώπιση ζεόντων προβλημάτων, νομοθετικών μέτρων αυτών καθαυτών.

...έκθεση (*report*); μελέτη (*study*); επισκόπηση (*survey*); ανασκόπηση (*review*); θα σας γελάσουμε, στο οποίο είχε πέσει με τα μούτρα. Παρεμπιπτόντως, άλλος που να επιδίδεται στην ευγενή αυτή δραστηριότητα δεν υπήρχε εκεί μέσα ούτε για δείγμα. Η

⁷ Στην Ευρωπαϊκή Ένωση κάθε έξι μήνες ένα κράτος-μέλος αναλαμβάνει την προεδρία με την ευκαιρία της οποίας μοιράζει λογίων λογίων σουβενίρ με το λογότυπο της όπως γραβάτες, φουλάρια κλπ.

εποχή που δακτυλοδεικτούμενος στο μετρό – αναπόλησε νοσταλγικά ο Λ. – ήταν όχι όποιος το ῥιχνε στο διάβασμα αλλά που θεάτο με κινητό...

Το κινητό

Μετρημένοι στα δάχτυλα του ενός χεριού ήταν πλέον οι επιβάτες που με το που επιβιβάζονταν και πριν καλά καλά κάπου, όρθιοι ή καθήμενοι, βουλευτούν, ορμώνονται από ανάγκη το ίδιο αδήριτη με το να ενεργηθούν δεν ενεργοποιούσαν το κινητό τους. Το είχαν, είναι αλήθεια, οδυνηρά στερηθεί τα δευτερόλεπτα που μεσολάβησαν από την άφιξη του τραίνου, το άνοιγμα και το κλείσιμο των θυρών. Έβγαζαν μάτια εκείνοι, οικογενειάρχες μάλλον, που η συμβία τους, σπίτι, τούς έβαζε χέρι αν το έριχναν με τις ώρες στο ίντερνετ αντί να παίξουν με τα παιδιά ή εργαζόμενες μητέρες, στυλ Μαίρη Παναγιωταρά, που επωφελούνταν, μες στην οχλαγωγία του μετρό, από την μόνη απρόσκοπτη στιγμή ηρεμίας για να απολαύσουν, σαν τον πρωινό καφέ, ένα ξεγυρισμένο σερφάρισμα.

Σερφάρισμα

Και δεν ήταν ώρα – αλλά ήταν άραγε ποτέ; –, την στιγμή μάλιστα που την περίμεναν πως και πως, για περιεχόμενα βαριά και ασήκωτα αλλά αντίθετα για κάτι ανάλαφρο, να περάσει η ώρα βρε αδερφέ. Η απόσταση ωστόσο μεταξύ της προσφοράς – ούτε λίγο ούτε πολύ όλη η από καταβολής κόσμου συσσωρευμένη γνώση – και της ζήτησης από τους τελικούς χρήστες δεν έπαυε να ξενίζει και τον πιο καλόβουλο παρατηρητή. Ήταν σαν στην βιβλιοθήκη του Κογκρέσου⁸ να διάβαζε κανείς περιοδικό ποικίλης ύλης.

Τόσο πολύ δε απορροφούνταν και έχαναν κάθε αίσθηση τόπου...

Που είσαι;

Κρίνοντας απ' την συχνότητα που ετίθετο, τον χαρακτήρα επείγοντος που λάμβανε αλλά και την ετοιμότητα του ερωτώμενου να το απαντήσει με πάσα ειλικρίνεια όπου κι αν βρισκόταν αρκεί να είχε σήμα (η ξαφνική απώλεια του οποίου βιώνονταν τραυματικά) θα συμπέρανε κανείς ότι στην συγκεκριμένη κοινωνία το θεμελιώδες ερώτημα ήταν όχι πια "Warum ist überhaupt etwas und nicht vielmehr Nichts?"⁹, ούτε καν "quo vadis?" αλλά «που είσαι;». Και δεν ήταν σαν οι άνθρωποι που τόσα χρόνια το σταθερό είχε εγκλωβίσει στο καβούκι τους και περιορίσει σε πολύ συγκεκρι-

8 Η μεγαλύτερη του πλανήτη

9 Γιατί να υπάρχει κάτι αντί του τίποτα; αποτελούσε την εποχή του Λάιμπνιτς το θεμελιώδες φιλοσοφικό ερώτημα (Grundfrage)

μένες απορίες και ερωτήσεις (είναι εκεί ο τάδε; ποιος ομιλεί; μαγαζί εκεί; κλπ.), αποκλείοντάς τους άλλες, τώρα, συνειδητοποιώντας έστω το μάταιο, το ευτελές, το αβέβαιο και το εύθραυστο της συγκεκριμένης πληροφορίας, χάρις στην τεχνολογία να έπαιρναν την ρεβάνς. Αντίθετα, όλα έδειχναν ότι συνηθισμένοι στην θαλπωρή και στο αραλίκι του σταθερού, η υπερκινητικότητα του κινητού τους γέμιζε με ένα υπαρξιακό άγχος ως προς τις συντεταγμένες του άλλου που να το αφήσουν να αιωρείται αναπόκριτο ήταν έξω από τις δυνάμεις τους. Η ευστάθεια ενός κόσμου του οποίου μια απ' τις λίγες μεταβλητές ήταν και το ακίνητο ή μάλλον δυσκίνητο σταθερό είχε μια για πάντα παραχωρήσει την θέση της σε ένα σήμερα αεικίνητο, ασταθές και απειλητικό του οποίου το ξεκάθαρα φοβικό «που είσαι;» αποτελούσε την πιο σπαραχτική ίσως εκδήλωση ανησυχίας και έγνοιας για την μόνη σταθερά που πια μέτραγε σε μια κοινωνία υπό κατάρρευση: η οικογένεια και οι φίλοι.

...και χρόνου που μόλις την ύστατη στιγμή παίρνοντας χαμπάρι ότι έφταναν, έδιναν μετά μάχη για να διασπάσουν τον κλοιό και ξεμπουκάρουν. Ειδικά οι έφηβοι, μη αντέχοντας να αποχωριστούν ούτε στιγμή το κινητό, όπως πιο μικροί το αρκουδάκι τους, το κουβάλαγαν μονίμως στην παλάμη, ούτε καν στην κωλότσεπη. Ήταν δηλαδή μαζί του, αυτό που λέμε, κώλος και βρακί. Και έτσι ακριβώς που το μεταβατικό αντικείμενο¹⁰ απαλύνοντάς τους το τραύμα του απογαλακτισμού, είχε αποτελέσει σταθμό στην ανάπτυξή τους, το κινητό τους έκανε την μετάβαση από τον ένα σταθμό στον άλλο λιγότερο βαρετή και πιο ενδιαφέρουσα.

...είχε παρέλθει ανεπιστρεπτή. Τότε που κατά σύμπτωση του θύμισε, η απέναντί του, κυρία με την μαντήλα...

Η μαντήλα

...σφιχτοδεμένη ήταν τόσο όσο και να επιτρέψει του κινητού να μπαίνει από μια σχισμή στο ύψος του αυτιού και να το αποτρέπει, ειδικά – όπως καλή ώρα – εν ώρα τηλεφωνήματος, από το να βγαίνει. Το παράπλευρο όφελος συνεπώς που η κάτοχός του αντλούσε με το να την βάζει, ενδεχομένως και να αποτελούσε επιπλέον κίνητρο ώστε, αν και από όλες τις πλευρές μάλλον την στένευε, να μην την βγάξει.

¹⁰ Σύμφωνα με τον Άγγλο ψυχολογικό Βίνικοτ μεταβατικό αντικείμενο (transitional object) είναι το υποκατάστατο αντικείμενο (δάκτυλο, αρκουδάκι κλπ) που εκ των ενόντων δημιουργεί αλλά και ανακαλύπτει το νήπιο για να αντέξει τον χωρισμό με το μητρικό στήθος

..., εξαίρεση στον κανόνα αποτελούσαν ακόμα όσες την είχαν περιβληθεί.

(συν. από σελ. 10)...είτε μόνιμους...

Οι μόνιμοι

Σίγουρα βοηθούσε ότι ήταν σαρξ εκ της σαρκός τους, τους μόνιμους πάντως ο Λ. τους έκοβε με την πρώτη από χίλια μίλια. Να ήταν η σιγουριά για το αύριο του δημοσίου υπαλλήλου που απέπνεαν; Η συνειδητοποίηση ότι μόνο κλασσικοί υπάλληλοι του δημοσίου δεν ήταν, πόσο μάλλον σκέτοι υπάλληλοι, που ανέδιναν; Η αίσθηση του ανήκειν σε μια κοινότητα που εξέπεμπαν; Το *air de famille* δηλαδή στο οποίο παρέπεμπαν; Η ηθική ικανοποίηση ότι σε κανενός ρουσφέτι¹¹, μεσολάβηση ή χάρη δεν το όφειλαν που εξέλυαν; Η υπερηφάνεια του να βάζουν το λιθαράκι τους σε κάτι πρωτοφανές στα χρονικά, την ευρωπαϊκή οικοδόμηση, που ανέβλυζε απ' τους πιο ιδεαλιστές; Ότι πάντως και να έτρεχε απ' τα μπατζάκια τους, με το να τους είναι λίγο πολύ κοινό, δεν γινόταν παρά να αντανακλάται στο παρουσιαστικό τους.

...είτε έκτακτους ή προσωρινούς, είτε τέλος ΑΕΕ¹², που σε σχέση με άλλες μειονότητες, πχ τους ντόπιους, αποτελούσαν, χωρίς απαραίτητα και να δεσπάζουν με την παρουσία του όπως οι τρεις στρατιώτες,... (συν. σελ. 17)

Οι στρατιώτες¹³

Οι επιβάτες στο μετρό, τους είχαν πια – όπως και εκείνοι αυτούς – συνηθίσει. Εδώ και καιρό άλλωστε από θέαμα που ήταν αρχικά, αποτελούσαν πια όχι απλώς μέρος του τοπίου αλλά και αναπόσπαστο κομμάτι τους. Στο κάτω κάτω, μαζί με τους κάθε λογής μουσικούς...

11 Οι ευρωπαϊκοί διαγωνισμοί πρόσληψης μόνιμου προσωπικού θεωρούνται γενικά αδιάβλητοι

12 Αποσπασμένοι εθνικοί εμπειρογνώμονες

13 Μετά τις τρομοκρατικές επιθέσεις στο μετρό και το αεροδρόμιο των Βρυξελλών το 2015, αποφασίζεται η αποστολή στρατιωτικών περιπόλων σε καίρια σημεία της πόλης

Διεύρυνση 1

Η διεύρυνση↓ της ΕΕ προς ανατολές το 2004 σε ορισμένα επαγγέλματα και κλάδους έφερε τα πάνω κάτω. Πράγμα που πολλοί είχαν προβλέψει εστιάζοντας όμως σε λάθος φιγούρα και συγκεκριμένα του υδραυλικού και μάλιστα Πολωνού. Ότι η ανάλυσή τους έμπαζε από παντού φάνηκε γρήγορα και από την έμφαση που δόθηκε στα μεροκάματα και τις αμοιβές, αδικαιολόγητα παραβλέποντας το ποιοτικό και αισθητικό στοιχείο. Πουθενά αλλού αυτό δεν εκδηλώθηκε με τον πιο νηρηρό τρόπο απ' ότι στην περίπτωση των τροβαδούρων στο μετρό των Βρυξελλών όπου το γεγονός της προσχώρησης μιας χώρας της Βαλκανικής με πλουσιότατη μουσική παράδοση αλλά και που στις γραμμές της μετρούσε εθνοτική μειονότητα ιδιαίτερα προικισμένη στα μουσικά όργανα, θα χάριζε στιγμές υπέρτατης πανδαισίας στους επιβάτες ομορφαίνοντάς τους τα πρωινά με γεμάτες ζωή και κέφι μελωδίες και προσφέροντάς τους κυριολεκτικά στο πιανάκι την ευκαιρία να αρχίσουν την ημέρα τους με μια καλή πράξη.

..., ήταν λιγότερο περαστικοί↓ (passagers)¹⁴ και πιο επιβάτες από τον καθένα τους. Και ενώ, παρά τις στολές παραλλαγής τους ή μάλλον εξ αιτίας τους, ξεχώριζαν σαν την μύγα μες στο γάλα, μπαμ πια, με τα αυτόματά τους στην κοινή θέα, δεν έκαναν ούτε με σφαίρες. Και οι ίδιοι, άλλωστε, εκεί που τις πρώτες μέρες μετά τις βομβιστικές επιθέσεις στο μετρό...

Μάλμπεκ

Οι Βρυξελλιώτες, κι άλλος σταθμός να είχε αποτελέσει στόχο και όχι ο Μάλμπεκ, το τρομοκρατικό χτύπημα στο μετρό της πόλης τους θα το είχαν βιώσει το ίδιο τραυματικά. Για τους ευρω-υπαλλήλους όμως, ο Μάλμπεκ δεν ήταν οποιοσδήποτε σταθμός. Ήταν, μαζί με τον Σουμάν, ο σταθμός τους. Ο σταθμός που ακόμα και οι πιο υψηλόβαθμοι τότε που ακόμα δεν είχαν μεγαλοπιαστεί και έπαιρναν την συγκοινωνία, αποκλείεται να μην τον είχαν άπειρες φορές ανεβοκατέβει. Και έτσι όπως έβγαζε σε απόσταση αναπνοής από τις ΓΔ¹⁵ που αφθονούσαν στην περιοχή,

14 Στα γαλλικά *passager* εκτός από επιβάτης σημαίνει και παροδικός, περαστικός

15 ΓΔ (Γενική Διεύθυνση): Υποδιάρσηση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής αντίστοιχη του Υπουργείου στις εθνικές κυβερνήσεις

η μακάβρια επιλογή του απ' τους τρομοκράτες κάπου στόχευε και τους ίδιους στο δόξα πατρί. Και μόνο παρακινδυνευμένο σχήμα λόγου δεν θα ήταν αν λέγαμε ότι οι βόμβες που την αποφράδα εκείνη ημέρα εξερράγησαν στα έγκατά του τούς συντάραξαν συθέμελα, μερικούς μάλιστα, με το να τύχουν στα πέριξ ή στο επίκεντρο, και κυριολεκτικά. Έδιναν κι έπαιρναν άλλωστε μετά οι διηγήσεις στα γραφεία για το πως ο τάδε είχε επιβιβαστεί στο αμέσως προηγούμενο δρομολόγιο ή ότι η δείνα είχε στο τσακ χάσει το μοιραίο. Και θα έπρεπε να κυλίσει πολύς καιρός για να ξαναπάρουν το μετρό, ειδικά στον σταθμό Μάλμπεκ, χωρίς όμως την ξενοιασιά του άλλοτε αφού κάθε φορά που βρίσκονταν εκεί, στον υπαρξιακό, ανθρωπολογικό τελικά φόβο του θανάτου τους που όπου κι αν πήγαιναν κι όπου κι αν στέκονταν, έτσι κι αλλιώς δήλωνε λίγο πολύ παρών, θα ερχόταν να προστεθεί ο υπαρκτός και καθαρά ανθρώπινος, μην πάνε από τρομοκρατική ενέργεια.

...ήταν στην τσίτα με το δάκτυλο στην σκανδάλη, τώρα σκότωναν την πλήξη τους χαζολογώντας. Σε κάθε περίπτωση τον ρόλο τους – λόγω και της φύσης της αποστολής τους, αδύνατης (impossible) μια και κάθε άλλο παρά ισχνής έτσι που κάλυπτε όλο το φάσμα από την πρόληψη στην αποτροπή μετά στην εκτροπή κι από εκεί στην καταστολή – εξ ορισμού ασαφή, μεταβαλλόμενο και πορώδη, δεν φαίνονταν να τον παίρνουν στα σοβαρά αλλά μάλλον στο σορολόπι. Ίσως όμως έτσι, να τον έπαιζαν άθελά τους και καλύτερα. Ναι μεν δεν αγχώνανε υπέρ το δέον τους επιβάτες, ούτε τους επιτρέπαν όμως και να χαλαρώσουν τελείως. Με το να είναι εκεί μπάστακες ναι μεν τους θύμιζαν αυτό που πάσχιζαν να ξεχάσουν, τους έδιναν όμως και τα περιθώρια να ξεχαστούν για λίγο υπό την προστατευτική τους σκέπη. Ναι μεν δεν τους καθυσύχαζαν απόλυτα, πως θα μπορούσαν άλλωστε; ούτε όμως, ακόμα και να το ήθελαν, και καθόλου. Ναι μεν ήταν εκεί κυρίως για το θεαθήναι, ήταν όμως και για λόγους ορατότητας (visibility).

Ορατότητα

Έννοια-κλειδί στην ενωσιακή πρακτική σύμφωνα με την οποία μια δράση ή πολιτική ιδίως όταν ενέχονται, και συνήθως ενέχονται, κοινοτικά κονδύλια, δεν αρκεί εκτός του να είναι ενάρετη και να φαίνεται, αλλά κυρίως να φαίνεται επαρκώς αλλιώς είναι σαν να πηγαίνουν στράφι.

Η διατήρησή τους οπότε στο μετρό μήνες ολόκληρους μετά το συμβάν, αν και αφυκολόγητη ίσως από στρατιωτικής, επιχειρησιακής και τακτικής καθαρά σκοπιάς, δικαιολογούνταν αν μη τι άλλο κουτσά στραβά από ψυχολογικής.

(συν. από σελ. 14) ...που είχαν αράξει σε μια γωνία, την συντριπτική πλειοψηφία εκεί μέσα, όχι για πολύ ακόμα όμως αφού οσονούπω θα ξεχύνονταν στον σταθμό Σουμάν και η τάξη θα αποκαθίστατο. Ανάμεσά τους και ο Λ. που οι πανταχού παρούσες κάμερες επίσης θα καταγράψουν να αποβιβάζεται από το μπροστινό αυτή την φορά βαγόνι, να ορμά ακάθεκτος προς την αχανή κυλιόμενη σκάλα...

Η κυλιόμενη σκάλα

...που για άγνωστο λόγο είχε πάλι ακινητοποιηθεί. Σε επιρρεπείς στην συνωμοσιολογία ευρω-υπαλλήλους κυκλοφορούσε η επίμονη φήμη ότι επρόκειτο για καψόνι στο οποίο σε τακτά διαστήματα τους υπέβαλλε για σπάσιμο η STIB. Αν και προδήλως αβάσιμη, είχε την βάση της στην πανθομολογούμενη ακόμα και από μη συνωμοσιολόγους άποψη, ότι δικαίως ή αδίκως οι ντόπιοι αν όχι δεν τους χώνευαν τουλάχιστον τους ζήλευαν λόγω των πράγματι παχυλών μισθών τους με ότι συνέπειες είχε αυτό στην αγορά πχ ακινήτων, και των μη αμελητέων προνομίων τους που σωστά ή λάθος φαντασιώνονταν ότι καλώς ή κακώς διέθεταν.

..., να δρασκελίζει, ανεβαίνοντάς την, τρία τρία τα σκαλοπάτια της, να ξεπροβάλλει φορτσάτος, στην ομώνυμη πλατεία,...

2. Πλατεία Σουμάν

...ώ τι έκπληξη!, μεσούσης διαδήλωσης...

Η διαδήλωση...

...διαδήλωση ήταν με τα όλα της : πανό, πλακάτ, αφίσες, προκηρύξεις στους περαστικούς,...

Οι περαστικοί

...που χωρίς να κοντοσταθούν ούτε στιγμή, εάν και εφόσον καταδέχονταν να τις πάρουν, είτε τις έχωναν μηχανικά στην τσέπη, είτε, χωρίς ίχνος αμηχανίας, τις πέταγαν, οι πιο περιβαλλοντικά ευαίσθητοι, στον πρώτο κίτρινο κάδο του δήμου που θα έβρισκαν μπροστά τους, όπου λάχει οι άλλοι, και πάντως κανείς μα κανείς τους δεν τους έριχνε – όπως άλλωστε και στον διαδηλωτή που τις μοίραζε – την παραμικρή ματιά. Ήταν οπότε εκτός από αξιοπερίεργο και ηλίου φαεινότερο ότι δεν τους έτρωγε η περιέργεια να μάθουν, αν και μέσες άκρες το μάντευαν, τι στο καλό ζητάγανε εκεί πέρα οι άνθρωποι αυτοί και τι ζόρι τραβάνε. Ανθρώπινο, αν αναλογιστεί κανείς ότι διαδηλώσεις σαν και του λόγου της λάμβαναν χώρα στο rond-point Schuman¹⁶ σε καθημερινή σχεδόν βάση.

..., συνθήματα, μουσικές, ιαχές, βαβούρα, κακό, τα γνωστά. Όπως άλλωστε κι οι διαδηλωτές. Με την διαφορά ότι ήταν εξονόματος πλασμάτων ανώνυμων, απρόσωπων και άβουλων, ανυποψίαστων και ανίδεων για τα μελλούμενα, τόσο ανίκανων να βγάλουν κιχ και πτωχών τω πνεύματι που η έκφραση σιγή ιχθύος να αποτελεί ταυτολογία και η έννοια μακαριότητα εμπαιγμό, που αυτή την φορά διαδήλωναν¹⁷. Σαν να έβαζαν μάλιστα τα δυνατά τους.

¹⁶ https://fr.wikipedia.org/wiki/Rond-point_Robert_Schuman

¹⁷ <https://www.dailymotion.com/video/xzu5he>

Οπότε και «γάτα» να μην ήσουν, σου `κοβε – τι κάνει νιάου νιάου στα κεραμίδια; – ότι στο απέναντι επιβλητικό κτήριο τα ψάρια↓ πρέπει τις επόμενες ώρες να είχαν την τιμητική τους.

..., και, όχι πριν μια σύντομη στάση στο υποκατάστημα της ING επί της Σουμάν...

Το ραντεβού

Αν από εκεί που ενώ το απόκλειε παντελώς είχε πάλι ενδώσει σε άλλο ένα τετ α τετ μαζί του, ήταν επειδή ο τραπεζικός του σύμβουλος (conseiller bancaire) όπως αποκαλούνταν τον είχε τουμπάρει αγγίζοντας μια ευαίσθητη χορδή του: Τα μετρητά στον λογαριασμό του, του είχε προφτάσει τις προάλλες στο τηλέφωνο, και εννοούσε όσα είχε μεταφέρει από την απέναντι BNP Paribas σ` αυτήν λόγω υπέρβασης στην πρώτη του κατωφλίου που σε περίπτωση χρεωκοπίας της, εγγυόταν η ΕΚΤ¹⁸ για τους καταθέτες, ήταν πολλά (για τρέχοντα) και καλά θα έκανε για να μην τρέχει και δεν φτάνει πρόσθεσε σε μια επίδειξη λεπτού χιούμορ, κάπου να τα τοποθετήσει. Και όντως τον έτρωγε το σαράκι τον Λ. που όσο κι αν χάρις στην ΕΚΤ κοιμόταν, μέχρι ενός σημείου βέβαια, με το κεφάλι του ήσυχο, τα ωραία του λεφτά χαραμίζονταν με ένα, εξ αιτίας της, κάτω του πληθωρισμού και ιστορικά χαμηλό επιτόκιο έτσι ώστε, τελικά, να πληρώνει κι από πάνω την τράπεζα για να του τα φυλάει. Θαύματα ωστόσο απ` την συνάντηση δεν περίμενε. Μα κι ο σύμβουλος στο κάτω κάτω όχι λαγούς↓ με πετραχήλια δεν του είχε τάξει αλλά ούτε καν πως έναν τουλάχιστον θα του τον έβγαζε απ` το μανίκι. Οι επιλογές άλλωστε στην διάθεση του, πέρα από με-

18 Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα

τρημένες στα δάχτυλα του ενός χεριού, ήταν πάρ' την μια και χτύπα την άλλη: Αφερέγγυες και επισφαλείς μεν όσες, ομόλογα πρωτίστως και ασφάλειες ζωής, και να δεσμεύονταν σε μια α, υποχρεωτικά χαμηλή έστω απόδοση, λόγω ανομολόγητου κινδύνου αφερεγγυότητας (insolvency) δεν την εξασφάλιζαν και δια βίου, τουλάχιστον ρευστές δε και αβέβαιες εκείνες, κινητές αξίες (securities) κυρίως, που διαβεβαίωναν χωρίς και να το σιγουρεύουν πως υπό συνθήκες κινητικότητας και ρευστότητας (liquidity) των χρηματαγορών θα κινούνταν, γκαραντί, ανοδικά. Και άρα μη διαπραγματεύσιμες, είτε «διαπραγματεύονταν» στο χρηματιστήριο είτε όχι, κατέληξε ο Λ. την στιγμή ακριβώς που οι αυτόματες γυάλινες πόρτες της τράπεζας υποχωρούσαν στο διάβα του.

...να φεύγει σφαίρα προς Γιούστους Λίψιους...

3. Ευρωπαϊκό Συμβούλιο

...όπου και διεισδύει φουριόζος... (συν. σελ. 24)

Γιούστους Λίψιους

Το ότι στην Ευρώπη των πολέμων και του αλληλοσπαραγμού, ένα τσιγάρο δρόμο από την γενέτειρά του το Οβερράιζε¹⁹, θα γεννιόταν ποτέ οργανισμός κρατών που από κοινότητα άνθρακα και χάλυβα²⁰ θα κατέληγε σε ένωση↓ ότι το φαραωνικό κατασκευάσµα που θα στέγαζε έναν από τους λεγόμενους θεσμούς του, το Συμβούλιο...

Συμβούλιο

Αρχή σοφίας ονομάτων επίσκεψις έλεγαν οι αρχαίοι οπότε για να µπούµε στο πνεύµα ενός θεσµού...

Θεσµοί 1

Όταν το 15 σε χώρα-μέλος της ΕΕ, στα πράγματα έρχεται για πρώτη φορά στα χρονικά αριστερή κυβέρνηση, το ριζοσπαστικό της πρόγραμμα την φέρνει αναπόφευκτα σε σύγκρουση με τα θεσμικά όργανα. Το ότι στην πορεία θα καθιερωθούν εξ αιτίας της αν και άθελά της ως «θεσμοί» – απευθείας μετάφραση του όρου “institutions” εν αγνοία της επίσημης απόδοσής του στην πράξη προσχώρησης της χώρας ως «θεσμικά όργανα»; μετά λόγου γνώσεως αγνόησής της, ο όρος «όργανα» παραπέμποντας σε ιδιαίτερα οδυνηρούς για την Αριστερά συνειρμούς; αδέξια έστω, και καταδικασμένα σε αποτυχία, απόπειρα πραγμάτωσης του επαναστατικού προτάγματος μιας νέας κατά Καστοριάδη φαντασιακής θέσμισης (institution) της κοινωνίας μέσω υπέρβασης του θεσμισμένου λόγου; τρέχα γύρευε! – είναι ένα από τα, δεν θα λέγαμε αποτελέσματα, αλλά παραλειπόμενά της. Αλλαγή λοιπόν όχι κατ' ανάγκη αθώα σε κάθε περίπτωση όμως ανώδυνη και που ελάχιστοι θα παρατηρήσουν, ακόμα λιγότεροι θα υιοθετήσουν συνειδητά πχ οι για προφανείς λόγους ευεπίφοροι σε συντημήσεις και συντομεύσεις διερμηνείας↓.

19 Προάσσιο των Βρυξελλών

20 Πρόδρομος της ΕΟΚ ήταν η ΕΚΑΧ (Ευρωπαϊκή κοινότητα άνθρακα και χάλυβα)

...το ίδιο απόκρυφου με τον Πύργο του Κάφκα, σαν το Συμβούλιο, λογικό θα ήταν να αρχίζαμε απ' αυτήν μόνο που θα βοηθούσε όσο και η κατά την open doors day²¹ βίζιτα του κοινού στις εγκαταστάσεις του. Δηλαδή καθόλου. Κι αυτό γιατί ο όποιος ρόλος του – ρόλος, κακά τα ψέματα, πρωτομάστορα στην ευρωπαϊκή οικοδόμηση – αναδεικνυόταν όχι τόσο όταν συνερχόταν επισήμως ως Συμβούλιο, διαδικασία λίγο πολύ τυπική, αλλά στα αναρίθμητα μυστικοσυμβούλια, κονκλάβια και διαβούλια που λάμβαναν χώρα στα παρασκήνια και στους διαδρόμους τόσο ανάμεσά τους όσο και κατά την διάρκεια του καθενός. Δηλαδή όπως σωστά έλεγε κι Αριστοτέλης στην γνωστή διχογνωμία με τους Μεγαρείς, χτίστης παραμένει κανείς ακόμα κι αν δεν χτίζει την δεδομένη στιγμή. Είτε άμεσα πάντως είτε έμμεσα το Συμβούλιο όχι μόνο έλυνε κι έδενε αλλά έκοβε κι έραβε. Κατ' αρχάς τις νομοθετικές προτάσεις της Κομισιόν που βάσει του δικαιώματος πρωτοβουλίας της, αν και επί τη βάσει των Συμπερασμάτων²² του, τού κατέθετε'...

Κομισιόν

Η ιδιωτικοποίηση υπηρεσιών (outsourcing), που παραδοσιακά παρείχε, η εθνικοποίηση των κοινών ευρωπαϊκών πολιτικών και το ξεπουπούλιασμα των εναπομεινασών, το ψαλίδισμα του προϋπολογισμού της, η στροφή της ΕΕ στον διακυβερνητισμό (intergovernmentalism²³) και η ροπή της στον πολυμερισμό (multilateralism²⁴) με αποτέλεσμα τον παραγκωνισμό αλλά και το καπέλωμά της από το Συμβούλιο, η σταδιακή μετατροπή του εκ της συνθήκης πηγάζοντος δικαιώματος πρωτοβουλίας της σε υποχρέωση αντίδρασής της στα Συμπεράσματα του Συμβουλίου, η τοποθέτηση σε θέσεις κλειδιά προσώπων, κατά πολλούς, άβουλων και μοιραίων, δεν ήταν άμοιρα του γεγονότος ότι αυτή που οι ντιρεκτίβες της σκορπούσαν άλλοτε τον φόβο και τον τρόμο, οι διαδικασίες επί παραβάσει της τον όλεθρο και τα πακέτα Ντελόρ της την αγαλλίαση δεν ήταν πλέον παρά σκιά του παλιού εαυτού της.

21 Η 9η Μαΐου, η ημέρα δηλαδή της Ευρώπης, έχει καθιερωθεί ως ημέρα ανοικτών θυρών με ελεύθερη την πρόσβαση του κοινού στους θεσμούς

22 Συμπεράσματα συμβουλίου: Το Συμβούλιο της ΕΕ υιοθετεί όχι μόνο πράξεις με νομική ισχύ αλλά και συμπεράσματα, συστάσεις κλπ. που εκφράζουν δεσμεύσεις, προσανατολισμούς και κατευθύνσεις που η Ευρωπαϊκή Επιτροπή καταθέτοντας τις προτάσεις οδηγίας ή κανονισμού οφείλει να λάβει υπόψη

23 <https://en.wikipedia.org/wiki/Intergovernmentalism>

24 <https://en.wikipedia.org/wiki/Multilateralism>

...τον κατάλογο υποψηφίων τόσο του Προέδρου της όσο και των ίδιων των επιτρόπων αλλά και των επικεφαλής των ΓΔ, τουλάχιστον· το σχέδιο προϋπολογισμού που θα τού υπέβαλλε, εξουσία που μοιραζόταν είναι αλήθεια με το Ευρωκοινοβούλιο του οποίου όμως τις αρμοδιότητες που θα ασκούσε αλλά και τους τομείς που θα συναποφάσιζαν, προαποφάσιζε.

...θα έφερε το όνομά του· ότι στην είσοδο θα δέσποζε ένας αδριάντας με την αφεντιά του κλπ. ο Γιούστους Λίψιους, στωικός φιλόσοφος του Μεσαίωνα, δεν θα το είχε φανταστεί ούτε στα τα πιο τολμηρά του όνειρα· εδώ καλά καλά και στον ύπνο του να το έβλεπε θα το αντιμετώπιζε με σκεπτικισμό. Θα στοιχημάτιζε συνεπώς κανείς – προκειμένου μάλιστα για εκπρόσωπο σχολής σκέψης με μότο το «απέχου και ανέχου» – πως τα κόκαλα του δεν είχαν κανένα μα κανένα λόγο να τρίζουν στον τάφο του. Και δεν θα είχε εκ πρώτης όψεως άδικο. Μόνο εκ πρώτης όμως. Διότι θα θεωρούσε δεδομένο και το στωικό οκεί του στο όλο πρότζεκτ²⁵ και την φιλοσοφία του· και το ανεκτικό γιατί όχι του στην αισθητική του κτηρίου με το οποίο αναπόφευκτα θα ταυτιζόταν στο συλλογικό φαντασιακό· και το καρτερικό δεν βαριέσαι του σε τιμές και δόξες που είχαν μάλιστα να κάνουν όχι τόσο με την αναγνώριση του έργου του ή την σχέση του έστω με την Ευρωπαϊκή οικοδόμηση όσο την ύπαρξη σε συνοικία των Βρυξελλών πριν την εκ βάθρων ανοικοδόμησή της σε Ευρωπαϊκή²⁶, μιας κάποιας άσημης και άχρωμης οδού Γιούστους Λίψιους. Όνομα που το βασικό πλεονέκτημά του έναντι άλλων που είχαν πέσει στο τραπέζι πιθανότατα ήταν ότι – όπως συνέβαινε πχ και με τους διορισμούς σε καίριες θέσεις – ικανοποιούσε όλα τα κριτήρια του ελάχιστου κοινού παρονομαστή χωρίς να πατάει τον κάλο κανενός και ειδικά των μεγάλων δυνάμεων.

25 Σ.σ.: Θα εννοεί αυτό της Ευρωπαϊκής ενοποίησης

26 Ευρωπαϊκή συνοικία (quartier européen) αποκαλείται η συνοικία των Βρυξελλών όπου βρίσκονται οι ευρωπαϊκοί θεσμοί

(συν. από σελ. 21) ... παρακάμπτοντας δε, υπάλληλος↑ της Κομισιόν γαρ, τον έλεγχο αποσκευών και την αναμενόμενη για τέτοια ώρα ουρά, με τα πολλά να καταλήγει μέσω ασανσέρ, στον εξ αρχής τελικό προορισμό του, ήτοι την αίθουσα συνεδριάσεων 50.1 του Συμβουλίου... (συν. σελ.27)

50.1

Οι κλητήρες να μοιράζουν αλαφιασμένοι τα πάκα με τα έγγραφα, τα γκαρσόνια να σερβίρουν βιαστικά τον μέλανα ζωμό που λέγανε καφέ, ΓΓ↓ και νομική υπηρεσία με την αδρεναλίνη στα ύψη να έχουν πιάσει τον πρόεδρο↓ man to man²⁷, Κομισιόν↑ και Συμβούλιο↑ να κοιτιούνται όπως ο σκύλος κι η γάτα, οι επιτελείς και των δυο θεσμών στην τσίτα, οι κυρίες του πρωτοκόλλου σε τεντωμένο σκοινί, οι σεκιουριτάδες σε αναμμένα κάρβουνα, οι φωτογράφοι να απωθούνται άγαρμπα εκτός αιθούσης, οι délégués²⁸ να κοιτάζουν τους υπουργούς όπως ο προπονητής τον πυγμάχο στο ρινγκ...

Délégués

...ή κάπου και να τους ορμητεύουν σαν ο δάσκαλος τον μαθητή. Competent ήταν και οι δυο έτσι; μην παρεξηγηθούμε. Μόνο που οι μεν, ήταν απλώς εφ' όλης της ύλης ενώ οι δε κυρίως καθ' ύλην αρμόδιοι. Οι πρώτοι, παλιές καραβάνες οι περισσότεροι, τους θεσμούς τους είχαν φάει με το κουτάλι οπότε και τα θέματα τα παίζανε στα δάχτυλα. Οι κυβερνήσεις έρχονταν και παρέρχονταν, αυτοί όμως εκεί, αμετακίνητοι, αφού να στερηθεί την πείρα και τις γνώσεις τους, την competence τους με άλλα λόγια, καμιά τους δεν είχε την πολυτέλεια. Οι δεύτεροι, αντίθετα, ανάλογα με τις ιδιοτροπίες του κάθε πρωθυπουργού και τις εσωτερικές ισορροπίες της παράταξής του, την νίκη ή την ήττα της στις εκλογές, την παραίτησή τους για τυχόν σκάνδαλα, λόγους ευθυξίας, ανάληψης πολι-

27 Στα συμβούλια υπουργών της ΕΕ, η γραμματεία και η νομική υπηρεσία κάθονται δίπλα στον πρόεδρο

28 Απεσταλμένοι των ΚΜ στις ομάδες εργασίας (working parties) του Συμβουλίου

τικής ευθύνης κλπ. κλπ. ή αντίθετα την ανέλιξή τους σε θέσεις πολύ πιο επιτελικές και καίριες, την λόγω δυσμένειας μη υπουργοποίησή τους, την παράκαμψή τους από πιο ασιίδες, σήμερα ήταν και αύριο δεν ήταν. Περιστάσεις που, όπως και να το κάνουμε, κάθε επένδυση στην εμπέδωση μιας ύλης ιδιαίτερα σύνθετης και απαιτητικής αποθάρρυναν.

..., συνέθεταν το σκηνικό μιας καλοκουρδισμένης και γνώριμης σε όλους χορογραφίας ή μάλλον δραματοουργίας με τους διερμηνείς↓ στις καμπίνες – σαν τον τερματοφύλακα πριν το πέναλτι ακόμη κι οι πιο μπαρουτοκαπνισμένοι και τον νεοσύλλεκτο στο βάπτισμα του πυρός οι άκαπνοι – απλώς να το συμπληρώνουν έστω κι αν για το δράμα...

Δράμα

Στο συνεχές που πάει απ' την κωμωδία στην τραγωδία το δράμα είναι κάπου στην μέση. Απ' την τραγωδία δεν διαθέτει ούτε την άγνοια των πρωταγωνιστών για τα ντεσού της υπόθεσης – βλέπε Οιδίπους –, ούτε την κορύφωση ούτε την κάθαρση, ενώ απ' την κωμωδία το γέλιο. Και φυσικά συνεπάγεται καταιγιστική δράση και άρα δρώντες. Δρώντες που δεν είναι απαραίτητο να είναι μόνο ανθρώπινα όντα. Μπορεί ας πούμε να είναι και όρνια όπως στο *The birds* του Χίτσκοκ. Στην διερμηνεία↓ πάλι, ήταν έπεα πτερόεντα. Στο συμβούλιο Αλιείας ειδικά όμως ήταν και ψάρια↓. Αλλά γι' αυτά σε λίγο.

...που σήμερα θα, δηλαδή τι θα, ήδη ζούσαν, κανείς μα κανείς στην αίθουσα, εκτός άντε του Χ...

Ο υπάλληλος 2

...που για την περίπτωση του, όχι ότι θα μας απασχολήσει στην συνέχεια, αλλά αξίζει ίσως να πούμε δυο λόγια: Σε οργανισμό που προμετωπίδα του ήταν η ελεύθερη κυκλοφορία↑, η κινητικότητα του προσωπικού στο εσωτερικό του αποτελούσε τον κανόνα που επιβεβαίωνε την εξαίρεση δηλαδή την ακινησία, συχνά συνώνυμη του βολέματος. Την οποία και η κεντρική διοίκηση αποθάρρυνε ενώ την πρώτη την παρότρυνε ενεργά. Κάνοντας συχνά τα στραβά μάτια στα τυπικά προσόντα. Διότι καλά και άγια τα πτυχία αλλά αυτό που μέτραγε σε τελική ανάλυση ήταν τι ψάρια

πιάνει ο καθένας. Όταν ωστόσο ο Χ. μεταπήδησε από την ΓΔ Διερμνεΐας σ' εκείνη της Αλιείας κι ας μην ξεχώριζε ούτε καν το μπαρμπούνι απ' την κουτσομούρα ελάχιστοι απλώς απόρησαν, οι περισσότεροι έπεσαν απ' τα σύννεφα, νευρικό γέλιο έπιασε μάλιστα και δυο τρεις. Ο επαρχιωτισμός και η μπακαλίστικη νοοτροπία μιας ΓΔ που νταλαβεριζόταν αποκλειστικά σχεδόν με TAC και ποσοτώσεις²⁹ ↓ αργά ή γρήγορα θα ξενέρωνε τον, κακά τα ψέματα, γαλουχημένο και μαθημένο στο κοσμοπολίτικο και σοφιστικέ πνεύμα του SCIC³⁰ Χ. προέβλεπαν οι πάντες εν χορώ. Σε υπηρεσία που για τους HR³¹ της οι γλώσσες ήταν απλώς ένας, εκ των πολλών, αναλώσιμος αλιευτικός πόρος, ένα άτομο παθιασμένο με τις γλώσσες σαν τον Χ. θα ήταν τελείως έξω απ' τα νερά του προφήτευαν. Προκειμένου δε για συνάφι όπου ίσχυε το εμείς και αυτοί, κάποιοι μεταξύ αστείου και σοβαρού μίλησαν και για αυτομόληση. Και πράγματι ζητούσαν συνήθως μετάθεση από ποια; την πιο επίλεκτη υπηρεσία διερμνεΐας στον πλανήτη!!! υπάλληλοι που η σκέψη και μόνο πως μέχρι να βγουν στην σύνταξη, μέρα έμπαινε, μέρα έβγαινε, θα διερμήνευαν, μεταφραζόταν αυτομάτως σε βαριά κι ασήκωτη κατάθλιψη. Προφίλ στο οποίο με τίποτε δεν γινόταν να τσουβαλιαστεί ο Χ. για τον οποίο το διερμνηϊκό ήταν λειτούργημα που υπηρετώντας το καμάρωνε σαν το γύφτικο σκεπάρνι. Χ. που συν τοις άλλοις κανείς φανταζόταν οπουδήποτε αλλού παρά κλεισμένο σε ένα τίγκα από φακέλους γραφείο. Όσο για την αδιαφορία του για προαγωγές, καριέρα και χαϊλίκια, έ ήταν παροιμιώδης. Εξυπακούεται πως για το τι τον έκανε να προβεί σε διάβημα, όσο να είναι, απονενοημένο, ο καθένας είπε το μακρύ του και το κοντό του. Λάιτ μοτίφ τους ότι σε μια ομολογουμένως στενάχωρη καμπίνα διερμνεΐας όπου καθημερινά και υπό συνθήκες ανείπωτου στρες στοιβάζονταν τρεις νοματαίοι ο Χ. ασφυκτιούσε. Ρεφρέν τους ότι λαχταρούσε τάχα να σαλπάρει για άλλες στεριές κι άλλες θάλασσες. Συμπεράσματα που σπεύδουμε να απορρίψουμε ως ταυτολογικά και πασπαρτού. Διότι, ξέρετε, με τους λόγους και τα ελατήρια του καθενός

29 TAC (total allowable catches) είναι τα μέγιστα επιτρεπόμενα αλιεύματα για τα κυριότερα εμπορικά είδη ψαριών που κατανέμονται σε ποσοτώσεις (fishing quotas) μεταξύ των αλιευτικών στόλων των κρατών-μελών με σκοπό την εξασφάλιση μιας βιώσιμης αλιείας

30 Service commun Interprétation-Conférences : Υπηρεσία διερμνεΐας της Ευρωπαϊκής Επιτροπής που εξυπηρετεί όμως κι άλλους θεσμούς

31 Ανθρώπινοι πόροι (human resources) δηλαδή το προσωπικό της

ισχύει ότι με την αναζήτηση δολοφόνου στα μυθιστορήματα της Αγκάθα Κρίστι. Που σχεδόν πάντα είναι ο πιο υπεράνω πάσης υποψίας. Της δε τέλεσης της πράξης του ανυπερθέτως προηγείται η σχετική επώαση και ωρίμανσή της. Η ριζοσπαστικοποίησή του όπως θα λέγαμε σήμερα. Που βεβαίως κρατάει κρυφές. Όσο για τα στάδια τους στην περίπτωση του Χ. μόνο να τα εικάσουμε μπορούμε. Τι νόημα↓ όμως θα είχε να το αποτολμήσουμε σε τόσο πρώιμο στάδιο της αφήγησης αφού ότι και να λέγαμε, για τον, προς το παρόν τουλάχιστον, αμύητο αναγνώστη δεν θα έβγαζε κανένα;

...που το αετίσιο μάτι του Λ. συλλαμβάνει να έχει πιάσει στασίδι πίσω απ' την επίτροπο Αλιείας↓ Μ.Δ., δεν είχε την παραμικρή ιδέα.

(συν. από σελ. 24) ...την κεντρική, ορθάνοιχτη κόμα, μασίφ πόρτα της οποίας δεν θα διαβεί όμως ποτέ, μπουκάρει αντίθετα στην, ασύγκριτα μικρότερη, διπλανή με την ταμπέλα For interpreters only, για να τρυπώσει πάραυτα σε μια από τις πολλές καμπίνες...

Η καμπίνα

...όπου – εξ ου και η καλημέρα του αν δεν πέρασε απαραίτητη έμεινε πάντως αναπάντητη – γινόταν, μιλάμε, το σώσε: SOS, καλού κακού και αντι-SOS, βατά ξεβατά, περνιόντουσαν άλλο ένα χέρι κυριολεκτικά στο πόδι, με τους διερμηνείς↓, σπασίκλης και μη, αν και παλουκωμένους στις πολυθρόνες τους, φουλ επί ποδός, γλωσσάρια με ψάρια↓ σε καμιά ντουζίνα γλώσσες παπαγαλίζονταν στην τούρλα του Σαββάτου, τεστ αυτοσχεδιάζονταν στο παρά πέντε.

...διερμηνείας. Κι όλα αυτά δευτερόλεπτα πριν την έναρξη των εργασιών του 1093^{ου} για την ακρίβεια Συμβουλίου Υπουργών Αλιείας... (συν. σελ. 32)

4 Συμβούλιο Υπουργών Αλιείας

Ανώτατο δυνατό – άλλο καπέλο πόσο στιβαρό και ρωμαλέο αποδεικνύεται στην πράξη – καλείται το επίπεδο που ότι τελικές αποφάσεις είναι να ληφθούν, λαμβάνονται, παραπάνω δεν έχει. Και τέτοιο στην ΕΕ, για μεν τους πολίτες ήταν το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο για δε τα ψάρια το Συμβούλιο Υπουργών Αλιείας.^(συν. σελ.31)

Υπουργοί Αλιείας

Πως είναι η θέση του τερματοφύλακα στο μπακότερμα που ο ένας την φορτώνει στον άλλο; Έτσι είναι και το χαρτοφυλάκιο του υπουργείου Αλιείας σε κάθε κυβερνητικό ανασχηματισμό. Και που δικαίως ή αδίκως θεωρείται και το λιγότερο γκλαμουράτο. Μοιραία λαχαίνει στους λιγότερο μουράτους. Ή στους λιγότερο κοσμοπολίτες. Και σίγουρα στους πιο λαϊκούς τύπους. Δεν είναι να απορείς που και η εκφορά του λόγου τους σε τίποτε – κάτι που τους κάνει πιο συμπαθείς, γήινους και ανθρώπινους – δεν θυμίζει κολεγιόπαιδα. Άλλωστε το ότι και στο ομώνυμο μυθιστόρημα³² ο σύζυγος της Μαντάμ Σουσού είναι ιχθυοπώλης μόνο τυχαίο δεν είναι. Έτσι δεν πάει ή μάλλον πάει πολύ να έχεις τελειώσει Χάρβαρντ ή Κολάμπια και να αναλαμβάνεις το Υπουργείο Αλιείας. Χειρότερα, η αριστεία συνιστά και λόγο *par excellence* για να μην δεχτείς την τιμή (αλλά και να μην σου γίνεις). Έτσι όμως ελλοχεύει ο κίνδυνος όσοι, την ανάγκη φιλοτιμίαν ποιούμενοι, συναινούν σε ένα υπουργείο τόσο συνυφασμένο με την θάλασσα³³, να μη νιώθουν απαραιτήτως σαν το ψάρι...

32 Σ.σ. = θα αναφέρεται στο σατιρικό μυθιστόρημα του Δ. Ψαθά «Μαντάμ Σουσού»

33 Εξ ου και η ΓΔ Αλιείας είχε μετονομασθεί σε ΓΔ MARE

Ψάρια 1

Ότι και να χώριζε τις δυο περιπτώσεις, τις ένωναν πολλά: Τα βαθιά μεσάνυχτα των άμεσα ενδιαφερομένων ακόμα και για το γεγονός αυτό καθαυτό της διεξαγωγής της τελικής συνεδρίασης, πόσο μάλλον των προπαρασκευαστικών που είχαν προλειάνει το έδαφος και θέσει τις βάσεις για το τελικό ντιλ, ντιλ που η σημασία του για εκατομμύρια ζωές δεν γινόταν να υπερεκτιμηθεί. Η παντελής άρα απουσία τους απ' αυτήν έστω υπό το καθεστώς του παρατηρητού↓. Η πλήρης αδυναμία τους να θέσουν ούτε καν επιφύλαξη μελέτης³⁴ για να μην μιλήσουμε για άσκηση βέτο. Η λήψη ερήμην τους αποφάσεων που τους αφορούσαν άμεσα. Και που, ελλείψει κάθε debriefing, θα μάθαιναν στο πετσί τους όταν θα `ταν πια αργά. Ναι λοιπόν, καλά καταλάβατε, το 50.1 ήταν για τα ψάρια η Γιάλτα τους. Το Συμβούλιο Αλιείας ότι η συνδιάσκεψή της. Στην Γιάλτα το 45 οι μεγάλες δυνάμεις όριζαν τις τύχες των λαών της Ευρώπης μοιράζοντάς την σε σφαίρες επιρροής. Στο 50.1 κάθε χρόνο τέτοιες μέρες θα διαφέντευαν, κατανέμοντάς τα σε αλιευτικές ζώνες (fishing zones), και τις των ψαριών. Σε μια κόλα χαρτί³⁵ κυριολεκτικά.

Non-paper

Η πλάκα ήταν ότι λεγόταν non-paper. Τώρα, το πρόθεμα non, με ή χωρίς παύλα, είναι σαν το μηδέν στον πολλαπλασιασμό και την μαύρη τρύπα στην αστροφυσική. Όποια λέξη κι αν συνοδεύει, από την μια την εκμηδενίζει, απ' την άλλη την καταπίνει κυριολεκτικά. Και τα παραδείγματα αφθονούν. Non-entity, non-compliance, nonsense, non-profit, non-sequitur, non-stop. Εξάιρεση το non-paper όπου αντιθέτως είναι το non που δεινοπαθεί από την συγκατοίκησή του με το paper και καταντά φύλο συκής του. Διότι το non-paper εκτός που αποτελεί και το κρυφό χαρτί που η Προεδρία (ενίοτε και η Κομισιόν) κάθε φορά που ειδικά στα συμβούλια αλιείας βλέπει τα σκούρα, βγάζει απ' το μανίκι, είναι χαρτί με τα όλα του. Σε μια σελίδα όλη κι όλη φιλοδοξεί να συμπυκνώσει εκτός απ' τα θέλω, τα πρέπει και τα μπορώ...

Shall or may³⁶

Στην πορεία προς την ολοκλήρωση (integration) της ΕΕ, το δίλλημα shall or may ήταν must. Must που μπορεί να την έκανε επίπονη, αργή, διστακτική και αβέβαιη, απηχούσε όμως την

34 Επιφύλαξη μελέτης (scrutiny reservation) για το α ή β άρθρο νομοθετήματος εκ μέρους εκπροσώπου ΚΜ σημαίνει πως δεν το εγκρίνει πριν ενημερώσει τις αρχές του

35 «Δεν θα θεωρηθεί κυνικό αν φανεί πως διευθετήσαμε την μοίρα εκατομμυρίων ανθρώπων με ένα τόσο πρόχειρο τρόπο: Ας κάψουμε το χαρτί» είπε ο Τσώρτσιλ. «Όχι, κράτα το», απάντησε ο Στάλιν

36 Shall or may : ουκ αμελητέο μέρος των νομοθετικών συζητήσεων στην ΕΕ αναλώνεται και στο αν μια διατύπωση (wording) θα είναι δεσμευτική (shall) ή δυναμική (may)

γενικότερη συναίνεση μεταξύ των μελών της ότι χωρίς ακριβώς την ρητή εξασφάλιση και επιβεβαίωσή της πριν κάθε μετάβαση από ένα στάδιο στο επόμενο, όσο ασήμαντα κι αν ήταν, δεν μπορούσε να θεωρείται δεδομένη. Και ότι το όχι εκ μέρους ενός εκ των εταίρων (partners) – όπως κατά την ολοκλήρωση ή μη γενετήσιας πράξης – σήμαινε όχι.

Όχι

Εκτός πια και ήταν τέτοιο το διακύβευμα που να δικαιολογεί την πάση θυσία μετατροπή του – εν ανάγκη αλλάζοντας ερώτημα – σε ναι. Κι όλα αυτά στα πλαίσια εννοείται του απαρέγκλιτου σεβασμού της Συνθήκης και της νομιμότητας γενικά, υπό τον άγρυπνο φυσικό έλεγχο τόσο του ΔΕΚ³⁷ όσο και των νομικών Υπηρεσιών των θεσμών. Έτσι σε δυο δημοψηφίσματα, το όχι στο Ευρωσύνταγμα γίνεται ναι στην Συνθήκη της Λισαβώνας που εν πολλοίς διαφέρει μόνο ως προς τον τίτλο και σε ένα τρίτο, το όχι στα μνημόνια, ναι στην έξοδο απ' την ΕΕ που για να αποσοβήσει η τότε κυβέρνηση οδηγείται σε άτακτη υποχώρηση που κάποιοι θα αποκαλέσουν και ορθά κωλοτούμπα.

...όχι μόνο των κρατών μελών αλλά και της Κομισιόν, τρίτων κρατών και πολυεθνικών οργανισμών, ΜΚΟ και τεχνοκρατών, επιστημόνων και εμπειρογνομόνων, ψαράδων και ψαριών, αλιευμάτων και παραλιευμάτων↓, θάλασσας και στεριάς, οικολογίας και οικονομίας, βιομηχανικής και παράκτιας αλιείας, πελαγικής και βενθικής, δυναμικού (capacity) του στόλου και δυναμικής πληθυσμών (population dynamics), αλιευτικών αποθεμάτων και ανθρωπίνων πόρων. Φυσικά μεγάλη σημασία πριν την υποβολή του έχει η επιλογή εκτός του timing, της κατάλληλης στιγμής (moment) αλλά και του momentum. Μόνο έτσι το ψυχολογικό αποτέλεσμα είναι καταλυτικό. Τότε τα σαγόνια και οι κώλοι σφίγγουν. Οι πάντες πέφτουν στην μελέτη ενός χαρτιού που ξαφνικά αποκτά διαστάσεις magna carta. Διότι στις λεπτομέρειες κρύβεται ο διάλογος.

Διάλογος

Ήταν παραδόξως και το μοναδικό μέρος στα δαιδαλώδη κτήρια των θεσμών που ο εξαποδών εύρισκε καταφύγιο κι αποκούμπι. Αλλού δεν απαντάτο. Το να πάρει πόδι από εκεί ήταν μια κουβέντα αφού η εξακρίβωση της παρουσίας του σε φράσεις, λέξεις και φόρμουλες φαινομενικά αθώες και υπεράνω πάσης υποψίας δεν αρκούσε. Κατ' αρχάς, διάλογος ήταν αυτός, πάντα παρέμενε η αμφιβολία μήπως τελικά την είχε σκαπουλάρει ή ακόμα χειρότερα λουφάξει για να εκδηλωθεί σε ανύποπτο χρόνο. Αλλά έστω ότι ξεσκεπαζόταν και εξοβελιζόταν στο πυρ το εξώτερον, ποιος μας έλεγε ότι η νέα διατύπωση δεν θα δαιμονοποιούνταν με την σειρά της, ανοίγοντας εκ νέου το κουτί της Πανδώρας;

...στο νερό.

37 Δικαστήριο Ευρωπαϊκής κοινότητας, μετέπειτα ΔΕΕ (δικαστήριο ευρωπαϊκής ένωσης)

(συν. από σελ. 28) Όχι όμως ότι ήταν ίσα κι όμοια. Αν μη τι άλλο ως προς τις δυνατότητές τους να αλλάξουν τα πράγματα. Ποιτικά και ποσοτικά. Διότι αν και ύπατη αρχή, το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο, σε αντίθεση με το της Αλιείας, ούτε δικαίωμα ζωής και θανάτου επί των πολιτών του διέθετε, ούτε ΤΑC και ποσοτώσεις↓, ούτε καταλόγους ειδών υπό εξαφάνιση, ούτε επιστημονικές γνωμοδοτήσεις ύψιστης ακρίβειας για το τι μέλλει και δέον γενέσθαι, ούτε έννοιες και εργαλεία όπως υπεραλίευση, παραλιεύματα↓, απορρίψεις↓, αλιευτική προσπάθεια³⁸, μέγιστη βιώσιμη απόδοση³⁹ κλπ. ΚΑΠ⁴⁰ για τα ψάρια υπήρχε, για τους ανθρώπους όχι.

38 Αλιευτική προσπάθεια (fishing effort) : τρόπος μέτρησης της αλιευτικής δραστηριότητας και έντασης, πχ ημερών ή ωρών ενός σκάφους στην θάλασσα

39 ΜΒΑ (MSY : maximum sustainable yield) ορίζεται ως η μέγιστη αλίευση ενός κοπαδιού που να εξασφαλίζει όμως την βιωσιμότητά του

40 ΚΑΠ: Κοινή Αλιευτική Πολιτική είναι η κοινή πολιτική Αλιείας της ΕΕ

3. Ευρωπαϊκό Συμβούλιο

(συν. από σελ. 27) ...κι ενώ μες στην οχλοβοή ηχεί το καμπανάκι του Προέδρου.

5 Ο Πρόεδρος

Υπουργός και μάλιστα σε διαφορετικά χαρτοφυλάκια στην ζωή του είχε χρηματίσει ούτε μια και ούτε δυο φορές, η εμπειρία επομένως δεν του έλειπε. Πρόεδρος όμως και μάλιστα του Συμβουλίου Υπουργών Αλιείας της ΕΕ ήταν η πρώτη φορά που αναλάμβανε. Και φυσικά η τελευταία. Διότι και να μην διευρυνόταν περαιτέρω η ΕΕ ή αντίθετα διαλυόταν εκ των εξ ων συνετέθη και να μην την εγκατέλειπε η χώρα του οικειοθελώς και να μην εδιώκετο κακήν κακώς, θα κυλούσαν, εκτός απροόπτου, τουλάχιστον 15 χρόνια προτού ξανάρθει η σειρά της – ποιος ζει ποιος πεθαίνει δηλαδή –, μα και πάλι χωρίς την εγγύηση πως το κόμμα του θα ήταν τότε στα πράγματα και ο ίδιος – εάν και εφόσον υπουργοποιούταν – δεν θα, αφού να υποβαθμιστεί κι άλλο δεν γινόταν, αναβαθμιζόταν. Η ευθύνη λοιπόν ήταν μεγάλη διότι για ένα εξάμηνο θα ήταν Η φωνή της Προεδρίας της χώρας του όχι μόνο στο Συμβούλιο αλλά και, από κοινού είναι αλήθεια με την Επίτροπο... (συν.

σελ. 41)

6. Η Επίτροπος

Κάτι του έλεγε πως την φωνή, και να μην ήξερε τίνος ήταν, θα την αναγνώριζε. Αλλαγμένη σε σχέση με τότε πάντως σίγουρα δεν του φαινόταν. Κι ας μην ξεχείλιζε πια από το ίδιο πάθος και ένταση. Κι ας αντηχούσε απ' τα ακουστικά, αντί τα μεγάφωνα του Πολυτεχνείου. Κι ας μην απευθυνόταν – στην γλώσσα μάλιστα αυτών που κάποτε κατακεραύνωνε ως φονιάδες των λαών – στους εξεγερμένους φοιτητές και στο πολύβουο πλήθος στην Πατησίων και τους γύρω δρόμους αλλά στους Υπουργούς Αλιείας↑ της ΕΕ. Κι ας είχαν κυλίσει απ' τα γεγονότα, χρόνια και ζαμάνια. Κι ας μην ήταν πια η εκφωνήτρια του παράνομου ραδιοφωνικού σταθμού των φοιτητών. Κι ας είχε πάψει το σύνθημα «Ψωμί, Παιδεία, Ελευθερία» να την εκφράζει και τόσο. Αλλά κι ας εκφραζόταν πλέον ως άτομο ολωσδιόλου διαφορετικά. Γιατί ναι, παντιέρα η Μ.Δ. μπορεί να είχε αλλάξει, κι από το Κουκουέ να είχε περάσει στον ρεβιζιονισμό και μετά στην σοσιαλδημοκρατία και τον οπορτουνισμό, κι από επαναστάτρια να είχε καταλήξει τεχνοκράτισσα, και την ΕΟΚ που κάποτε τσουβάλιαζε με το ΝΑΤΟ, στο ίδιο συνδικάτο, να την υπηρετούσε πλέον επάξια, στα ιδανικά της νιότης της ωστόσο – δικαιοσύνη, ισότητα, αλληλεγγύη, ειρήνη – παρέμενε αταλάντευτα πιστή. Κι αν είχε δεχτεί την θέση της Επιτρόπου Αλιείας, κι ας μην είχε ρίξει ούτε πετονιά στην ζωή της, ήταν γιατί πίστευε ότι η μάχη για μια Ευρώπη των λαών θα δινόταν απ' τα μέσα. Κι ότι περνούσε και μέσα από μια Αλιεία

φιλική στο περιβάλλον και στα θαλάσσια οικοσυστήματα και που ή θα ήταν αειφόρα (sustainable) ή πολύ απλά δεν θα ήταν καν, μια Αλιεία παραδόξως όχι χωρίς αποκλεισμούς⁴¹ (inclusive) αλλά με.

Απορρίψεις⁴² (discarding)

Η απόρριψη που στους ανθρώπους είναι ότι πιο τραυματικό, κάτι που δεν το εύχεσαι ούτε στον χειρότερο εχθρό σου, στα ψάρια ήταν ευλογία Θεού. Υπό ένα όρο. Να ήταν ακόμα ζωντανά.

Η έκβασή της θα παιζόταν στα μαρμαρένια (σ)αλόνια και διαδρόμους του ΓΛ↑. Στα όπλα μαζικής καταστροφής...

Αλιευτικά εργαλεία

Εργαλείο που να μην κάνει για εργασία λίγο πολύ ακριβείας δεν νοείται. Όπως και να μην διακρίνεται από κάποιας μορφής θα λέγαμε εκλεκτικισμό. Έτσι το κατσαβίδι ξεβιδώνει βίδες και το γαλλικό κλειδί παξιμάδια. Αυτό όμως που στην περίπτωση των αλιευτικών εργαλείων αποκαλούσαν επιλεκτικότητα⁴³ (selectivity) αντί για εξορισμού, όχι ότι δεν είχαν σημειωθεί πρόοδοι, αλλά ήταν – εξαιρέσει ίσως του ψαροντούφεκου – ακόμα ζητούμενο. Όπως τα χειρουργικά χτυπήματα στον στρατό.

...των αλιευτικών στόλων βέβαια, δεν θα είχε, και το γνώριζε, να αντιτάξει παρά *les moyens du bord*⁴⁴.

41 Ο όρος inclusive αποδιδόταν στα επίσημα κείμενα της ΕΕ ως «χωρίς αποκλεισμούς»

42 Discarding: αλιεύματα που είτε γιατί ανήκουν σε είδη που η αλιεία τους δεν επιτρέπεται, είτε γιατί είναι κάτω του νόμιμου μεγέθους, πρέπει να επιστρέφονται αυτούσια στην θάλασσα

43 Επιλεκτικότητα ορίζεται ως η δυνατότητα των αλιευτικών εργαλείων, με βάση πχ την διάμετρο των διακένων στα δίχτυα, να αποφεύγουν συγκεκριμένα μεγέθη ή είδη ψαριών

44 Με τα λιγοστά μέσα του καταστρώματος, εκ των ενόντων δηλαδή

ΤΑC και ποσοτώσεις

Το είχε φαίνεται η μοίρα τους και το ριζικό τους γιατί όποια μέριμνα ή δράση και να αναλαμβάνονταν για την μακροζωία και μακροημέρευσή τους περισσότερο στην ευζωία...

Ευζωία (welfare)

Στην, κατά τα άλλα, πιο προχωρημένη στην υψηλότερη, νομοθεσία της ΕΕ περί ευζωίας των ζώων (animal welfare) τα ψάρια ήταν οι φτωχοί συγγενείς. Η μερίδα του λέοντος απ' τις πρόνοιές της (provisions) αφορούσε ζώα με υψηλότερο ΕΙ⁴⁵ όπως πουλερικά, βοοειδή, σκύλοι, γάτες κλπ., όσο για τις ελάχιστες που τα μνημόνευαν, δεν ήταν τόσο από έγνοια μας και υποφέρουν, πονέσουν, πάθουν κατάθλιψη, τα πιάσει το παράπονο, υποστούν στρες κλπ. αισθήματα για τα οποία, σαν πλάσματα ενός κατώτερου θεού που ήταν, δεν κρίνονταν έτσι κι αλλιώς ικανά, όσο από φροντίδα για την δημόσια υγεία⁴⁶.

...(well-being) του Ευρωπαίου καταναλωτή αποσκοπούσε παρά στην δικιά τους. Έτσι ακόμα και μια κατ' εξοχήν affirmative action για πάρτη τους όπως τα ΤΑC και οι ποσοτώσεις, για να μην λείψουν ποτέ απ' το πιάτο του (και πει το φάτε μάτια ψάρια) ήταν παρά για τα ωραία τους τα μάτια. Εξ ου και αποκαλούνταν αποθέματα↓ και όχι πληθυσμοί.

Θα ήταν δηλαδή – μα και πότε δεν ήταν για την Μ.Δ.; – ασύμμετρη. Ότι άξιζε όμως τον κόπο να δοθεί για να σωθεί οτιδήποτε κι αν σώζεται, άξιζε, σε αυτό ήταν απόλυτη. Την συνείδησή της την είχε λοιπόν ήσυχη. Και τότε και τώρα υπερασπιζόταν μια δίκαιη υπόθεση. Της δημοκρατίας τότε από τον φασισμό, των πληθυσμών τώρα των ψαριών – αλλά εμμέσως και των ψαράδων...

⁴⁵ https://en.wikipedia.org/wiki/Emotional_intelligence

⁴⁶ Η υπερβολική πχ πυκνότητα πληθυσμού στα ιχθυοτροφεία οδηγεί σε οξειδωτικό στρες, μεταβολικό σύνδρομο, συσσώρευση τοξινών και ελευθέρων ριζών, εμφάνιση ασθενειών, λοιμώξεων κλπ.

Fishermen...

...δεν πρέπει να ήταν απ' τις λέξεις...

Λέξεις 1

Mal nommer un mot c'est ajouter au malheur du monde έλεγε ο Καμύ. Και στην ΕΕ, που και που είναι αλήθεια, έπεφτες και σε λέξεις που είτε δεν έλεγαν και πολλά, είτε δεν έλεγαν και λίγα, είτε που άλλα έλεγαν κι άλλα εννοούσαν. Μέρος του προβλήματος ήταν η υπηρεσία εκείνη που για την ορολογία ήταν ότι η OLAF, η FRONTEX και το Ελεγκτικό Συνέδριο μαζεμένοι:

Οι γλωσσομαθείς νομικοί⁴⁷

Για να είναι της λύσης δεν θα έβλαπτε ίσως να ήταν έστω νομομαθείς γλωσσολόγοι. Μόνο που δεν ήταν. Τώρα, ποιες λογικές πρυτάνευσαν ώστε το κέντρο βάρους να δοθεί στο γράμμα του νόμου και όχι του λόγου, μας είναι άγνωστο.

...που κατά την μετάφραση στην εθνική γλώσσα της Πράξης Προσχώρησης της χώρας στην τότε ΕΟΚ, προβλημάτισαν ιδιαίτερα το αρμόδιο τιμ. Η απόδοσή της ως «ψαράδες» προκειμένου μάλιστα για κείμενο τέτοιας βαρύτητας, ούτε καν θα συζητήθηκε στα σοβαρά, άσε που έτσι όπως τουλάχιστον τους ξέρουμε πχ από «Τα λόγια της πλώρης»⁴⁸ δεν θα είχαν μείνει και πολλοί. Οπότε τι έμενε; Το, αν και απαλλαγμένο από τις ενοχλητικές συνδηλώσεις και συνειρμούς του πρώτου, βαρύγδουπο και αρχαΐζον αλιείς.

...που θα είχαν τι να ψαρέψουν – απ' τον αφανισμό. Φωνή των φοιτητών τότε, πορτ-παρόλ των ψαριών στους θεσμούς τώρα, δεν έβλεπε την αντίφαση. Ψαριών που μπορούσαν να υπολογίζουν πάνω της ότι στο κολλέγιο⁴⁹

47 Juristes-linguistes : υπηρεσία της ΕΕ επιφορτισμένη με τον νομικό έλεγχο των μεταφράσεων της ενωσιακής νομοθεσίας σε όλες τις επίσημες γλώσσες της ΕΕ

48 Σ.σ. = θα αναφέρεται στο ομώνυμο μυθιστόρημα του Α. Καρκαβίτσα

49 Οι 27 επίτροποι συνέρχονται σε Σώμα που λέγεται Κολλέγιο

των επιτρόπων δεν θα καθόταν σαν αρσακειάδα. Και ότι η υπεραλίευση και τα παραλιεύματα...

Παραλιεύματα (by-catches)

Πόλεμοι υπάρχουν πολλών ειδών : γνωστοί, άγνωστοι, παγκόσμιοι, διαγαλαξιακοί, εμφύλιοι, τοπικοί, των κουμπιών, των τραίνων, των πιθήκων, της φωτιάς κλπ. Πόλεμοι όμως χωρίς εμπόλεμους, εμπόλεμοι χωρίς όπλα, όπλα χωρίς πλήγματα, πλήγματα χωρίς θύματα, θύματα χωρίς παράπλευρες απώλειες δεν υφίστανται. Τώρα, σπάνια όρος έχει υποστεί τόσο ανηλεή κριτική όσο οι παράπλευρες απώλειες. Εννοείται ότι το προπατορικό του αμάρτημα να έχει επινοηθεί από τις ένοπλες δυνάμεις των ΗΠΑ τον συνοδεύει σαν την άδικη κατάρα. Και για τι δεν κατηγορείται! Ότι συνιστά άθλιο ευφημισμό. Ότι μειώνει τις ενοχές των στρατιωτικών. Ότι απανθρωποποιεί τα θύματα. Ότι εξανθρωπίζει τους θύτες. Ότι είναι αφηρημένο και, παραθέτω, “agentless” και “affectless”. Ότι ως όρος δύσκολα αποκωδικοποιείται και συνεπώς μακιγιάρει αν όχι καμουφλάρει, την πραγματική του φύση. Ότι σαν να υπαινίσσεται πως ενόσω λαμβάνει δυστυχώς χώρα καταβάλλονται άοκνες προσπάθειες για την εξάλειψή του. Και ότι μακριά από αυτούς που τα προκαλούν οποιαδήποτε πρόθεση κατατρομοκράτησης του άμαχου πληθυσμού, πτώσης του ηθικού του, εκβιασμού της ηγεσίας του κλπ. Επικρίσεις που για να είμαστε ακριβοδίκαιοι πρέπει – αφού δεχτούμε ότι και η Αλιεία είναι μια μορφή *drôle de guerre* – να παραδεχτούμε ότι αποφεύγει σαν το χέλι η έννοια των παραλιευμάτων.

...μαζί της θα έβρισκαν τον διάολό↑ τους. Κι όπως τότε στο Πολυτεχνείο που ζύγωναν τα τανκς και οι μπάτσοι και οι χαφιέδες της ασφάλειας, τώρα που οι υπουργοί των ΚΜ την περιτριγύριζαν με άγριες διαθέσεις, σιγά μην μάσαγε. Εκτός άντε, από ένα σάντουιτς της κακιάς ώρας όλο κι όλο για να ξεγελάσει την πείνα της. Της είχε μείνει βλέπετε και το λιτοδίαιτο από εκείνα τα πέτρινα μεν πλην όμως συναρπαστικά χρόνια. Αλλά και τα ψυχικά εκείνα αποθέματα που θα της επέτρεπαν αργότερα να χειριστεί καταστάσεις για γερά νεύρα. Όπως πχ τα αλιευτικά αποθέματα.

Αλιευτικά αποθέματα

Ευκαιρίες αν όχι για να μεγαλουργήσει τουλάχιστον να δείξει στον κακοπροαίρετο και δύσπιστο πολίτη την προστιθέμενή της αξία...

Προστιθέμενη αξία

Για να μπορέσει ο όρος προστιθέμενη αξία (added value) – νοούμενη ως βελτίωση ή προσθήκη που κάνει κάτι να αξίζει παραπάνω – να σταθεί με αξιώσεις σε όλες τις κοινοτικές πολιτικές, έπρεπε να του προηγηθεί – όπως του κινητού τηλεφώνου το σταθερό – ο αμιγώς οικονομικός value added (διαφορά μεταξύ της τιμής του προϊόντος και του κόστους παραγωγής του). Όρο που, μην γελιόμαστε, δεν θα αξιωνόμασταν να χρησιμοποιούμε επί παντός του επιστητού χωρίς την διορατική εφεύρεση του ΦΠΑ που απουσία όμως της ευφυούς ανακάλυψης από τον Καρλ Μαρξ της έννοιας της υπεραξίας θα είχε παραμείνει κενό γράμμα. Ανακάλυψη και εφεύρεση ωστόσο που μόνο στην επινόηση της έννοιας του φόρου και της αξίας αντίστοιχα που θα κάναμε λάθος αν τις θεωρούσαμε δεδομένες οφείλουν τον λόγο ύπαρξής τους.

...η ΕΕ δεν έλειπαν αρκεί να τις άδραχνε. Ιδανικά, όσο πιο μπουρδέλο ήταν η κατάσταση στα κράτη τόσο πιο πεδίων δόξης λαμπρό ανοιγόταν μπροστά της και τόσο πιο θετικός ο λόγος κόστους/οφέλους...

Λόγος κόστους/οφέλους (cost benefit analysis)

Στην ΕΕ, πέραν της ανάλυσης κινδύνου, η του κόστους/οφέλους, αν και το ίδιο απαραίτητη προτού η παραμικρή δράση, επιχείρηση ή παρέμβαση γίνει πράξη, με τις γενικές αίματος και ούρων πριν κάθε εγχείρηση ή επέμβαση, πόρρω απείχε από το να εγγυάται την ακρίβειά τους. Και αυτό γιατί οι κοινοτικές πολιτικές δεν ήταν χοληστερίνη για να ξέρεις σε χρόνο dt αν θα έβγαιναν καλές ή κακές και το κόστος ή το όφελός τους χαμηλό ή ψηλό. Ο λόγος (ratio) της ως εκ τούτου δεν ήταν και υπόδειγμα ρασιοναλισμού. Θα περίμενε λοιπόν κανείς να έχει, πριν πάρει το τελικό οκ, κατ' αρχάς περάσει από την ίδια βάσανο στην οποία τις υπέβαλλε. Κάτι που, απ' όσο τουλάχιστον ξέρουμε, δεν είχε, φευ, γίνει.

...της ήταν. Και ευτυχώς πάντα βρίσκονταν ανάληπτες κυβερνήσεις που χωρίς την απειλή υψηλών προστίμων και διαδικασιών επί παραβάσει από την Κομισιόν ούτε πλαστικές σακούλες θα απαγόρευαν, ούτε παράνομες χωματερές θα έκλειναν, ούτε περιοχές Natura 2000 θα ανακήρυσσαν, ούτε εκπομπές αερίων θερμοκηπίου θα περιόριζαν, ούτε θρήσκευμα σε ταυτότητες δεν θα ανέγραφαν, ούτε την Δικαιοσύνη θα έπαυαν να χειραγωγούν τόσο ξεδιάντροπα, ούτε τις απευθείας αναθέσεις θα λιγόστευαν, ούτε – για να έρθουμε στο θέμα μας – στην υπεραλίευση θα έβαζαν κάποιο φρένο. Αρκεί βέβαια τα αλιευτικά αποθέματα να έπνεαν τα λοίσθια αλλιώς μαύρο φίδι που τα έτρωγε. Αλλιώς σιγά που – έτερον εκάτερον πόσο θα εισακούονταν – θα ακουγόntonταν, όσο και να έσειαν τον κώδωνα του κινδύνου, οι επιστήμονες.

5. Ο Πρόεδρος

(συν. από σελ. 33) ...της ΕΕ στα διεθνή fora. Την πολυτέλεια ως εκ τούτου να τα κάνει θάλασσα ναί μεν δεν την είχε, όχι όμως – προκειμένου μάλιστα για έννοια, όπως άλλωστε και η «πατάτα», άγνωστη όχι μόνο στην κοινοτική νομολογία (jurisprudence) αλλά και στο νομικό της πολιτισμό – αυτό να σημαίνει ότι είχε χάσει και τον ύπνο του. Διότι αν και στο συγκεκριμένο πόστο πρωτάρης, στην ΕΕ δεν ήταν και χθεσινός. Προεδρίες και προεδρεύοντες επί τω έργω κι αν είχαν δει τα μάτια του! Το νόημα↓ οπότε το είχε πιάσει: Στις συνήθειες του οργανισμού να ξεχωρίζει χώρες σε pigs⁵⁰ και μη, τζιτζικες και μερμήγκια μπορεί να ήταν όχι όμως και τις προεδρίες σε πρόβατα (μαύρα ή μη) και ερίφια πολύ περισσότερο ήρα και στάρι. Προεδρία κατά συνέπεια που να μην έσκιζε ή να τα έκανε μαντάρα δεν είχε ακόμα ανακαλυφθεί. Οι διθύραμβοι δε και οι επευφημίες, τα συγχαρητήρια κι οι ευχαριστίες↓, τα μπράβο και τα εύγε στο τέλος ήταν προδιαγεγραμμένα και το παραμικρό “faux pas” προγραμμαμένο. Ας ήταν καλά η Γενική Γραμματεία.

Η ΓΓ...

...στο συμβούλιο δεν αρκείτο σε ρόλο γραμματείας σε αγώνες καλαθοσφαίρισης, ακόμα λιγότερο γραμματέως διεύθυνσης. Οι παροικούντες την Ιερουσαλήμ τον συνέκριναν περισσότερο με

50 [https://en.wikipedia.org/wiki/PIGS_\(economics\)](https://en.wikipedia.org/wiki/PIGS_(economics))

εκείνον των Γραμματέων στην ομώνυμη πόλη. Η τεχνογνωσία (know-how) της ήταν τέτοια που ακόμα και σε ερωτήσεις του τύπου how to know το άλφα ή το βήτα είχε στο πι και φι έτοιμη την απάντηση με το νι και με το σίγμα. Για να φανταστείτε, στις μόνες πια που σήκωνε τα χέρια ψηλά ήταν στις υπαρξιακές του στυλ τι κάνουμε επιτέλους εδώ πέρα και σε εκείνες στρατηγικής και τακτικής όπως τι να κάνουμε; τις δε άπτουσες του ενωσιακού δικαίου τις άφηνε για την νομική υπηρεσία, ο άκρατος νομικισμός της οποίας τής ήταν άλλωστε ξένος. Όσο για την γραμματειακή υποστήριξη που παρείχε, το εύρος της δεν είχε όρια και τελειωμό. Και πάντως δεν περιοριζόταν στην σύνταξη πρακτικών. Στα λεγόμενα speaking notes πχ – των οποίων είχε και την πατρότητα – ήταν μανούλα.

President' s speaking notes

Speaking of which, θες από υπερβάλλοντα ζήλο, θες από μητρική υπερπροστατευτικότητα, θες από πατερναλισμό, θες από μανία ελέγχου των πάντων και των πασών, θες από γραφειοκρατική σχολαστικότητα, θες από αυθαίρετη υπερτίμηση της αμάθειας του εκάστοτε προέδρου για τα κοινοτικά πράγματα, θες από υπερφίαλη υποτίμηση της εξοικείωσής του με το ενωσιακό γίγνεσθαι, θες γιατί νά της πήγαινε μη γίνει καμιά στραβή, τις είχε φορτώσει ακόμα και με το καλημέρα. Γεγονός που με το καλημέρα, όπως τον θεατή σε σινεμά που ενώ κατέχει την γλώσσα της ταινίας η παρουσία υποτίτλων ωθεί θέλει δεν θέλει στην ανάγνωσή τους, θα τον παρέσυρε μοιραία στην εκφώνησή τους. Διότι προείχε όχι απλώς να παίξουν ρόλο μπούσουλα, αλλά μη τυχόν και τον χάσει. Συνεπώς παραπλανητικό δεν ήταν μόνο το κτητικό 's του τίτλου τους αλλά και ο όρος speaking notes αυτός καθαυτός. Και δεν έφτανε που το πράσινου χρώματος **εξώφυλλό** τους, συμβολικά, όπως ο Γρηγόρης στα φανάρια, σαν να του έλεγε: εμπρός, τι κάθεσαι, προχώρα, διάβασέ με, του τις είχε βάλει και στην κορυφή της στοίβας με τα έγγραφα. Πίσω ακριβώς απ' την πλακέτα με τίτλο: President of the Council of ministers for fisheries.

Τα άμεσα και πιο ορατά καθήκοντά του πάντως δεν απαιτούσαν ούτε υπερβολική ανάλυση φαιάς ουσίας ούτε και άφρονα κατανάλωση θερμίδων. Δεν είχε παρά να – ή πιο σωστά, σαν τον παπά στην λειτουργία, «δεν είχε άλλη επιλογή από το να» – ακολουθήσει πιστά το ίδιο κι απaráλλακτο τελετουργικό με τους προκάτοχους του. Συνίστατο κατά σειρά, μετά τα αμιγώς οργανωτικά ζητήματα όπως την ενημέρωση για το λεγόμενο γλωσσικό καθεστώς⁵¹ ...

Γλωσσικό καθεστώς

Ένα καθεστώς σπάνια παραδέχεται ότι είναι καθεστώς. Δεύτερον, και να το κάνει, ποτέ δεν είναι αυτό που διατείνεται. Μπορεί δηλαδή στα χαρτιά να το παίζει πχ βασιλευόμενη, προεδρική ή λαϊκή δημοκρατία και στην πράξη να είναι ότι πιο αυταρχικό και φαύλο. Τρίτον, μια κατάσταση γίνεται καθεστώς συνήθως σιωπηρά και στα μωλωχτά έξω από δημοκρατικές διαδικασίες διαβούλευσης. Στα πλαίσια υποτίθεται της συναίνεσης. Της οποίας ένας μηχανισμός επιβολής είναι και η γλώσσα. Γιατί ένα καθεστώς επίσης απαρειγκλίτως συνοδεύεται από το γλωσσικό του αμίμητο ιδίωμα. Που σταδιακά υποκαθιστά και αντικαθιστά όλα τα υπόλοιπα. Δεν πρόκειται φυσικά για εντελώς νέα γλώσσα↓, πράγμα που θα καθιστούσε την εκμάθηση και την χρήση της δύσκολη και χρονοβόρα, αλλά απλώς για μετάλλαξη σε νεογλώσσα⁵² της ήδη κυρίαρχης γλώσσας↓.

...την καλημέρα του επ` ευκαιρία στους διερμηνείς... (συν.

σελ. 68)

51 Γλωσσικό καθεστώς (régime linguistique) στην ΕΕ είναι οι γλώσσες εργασίας που προβλέπονται σε μια συνεδρίαση και για τις οποίες παρέχεται διερμηνεία

52 Newspeak : Είναι η επίσημη γλώσσα της χώρας Ωκεανίας, στο δυστοπικό μυθιστόρημα «1984» του Τζώρτζ Όργουελ

7. Διερμηνείες

Για να δώσουμε μια ιδέα τι εστί διερμηνείας... (συν. σελ. 59)

Job description...

...λέει η Βικιπαίδεια είναι «a written narrative describing the general tasks, duties and responsibilities of a position». Narrative όμως σημαίνει αφήγημα, έτσι; Που όπως οι υποσχέσεις δεν δεσμεύει παρά όσους το πιστεύουν. Εξ αιτίας ενός τέτοιου αφηγήματος, η διερμηνεία...

Διερμηνεία

Στο ερώτημα τι σημαίνει να μεταφράζεις, ο Ουμπέρτο Έκο ήδη από τον τίτλο του σχετικού βιβλίου⁵³ του απαντά: «Το να λες σχεδόν το ίδιο πράγμα σε άλλη γλώσσα», «σχεδόν» που επιχειρεί στην συνέχεια να αναλύσει. Ή μάλλον να περιγράψει την σκληρή και αδιάκοπη διαπραγμάτευση για τα όριά του, μεταξύ μεταφραστή και κειμένου. Τώρα, στο τι σημαίνει να διερμηνεύεις υποθέτουμε ότι θα απαντούσε ότι είναι σχεδόν σαν να μεταφράζεις. Φανταζόμαστε δε ότι αν για το ένα σχεδόν του πήρε 490 σελίδες, για το άλλο που η διαπραγμάτευσή του και, λόγω παρουσίας ομιλητή↓ και ακροατή↓, γινόταν από διμερής τουλάχιστον τετραμερής, και διεξαγόταν σε απείρως πιο ασφυκτικά χρονικά πλαίσια – τουλάχιστον το διπλάσιο.

...είναι από τα επαγγέλματα που άλλα νόμιζες ότι θα κάνεις κι άλλα θα έκανες. Ή μάλλον – πως είναι ο πυροσβέστης που αντί αποκλειστικά να σβήνει φωτιές, βγάζει, επίσης, φίδια από τρύπες, απεγκλωβίζει από ασανσέρ και πλημμυρισμένα υπόγεια κλπ.; – πέρα απ' όσα νόμιζες ότι θα κάνεις θα έκανες κι άλλα. Δηλαδή εκτός απ' τα αυτονόητα όπως να διερμηνεύεις άντε και να ερμηνεύεις τι θέλει να πει ο ομιλών↓, και κάτι που το job description περνούσε εντελώς στο ντούκου: ότι ο διερμηνέας εκτός από ταυτόχρονη (simultaneous) μετάφραση θα έκανε και σιμουλτανέ.

53 "Dire quasi la stessa cosa" (Esperienze di traduzione) Umberto Eco, ed. Bompiani

Σιμουλτανέ

Αν κάτσουμε και το σκεφτούμε το σιμουλτανέ στο σκάκι κακώς λέγεται έτσι. Στην πραγματικότητα, τους αντιπάλους του ο γκραν μετρ τους αντιμετώπιζει διαδοχικά, τον ένα μετά τον άλλον και όχι ταυτόχρονα όπως ο διερμνέας που του την πέφτουν σωρηδόν. Κάποιοι μάλιστα – οι faux amis...

Faux amis (ψευδόφιλοι)

Η εποχή των φαιδρών ερωτών όταν να τους την φέρουν μπαμπέσικα, των διερμνέων, μόνο vrais faux-amis ήταν σε θέση, αποτελούσε πλέον νοσταλγικό παρελθόν. Η μετέπειτα, εκείνη της αθωότητας, που ξέροντάς τους απ' έξω κι ανακατωτά, με τους faux-amis ήταν φίλοι καρδιακοί, επίσης. Πλέον όλο και πιο πολύ «την πατούσαν», σαν νάρκη σε ναρκοπέδιο, όχι με faux-amis αλλά με faux-ennemis. Ενώ σύμφωνα με το παλιό βολικό Παράδειγμα ήταν κατά την μεταφορά της λέξης↓ από μια γλώσσα σε άλλη – έτσι, καλή ώρα, και το παράδειγμα (example) μετατρεπόταν σε Paradigm – που δημιουργούνταν οι ψευτο-φιλίες (fausses-amitiés), στο νέο ήταν με την προφορά...

Προφορές

Στην ΕΕ οι επίσημες γλώσσες, ήταν ως γνωστόν κατοχυρωμένες θεσμικά στην Συνθήκη. Οι προφορές τους αντίθετα όχι. Ήταν δηλαδή, σύμφωνα και με την αρχή της επικουρικότητας⁵⁴, θέμα εθνικής αρμοδιότητας. Οι σάνταρ δηλαδή δεν ήταν δεσμευτικές (binding) ενώ για τις μη, ούτε πλαφόν ίσχυε ούτε κατώφλι (threshold) ούτε numerus clausus και φυσικά ούτε και προοπτική πλήρους απογραφής τους. Απαντώνταν έτσι κι εκείνες των περιφερειών αλλά και των περιοχών τους ενώ ειδικά σε χώρες με αποικιοκρατικό παρελθόν ή/και με μεταναστευτικό παρόν, και των καταγόμενων από πρώην αποικίες υπηκόων τους που είχαν αναρριχηθεί στις ανώτερες βαθμίδες της διοίκησης αλλά και των νατουραλιζέ αλλοδαπών που η πολιτεία τους είχε εμπιστευθεί την εκπροσώπηση σε ενωσιακό επίπεδο. Πανσπερμία που όσο το γλωσσικό καθεστώς γινόταν σεβαστό, παρέμενε και σεβαστή και θεμιτή και κυρίως challenging. Αφ' ης στιγμής όμως καθεστώς γινόταν η παραβίασή του και ο καθένας επειδή του παρήχεται η διακριτική ευχέρεια – αδιακρίτως αν την είχε στην συγκεκριμένη γλώσσα – θεωρούσε ότι διέθετε και την επάρκεια να το γυρίσει στα Αγγλικά↓, καταντούσε προκλητική. Και όπως ενώ τις συνέπειες των φυσικών καταστροφών τις δέχεσαι με στωικότητα, για τις ανθρωπογενείς γίνεσαι μπαρούτι, έτσι πιο εύκολα πχ συμφιλιώνεσαι με την ακύρωση της πτήσης σου λόγω κακοκαιρίας απ' το να φας πόρτα λόγω overbooking, ήταν άλλο για τον διερμνέα να έχει να κάνει με την ντοπιολαλιά του α ή του β εκπροσώπου των ΚΜ στους θεσμούς, και άλλο με τα απίθανα αγγλικά του που για να βγάλει άκρη επιστράτευε την θεωρία των πιθανοτήτων. Σαν αποτέλεσμα η διαφορά...

54 Επικουρικότητα (subsidiarity) : μια απ' τις αρχές του ευρωπαϊκού δικαίου σύμφωνα με την οποία η ΕΕ δρα μόνο σε τομείς που η δράση της είναι πιο αποτελεσματική απ' των εθνικών κυβερνήσεων

Διαφορά

Στους θεσμούς πολλοί δεν έκαναν την διαφορά μεταξύ διερμνέων και μεταφραστών, σου λέει και οι δυο μεταφράζουν όπως πχ οι ερμηνευτές και οι τραγουδιστές τραγουδάνε. Αδιαφορία για την διαφορετικότητά τους που όπως κάθε μειονότητα που ερήμην της τσουβαλιάζουν με άλλη πολυπληθέστερη οι διερμνείς βίωσαν τραυματικά μεν αλλά με χριστιανική εγκάρτηση, φάση - άφεσ' αυτοίς, ου γαρ οίδασι τι ποιούσι. Αδιαφορία που οφειλόταν αφενός σε υποτίμηση των έτσι κι αλλιώς χιλιοειπωμένων και πασίγνωστων διαφορών, αφετέρου σε άγνοια άλλων εξ ίσου αν όχι και περισσότερο αποφασιστικών. Κι αυτό γιατί δεν ήταν απλώς μορφολογικές ή συμπεριφορικές αλλά ακουμπούσαν τον σκληρό πυρήνα της προσωπικότητάς τους ενδεχομένως και του DNA↓ τους. Και πιο συγκεκριμένα ότι ο Ντεριντά είχε ορίσει ως διαφορά.

Διαφορά⁵⁵ (différance)

Δεν αρκούταν δηλαδή ο διερμνέας, άλλωστε δεν τον έπαιρνε, στο απλώς, σαν τον μεταφραστή, να ταυτοποιεί τις λέξεις με βάση τις διαφορές τους (différences), έτσι πχ άλλο god κι άλλο cod, άλλο ship κι άλλο sheep, άλλο can κι άλλο can't ή cunt, άλλο big κι άλλο dig ή dick, άλλο sit κι άλλο sheet ή shit αλλά και δεδομένου ότι αντίθετα με τον μεταφραστή και την δουλική του εξάρτηση από τα λεξικά και τα γλωσσάρια, τίποτε δεν έπαιρνε ως δεδομένο, έρμαιο της διστακτικότητάς του για το έτσι κι αλλιώς αναποφάσιστο (indécidable) της γλώσσας, του σκεπτικισμού του για τα πάντα και κυρίως αν άκουσε καλά (δευτερευόντως δε κι αν τον ακούγανε↓ τον ίδιο), στην πράξη – αν και θεωρητικά έκανε σιμουλτανέ⁵⁶– χρονοτριβώντας, να αναβάλλει, να τραινάρει, να καθυστερεί (différer) συνεχώς την εξεύρεση του νοήματος μέσω της διαδοχικής (consécutive⁵⁷) αποκρυπτογράφησης πρώτα του φωνήματος, κατόπιν της λέξης↓ και μόνο μετά της φράσης του ομιλητή↓ χωρίς ωστόσο πάντα την σιγουριά ότι η προσπάθειά του στέφθηκε με επιτυχία.

... φάσης που σημειωνόταν στην διερμνεσία δεν είχε να κάνει με άγνωστη λέξη...

Λέξεις 2

Το τι συνιστά blind date είναι θέμα ορισμού. Πχ παραμένει blind ένα date του οποίου προηγήθηκε ανταλλαγή φωτογραφιών; Οι πουρίστες θα πούνε όχι αλλά δεν ξέρουν την τύφλα τους. Διότι θα έπρεπε να γνωρίζουν ότι οι φωτογραφίες πχ στις ιστοσελίδες γνωριμιών έχουν τόσο σχέση με το άτομο όσο, στο Airbnb με το προς ενοικίαση διαμέρισμα. Υπ' αυτήν την έννοια blind date είναι και η συνάντηση διερμνεσία-λέξης. Που προτού καν μπει στην διαδικασία απόδοσής της στην μητρική του, καλείται να ταυτοποιήσει στα αγγλικά↓ του ομιλητή↓. Εκκρεμότητα άγνωστη στον μεταφραστή για τον οποίο η λέξη είναι ανοικτό βιβλίο.

...αλλά με, λόγω αχαρτογράφητης προφοράς, λέξη αγνώστου ταυτότητας. Στην οποία ο διερμνεσίας ανακαλύπτοντάς την έπρεπε να πιστέψει για να καταλάβει και να καταλάβει για να πιστέψει.

...την εκφορά, την παραφθορά όχι σπάνια δε και την παραφορά του λόγου σε μια και όλο και πιο αποκλειστική γλώσσα, τα Αγγλικά↓. Οι φερόμενοι ως faux-amis με τους οποίους οι διερμνείς είχαν πλέον να κάνουν, ήταν όπως και τα φο μπιζού, εκτός από αχαρτογράφητοι και μη χαρτογραφήσιμοι, πέρα από απροσδιόριστοι και μη προσδιορίσιμοι και όχι μόνο απρόβλεπτοι αλλά και μη προβλέψιμοι. Συν το ότι – σαν τους μυστικούς πράκτορες που ποτέ δεν ξέρεις αν είναι μονοί, διπλοί, τριπλοί κλπ., ή στις δυστοπικές ταινίες αν ο ερωτικός σου σύντροφος είναι ρομπότ ή άνθρωπος – ήταν εκτός από αγνώριστοι και μη αναγνωρίσιμοι. Εξέλιξη που οδηγούσε τους διερμνείς από την καλώς εννοούμενη δυσπιστία στην παθολογική καχυποψία και από εκεί στην παράνοια σε ακραίες δε περιπτώσεις και στην αφασία.

55 <https://en.wikipedia.org/wiki/Diff%25C3%25A9rance>

56 Ταυτόχρονη διερμνεσία

57 Διαδοχική (consecutive) είναι η μη ταυτόχρονη διερμνεσία

...του κάνουν και τον φίλο. Είναι όπως λένε αν έχεις τέτοιους φίλους τι τους θέλεις τους εχθρούς. Όχι ότι αυτοί λείπουν. Και είναι τα νούμερα...

Νούμερα

Θεωρητικά για ανθρώπους με μνήμη ελέφαντα όπως οι διερμηνείς τα νούμερα θα έπρεπε να είναι παιχνιδάκι. Εδώ απομνημόνευαν χιλιάδες λέξεις και εκφράσεις θα κώλωναν μπροστά στους αριθμούς που ούτε καν χρειαζόταν να αποστηθίσουν; Απάντηση: ενδεχομένως όχι αν το ζήτημα ήταν μόνο να τους μεταφράσουν. Ή κυρίως – όσο κι αν πλάκωναν απροειδοποίητοι, απρόβλεπτοι, μη πεπερασμένοι, απεριόριστοι και κατά ριπάς – να μεταφράσουν μόνο αυτούς. Δυστυχώς ενώ το ένα ίσχυε όχι πάντα αφού πριν το κάνουν έπρεπε άλλοτε να τους προσθέσουν άλλοτε να τους πολλαπλασιάσουν ή και τα δυο⁵⁸, όσο για το άλλο ποτέ καθώς τους την έπεφταν μονίμως παρέα με άλλα μέρη του λόγου απ' τα οποία όπως ο καρχαρίας απ' τον ναυτίλο συνοδεύονταν αδιαλείπτως: Ουσιαστικά, επίθετα, ποσοτικές και τοπικές αντωνυμίες κλπ. Που ο φτωχός διερμηνέας καλούνταν να αντιμετωπίσει πακέτο. Να τα προσπεράσει με την δικαιολογία πως είχε other fish to fry⁵⁹ δεν τον έπαιρνε. Προκειμένου πχ για ψάρια, είχε άραγε να κάνει με χιλιάδες ή εκατοντάδες; Κιλά ή τόνους; Και οκ πες ότι ήταν τόνος. Ναι αλλά τι τόνος; Ερυθρός; Και εάν ναι του Ατλαντικού ή του Ειρηνικού; Ή μήπως μακρύπτερος; Ανατολικής ή δυτικής Μεσογείου; Κιτρινόπτερος; Μεγάλοφθαλμος; Γουρλομάτης; Κοινός; Σκάγερακ; Ή Κάτεχακ;

...είναι τα αρχικά...

Αρχικά

Κάποιοι έξυπνοι, όσους ισχυρίζονται ότι είδαν αγνώστου ταυτότητας ιπτάμενα αντικείμενα γνωστά και ως ΑΤΙΑ τους παίρνουν για τελείως ούφο. Πρόβλημά τους αφού αυτοί και όχι εκείνοι είναι που τα ταυτίζουν ντε και καλά με ιπτάμενους δίσκους και εξωγήινους ενώ μπορεί να πρόκειται για οτιδήποτε. Στους διερμηνείς πχ ανάμεσα στα – συνήθως γνώριμά τους – έπεα πτερόεντα⁶⁰ που καλούνταν να μεταφράσουν αραιά και που τους λάχαιναν – με την διαφορά ότι δεν τα έβλεπαν αλλά τα άκουγαν – και τέτοια. Και αν και το ίδιο βέβαιοι με τον παρατηρητή τυπικών ΑΤΙΑ ότι δεν ήταν κάτι που απλώς τους φάνηκε και αποφασισμένοι να το εξιχνιάσουν, βολόδερναν όπως ο κβαντικός φυσικός μεταξύ αβεβαιότητας και αναποφασιστικότητας. Στην πλειονότητα των περιπτώσεων αποδεικνύονταν, κατά σύμπτωση, αρχικά. Που μπορεί να ήταν φιλικά προς τον χρήστη αλλιώς δεν βλέ-

58 Πχ στα γαλλικά soixante-quinze milles millions quatre-vingt-dix-neuf milles quinze cents quatre-vingt=(60X15) + (1000X1000000) + (4X20)+10+9+(15X1000) + (4X20)=75 δις 99 χιλιάδες 1580

59 Άλλες προτεραιότητες

60 Και σε αυτό δεν υπάρχει τίποτε το υποτιμητικό. Βλέπε πχ Ομήρου Ιλιάς (10.148-217) : 'Ως φάθ' , ο δ' έξ ύπνιοι μάλα κραιπνώς ανόρουσε, και μιν φωνήσας έπεα πτερόεντα προσπύδα (Και εκείνος, όπως λένε, γρήγορα πετάχτηκε απ' τον ύπνο του, σ' αυτόν εστράφη και έλεγε)

που με γιατί να χρησιμοποιούνταν τόσο ευρέως αλλά προς τον διερμηνέα εκτός από άχρηστα ήταν και εχθρικά. Αντί, ενώ ήταν ο λόγος ύπαρξής τους, να διευκολύνουν την επικοινωνία του με τον πελάτη↓, την επιβράδυναν. Όντας φειδωλά σε πληροφορίες δεν του ήταν ούτε intuitive ούτε έστω counter-intuitive, οπότε – σε τι γλώσσα ήταν, πως ηκούσαν στην μητρική του, σε ποια απ' όλες την επιθυμούσε ο πελάτης και κυρίως τι στο διάλογο σήμαιναν – ή τα ήξερε ή δεν τα ήξερε. Ερχόμενος οπότε αντιμέτωπός τους αναρωτιόταν κάθε φορά πως να τα χειριστεί. Οι απορίες που τον ταλάνιζαν (τι είναι αυτό τρώγεται; τι του λες τώρα; και τώρα τι λέμε;), οι διαπιστώσεις που τον βασάνιζαν (τέτοια ώρα, τέτοια λόγια!), τα συμπεράσματα που τον στοίχειωναν (την κάτσαμε την βάρκα!), τα διλήμματα που τον τυραννούσαν (τον γ...ς ή δεν τον γ...ς;), οι πειρασμοί στους οποίους αντιστεκόταν με νύχια και με δόντια (since in doubt, leave it out) και συνεπακόλουθα οι αποφάσεις που καλούταν να λάβει, οι κύκλοι που απαιτείτο να τετραγωνίσει, οι κύβοι που έπρεπε να ρίψει, οι ρουβίκωνες που δεν γινόταν να μην διαβεί, όλα αυτά ξεπερνούσαν κατά πολύ τον λιγοστό χρόνο που είχε διαθέσιμο: δέκατα του δευτερολέπτου το πολύ. Ο πανικός του κάτι τέτοιες στιγμές μόνο με πιλότων αεροπλάνου σε περιδίνηση που η πρόσκρουση στο έδαφος είναι θέμα χρόνου μπορούσε να συγκριθεί. Ή δε άγνοια αλλά και αμεριμνησία του πελάτη για την τρικυμία που λυσομανούσε εν τω κρανίω του μόνο με εκείνες των επιβατών για το τι διαδραματιζόταν στο πιλοτήριο. Η αντίδρασή του πάλι θύμιζε τερματοφύλακα όχι πριν, αυτή την φορά, αλλά κατά το πέναλτι. Που βουτάει σε μια από τις γωνίες και ο θεός βοηθός. Γωνίες που ως γνωστόν δεν είναι δυστυχώς μόνο δυο.

...στην τελική όμως αυτοί που του έψηναν το ψάρι...

Ψάρια 2

Το γαμώτο – το γ...σι θα έλεγαν κάποιοι πιο αθυρόστομοι – με το ζόρι που τραβάει ένα επάγγελμα δεν είναι τόσο το ζόρι αυτό καθαυτό όσο το ότι ενώ με μια απλή κίνηση θα εξέλειπε δια παντός, εν τούτοις, και δίχως να προτάσσεται κανένας, ακόμα και αβάσιμος, λόγος, η εργοδοσία ούτε καν την συζητάει πόσο μάλλον που ούτε και ο ίδιος οι ενδιαφερόμενοι τής την θέτουν. Και από τέτοια ζόρια οι διερμηνείς στην ΕΕ άλλο τίποτε. Ένα απ' αυτά ήταν και με τα ψάρια. Το κακό με τα ψάρια ήταν ότι αντί της πιο σίγουρης, πιο δόκιμης, πιο έγκυρης, πιο κατοχυρωμένης, πιο τεκμηριωμένης, πιο εύχρηστης λατινικής, επιστημονικής τους ονομασίας, πέ-ραση, όχι απλώς στην λαϊκή όπου το "τσίμπα μια οκά *Spratelloides gracilis*" θα

ηκούσε ομολογουμένως παράταιρα, αλλά και στο Συμβούλιο↑ με την λαϊκουριά ωστόσο της σαρδελόρεγγας να απάδει στο όσο να `ναι ελιτίστικο, εκλεπτυσμένο και εξεζητημένο αυτό περιβάλλον, είχε η αναξιόπιστη, ανακριβής, αφερέγγυα και, συν τοις άλλοις, μη φιλική στους μεταφραστές και στους διερμηνείς κι εν τέλει στον χρήστη και στο περιβάλλον, λαϊκή τους. Ψάρια που να μην την έχουν βρέξει χιονίσει – όπως και το χιόνι στην Σουαχίλι – σε όλες τις επίσημες γλώσσες της ΕΕ δεν απαντώνταν, κάποια μάλιστα είχαν παραπάνω από μια⁶¹, ενώ άλλα την μοιράζονταν με συγγενικά τους⁶². Τώρα το αν συγκεκριμένα κράτη μέλη, ως περικόκλειστα (landlocked), στερούνταν όχι θάλασσας, όχι ψαράδων↑ αλλά καλά καλά ψαριών ενώ σε άλλα πχ του νότου, τα του Βορρά δεν τα είχαν ποτέ δει ούτε ζωγραφιστά, αυτά ήταν ψιλά γράμματα για την ΓΔ Αλιείας που στα μα μου της μεταφραστικής υπηρεσίας είχε να αντιτάξει την απρόσκοπτη λειτουργία της αγορά τόσο ενιαίας όσο κι εσωτερικής, το σύστημα συνδυασμένης ονοματολογίας⁶³ της οποίας δεν σήκωνε κενά. Ο κανονισμός ΤΑC και ποσοστώσεων↑ – η Βίβλος όπως χαϊδευτικά την αποκαλούσαν οι μνημένοι – δεν ήταν Αγία Γραφή όπου για να περάσει το μήνυμα στους ντόπιους πληθυσμούς, η άγνωστή τους συκιά ελαφρά τη καρδία μεταφραζόταν σε μπανανιά⁶⁴ σαν να υπονοούσε όχι μόνο η Κομισιόν αλλά και σύσσωμη η ΕΕ που σημαία...

Η σημαία

Σε οργανισμό που σημαία της ήταν η ενότητα να λείπει απ' την σημαία⁶⁵ της δεν γινόταν. Για το πως όμως θα αποτυπωνόταν πάνω της σαν έννοια με τον πιο παραστατικό τρόπο, από νωρίς άρχισαν τα όργανα. Μεταξύ, όχι τόσο των θεσμικών οργάνων, όσο των κρατών-μελών. Στην αρχή χρειάστηκε να αποκρουστούν απόπειρες από όσους το είχαν βάλει αμέτι μουχαμέτι να μπάσουν στην σημαία τις κοινές χριστιανικές ρίζες της Ευρώπης – θα το επιχειρήσουν εκ νέου με το ευρωσύνταγμα χρόνια αργότερα – μέσω συμβόλων δικαστικών όπως ο σταυρός πράγμα που εκτός του κινδύνου πυρπόλησής της από φανατισμένα πλήθη, θα αποξένωνε από την Ευρωπαϊκή ιδέα θρησκευτικές μειονότητες με άλλα πιστεύω. Στην ίδια λογική απορρίφθηκαν γεωμετρικά σχήματα που θα παρέπεμπαν σε μυστικές αιρέσεις και αδελφότητες όπως τρίγωνα, ρόμβοι, τετράγωνα κλπ., χρώματα συνυφασμένα με την α ή β ιδεολογία όπως το κόκκινο, το μαύρο ή το ροζ, ουράνια σώματα με την κακή συνήθεια να ανατέλλουν από την λάθος μεριά όπως ο ήλιος που θα προκαλούσαν σύγχυση ως προς την ευρωπαϊκή ταυτότητα του οργανισμού. Ο αποτελούμενος από 12 αστέρια κύκλος αντίθετα κρίθηκε ότι συνδυάζει την αισθητική με την απλότητα και την αμεσότητα του μηνύματος, αποφεύγοντας επικαλύψεις και συνειρμούς με άλλες σημαίες,

61 Το Physis physis πχ λέγεται και σαλούβαρδος και βασιλάκης, το Spratelloides gracilis εκτός από παπαλίνα και σαρδελόρεγγα, το Gadus gadus εκτός από γάδος και μπακαλιάρος, το λαβράκι στα γαλλικά και bar και loup de mer, η πεσκαντρίτσα και baudroie και lotte

62 70 πχ μόνο για την πέρκα

63 NC (nomenclature combinée) : Σύστημα κωδικοποίησης αγαθών της ΕΕ

64 Όπως κατά την μετάφραση της Βίβλου στην γλώσσα μανταλά της Ινδονησίας

65 «Η σημαία της ΕΕ συμβολίζει τόσο την Ευρωπαϊκή Ένωση όσο και την ενότητα και την ταυτότητα της Ευρώπης γενικότερα. Η σημαία έχει 12 κίτρινα αστέρια σε κύκλο με μπλε φόντο, τα οποία συμβολίζουν τα ιδανικά της ενότητας, της αλληλεγγύης και της αρμονίας ανάμεσα στους λαούς της Ευρώπης. Ο αριθμός των αστεριών δεν έχει καμία σχέση με τον αριθμό των κρατών-μελών. Ο κύκλος είναι σύμβολο ενότητας» αναφέρει κατά λέξη η επίσημη πύλη της ΕΕ

χωρίς να εισάγει καινά δαιμόνια όπως θα έκανε αν τα αστέρια ήταν 13, 14 ή 15⁶⁶, ενώ χάρις στα 12 δηλ. όσα και τα ευαγγέλια, οι Απόστολοι και οι ιππότες της Αποκαλύψεως, έκλεινε μεν το μάτι στους χριστιανούς όχι όμως και την πόρτα σε μελλοντικές διευρύνσεις. Επιχειρήματα όπως ότι ο κύκλος φανέρωνε στατικότητα και έλλειψη δυναμικής προς τα εμπρός ή αυτοαναφορικότητα δεν στάθηκαν ικανά ώστε να κλονισθεί μια ενότητα που με τόση προσπάθεια είχε χτιστεί και που η παραμικρή προσαφαίρεση απειλούσε με πλήρη κατάρρευση.

...της το «ο σκοπός αγιάζει τα μέσα» ουδέποτε είχε. Σαν αποτέλεσμα οι διερμηνείς – για να το πούμε λαϊκά – λούζονταν σε τακτά διαστήματα καμιά εκατοσταριά είδη ψαριών σε 22 γλώσσες. Άχθος...

Άχθος

Όσο παρέμεναν βάρη είχε καλώς. Αλλά και ως άχθη παρέμεναν στο απυρόβλητο της Κομισιόν. Αφ' ης στιγμής όμως υπερέβαιναν τα εσκαμμένα, χαρακτηρίζονταν πάραυτα περιττά (unnecessary burdens) για την διοίκηση και τις επιχειρήσεις και έμπαιναν εν μία νυκτί στο στόχαστρο τόσο της διαδικασίας «ευ νομοθετείν» (better regulation) όσο και της SLIM (simpler legislation for the internal market), διακηρυγμένος στόχος των οποίων ήταν η αδυσώπητη πάταξη τους.

...που για να μην το καταργεί η Κομισιόν με μια οδηγία κι ένα άρθρο πάει να πει ότι δεν θεωρούσε περιττό.

... στα χείλη – ήταν άνθρωποι με σάρκα και οστά. Και δεν το έκαναν, προς θεού, από εμπάθεια αλλά κατά πάσα πιθανότητα ελλείψει empathy.

Empathy

Συνήθως η λέξη empathy είναι συνυφασμένη με την ευγένεια των συναισθημάτων, την πηγαία καλοσύνη, την συμπόνοια, την ανιδιοτελή φροντίδα και την ανθρωπιά ενώ η εμπάθεια με την μικροπρέπεια, τον φθόνο, την μνησικακία. Όμως empathy δεν σημαίνει τίποτε άλλο από το να μπαίνεις στην θέση του άλλου χωρίς κατ' ανάγκη να συμπάσχεις (αλλιώς τι ηδονή άραγε θα αντλούσε ο μαρκήσιος ντε Σαντ βασανίζοντας σαδιστικά τα θύματά του αν δεν ένιωθε την παραμικρή ενσυναίσθηση (empathy) του πόνου που βιώνουν;) ενώ εμπάθεια, ουσιαστικά, αισθάνεσαι για κάποιον που δεν είναι empathetic σε ό,τι σε αφορά.

Κάτι που εξηγούσε και την απάθεια με την οποία, από την μια, τους έκαναν ότι τους έκαναν και, από την άλλη, τους έβαζαν να κάνουν ότι κάνουν. Οι μόνοι που αναρωτιόντουσαν γι' αυτό ήταν οι άμεσα ενδιαφερόμενοι. Ο

66 Για την Γερμανία 15 αστέρια σήμαινε ότι το καθεστώς της Σάαρλαντ θα παρέμενε ασαφές, για την Γαλλία αντίθετα τα 14 ότι θα οριστικοποιούνταν υπέρ της

καθένας με τον τρόπο του και στην γλώσσα του (σε εκείνη του Δάντη πχ ηκούσε : *guarda che cacchio mi fai fare!*). Αλλά πάντα πατώντας το *mute*.

Mute

Η εκτόνωση για κάθε επάγγελμα ή σπορ λίγο πολύ ψυχοφθόρο είναι εκ των ων ουκ άνευ και μόνο ο τρόπος διαφέρει. Γενικά όμως εκτονώνομαι σημαίνει ξεθυμαίνω και ξεθυμαίνω παρεκτρέπομαι αλλιώς δεν έχει νόημα↓. Και μάλιστα σε κοινή θέα προς γνώση και συμμόρφωση. Πχ οι ταξιτζήδες μουτζώνουν. Οι χοκεϊστές επί πάγου πλακώνονται στο ξύλο. Οι τενίστες σπάνε ρακέτες. Οι μπαχαλάκηδες τα σπάνε όλα. Οι διερμηνείς αντίθετα, όπως πχ και οι υδατοσφαιριστές που ότι κάνουν το κάνουν κάτω απ' το νερό για να μην τους δει ο διαιτητής, ξεδίνανε στην ζούλα. Κάθε φορά δηλαδή που φτάνανε στο απροχώρητο και πετάγανε κανένα μπινελίκι ή πχ «γαλλικά»...

Τα γαλλικά

Ήταν που ήταν κακόηχα, το τελευταίο πράγμα που παλιά ο άρτι αφιχθείς στις Βρυξέλλες έβαζε σαν στόχο ήταν να μάθει φλαμανδικά. Και με όποιες λέξεις τους και να εμπλουτιζε το λεξιλόγιό του στην πορεία θα το όφειλε στην πολιτική αυστηρής διγλωσσίας που ακολουθούσε ο δήμος στις πινακίδες της πόλης. Εξ άλλου η προτεραιότητά του ήταν μια : να παλουκωθεί να μάθει σε χρόνο ρεκόρ την γλώσσα εκείνη χωρίς την οποία τόσο στην ίδια την πόλη όσο και στους θεσμούς ίσχυε το που πας ρε Καραμήτρο: Τα γαλλικά. Που να φανταστεί ότι θα ερχόταν ο καιρός που από την *do list* αυτού που πλέον δεν αποκαλούσανε *métèque* αλλά *expat* δεν θα φιγούραραν ούτε για πλάκα. Όπως άλλωστε και τα αγγλικά. Τα μεν γιατί δεν τα χρειαζόταν πια για να λειτουργήσει στοιχειωδώς ούτε με τον μπακάλη της γειτονιάς, τα δε γιατί ήδη τα μιλούσε όσο χρειαζόταν. Δηλαδή στοιχειωδώς.

Globish

Το όνομα Ζαν Πωλ Νεριέρ στους πολλούς δεν λέει απολύτως τίποτε. Οι οποίοι πολλοί κατά σύμπτωση νομίζουν τα *globish* (που αντίθετα τους λέει κάτι) απλώς προϊόν της παγκοσμιοποίησης (*globalisation*) κάπως όπως τα *pidgin* της αποικιοκρατίας. Μόνο που δεν είναι καθόλου έτσι. Αλλά ας πάρουμε τα πράγματα απ' την αρχή : Ο Ζαν Πωλ, αν και Γάλλος, είχε, το θηρίο, καταφέρει να αναρριχηθεί στα γεράματα σε διευθυντική θέση στην IBM, με τομέα ευθύνης την Άπω Ανατολή. Στα πάρε δώσε του λοιπόν με Ασιάτες, είχε ιδίους όμμασι διαπιστώσει κάτι που έτσι κι αλλιώς έβγαζε μάτια (ή μάλλον τρυπούσε αυτιά). Ότι αν θέλαν να βρουν κοινή γλώσσα καλό ήταν να συνεννοούνται έστω κούτσα κούτσα σε μια κοινής αποδοχής αρκεί να ήταν τα αγγλικά. Υπό τους εξής όρους: 1500 λέξεις το πολύ, τέρμα τα αστεία (*no shit*), οι εξυπνάδες, τα χαζά (*bullshit*), οι σοφίες και κυρίως οι μεταφορές (στις οποίες ωστόσο – απόδειξη πόσο ανεφάρμοστος ήταν αφού γλώσσα χωρίς μεταφορές και να θες δεν γίνεται – αρεσκόταν ιδιαίτερος ο Νεριέρ που, έχοντας αποφοιτήσει από την *Ecole des ponts et des chaussées*⁶⁷ και χρηματίσει και στην *Peugeot* θεωρούσε τα *globish*, προσέξτε, όχι γλώσσα, αλλά γέφυρα και όχημα αντίστοιχα) μα κυρίως ότι αφού δεν γινόταν να την παίζουν οι πάντες στα δάχτυλα, να την μιλάνε όλοι τσάτρα πάτρα. Οπότε τι κάθεται και κάνει το τέρας; Φτιάχνει μια γλώσσα που ήδη υφίσταται, τα αγγλικά, της κοτσάρει και ένα λίγο πολύ πιασάρικο όνομα⁶⁸ τα *Globish* και από εδώ πάνε κι άλλοι. Ιδέα ομολογουμένως ευφυής, που μόνο σε άνθρωπο της πράξης (*Praxis*) γινόταν να κατέβει, άσχετο αν είχε ήδη γίνει πράξη πριν καν το κάνει.

67 Ανώτατη Σχολή γεφυρών και αυτοκινητοδρόμων

68 που προτού καν ξαμοληθεί στο Youtube και το κάνει βούκινο, σπεύδει να κατοχυρώσει στο Διεθνές Γραφείο Ευρεσιτεχνιών, κάτι που δείχνει την αξία που του έδινε αλλά και την αγωνία μας και του το σουφρώσουν

Εσπεράντο

Μια άλλη ιδέα αντίθετα που ποτέ δεν έγινε πράξη θα αποκτούσε ωστόσο θέση όχι μόνο στην Βικιπαίδεια όπως του Νεριέρ⁶⁹ αλλά και στην Ιστορία ήταν εκείνη του Λούντβιχ Ζάμενχοφ. Και μιλάμε φυσικά για την Εσπεράντο. Τώρα, πού ο Ζάμενχοφ βάσιζε την γνώμη ότι οι πόλεμοι, οι έριδες και η ασυνεννοησία προκαλούνται (και) από την πολυγλωσσία δεν μας είναι γνωστό. Άλλο τόσο δεν μας είναι που στήριζε την ελπίδα 1) πως θα εξέλιπαν φτάνει η ανθρωπότητα να συνεννοείτο σε μια γλώσσα αρκεί να ήταν τεχνητή 2) ότι η δικιάς του επινόησης Εσπεράντο θα μπορούσε κάλλιστα να παίξει αυτόν τον ρόλο 3) ότι θα επικρατούσε μεταξύ των πολυάριθμων ανταγωνιστριών της 4) ότι κάτι τέτοιο δεν θα προκαλούσε τις συγκρούσεις που ήθελε να αποφύγει 5) ότι γενικά μια γλώσσα γίνεται να φτιαχτεί εκ του μηδενός 6) και ότι κανείς θα καθόταν να την μάθει χωρίς το κίνητρο του να γνωρίσει μια χώρα, ένα λαό, μια λογοτεχνία επίσης 6) ότι εάν και εφόσον την μάθαινε θα σκεπτόταν και θα ονειρευόταν κιόλας σ' αυτήν ή 7) ότι μιλώντας την ή γράφοντάς την θα διατηρούσε το δικό του αμίμητο στυλ. Όπως και να 'χει, η απείρως οικονομικότερη λύση του να επιλεγεί αντί της Εσπεράντο μια από τις υπάρχουσες κυρίαρχες γλώσσες θα φαινόταν χωρίς αμφιβολία στον Ζάμενχοφ, πόσο μάλλον που τότε καμιά τους δεν ξεχώριζε, πηγή περαιτέρω συμφορών για τον πλανήτη αλλά και πρόκληση προς τις υπόλοιπες. Το σενάριο να καταστεί Κοινή...

Κοινή

Ιστορική περίοδος χωρίς την Κοινή της δεν πρέπει να έχει υπάρξει στα χρονικά. Τώρα το ποια γλώσσα κάθε φορά θα έχει την ευτυχία ή την δυστυχία να είναι Κοινή δεν είναι φυσικά θέμα συμφωνίας κυρίων αλλά μάλλον συγκυριών. Πχ πως θα γραφόταν η ιστορία αν στο Βατερλό ο στρατηγός Γκρουσύ παρά τις διαταγές του Ναπολέοντα δεν καθυστερούσε να την πέσει στους Πρώσους δίνοντας έτσι την νίκη στους Άγγλους δεν θα μάθουμε ποτέ. Ή αν η στάση του πληρώματος εναντίον του Κολόμβου πολύ πριν ο μούτσος φωνάξει «στεριά, στεριά» πετύχαινε. Ή για να το θέσω αλλιώς, θα γραφόταν έτσι όπως τελικά γράφτηκε αν στην θέση πχ των Αγγλικών είχαμε μια γλώσσα πιο λεπτεπίλεπτη και μη μου άπτου, όχι τόσο στωική κι ανεκτική σχεδόν βουλιμική στην κακομεταχείριση και στις κακουχίες, όχι τόσο δεκτική σε βιαιοπραγίες και εξευτελισμούς, πιο απαιτητική ως προς την εκφορά και κατανόησή της, ή αν επί πλέον για κάποιους λαούς αποτελούσε και κόκκινο πανί; Σε όποια πάντως και να λάχει, η μοίρα κάθε Κοινής είναι όπως των κοινών γυναικών που μαραζώνουν και γερνάνε πριν την ώρα τους. Το κακό είναι ότι προκαλεί ανέκδοτο βλάβη και στις υπόλοιπες.

Ανήκεστος βλάβη

Το ανοσοποιητικό τους σύστημα είχε σκώσει τα χέρια ψηλά. Ο αντίπαλος είναι αλήθεια δεν παιζόταν. Δρούσε πότε ως καρκίνωμα προκαλώντας νεοπλασίες και μεταστάσεις στα μέρη του λόγου τους, πότε ως ιός μια και κάθε του έκφραση γινόταν viral, πότε ως μύκτης του γένους candida αφού κόλλαγε με την παραμικρή αθώα επαφή, πότε με το να είναι ιδιαίτερα τοξικός, επεκτατικός και χωροκατακτητικός (invasive) και ως βακτήριο. Το modus operandi του ήταν πια γνωστό. Σε τι συνίστατο; Μα σε ένα αρμονικό στα πρώτα στάδια modus vivendi με τις γλώσσες στόχο. Τις οποίες μόλυνε παντοιοτρόπως και από όλες τις μπάντες, θέλεις συντακτικό, θέλεις γραμματική, θέλεις λεξιλόγιο, you name it. Το μάταιο δε οποιασδήποτε αγωγής καθιστούσε περιττή και την ίδια την διάγνωση για να μην μιλήσουμε για πρόγνωση και προσδόκιμο ζωής.

...μακρινή παραλλαγή κάποιας εξ αυτών χωρίς καν να στάξει μύτη, κανείς να μην την επιβάλλει και κανενός ο πισινός να μην βγάλει μαλλί για να την μάθει, δεν του είχε προφανώς ποτέ περάσει απ' το μυαλό.

...για τα αγγλικά↓ του τάδε, πατούσαν ένα κουμπί. Το λέγανε mute. Ενίοτε cough γιατί, και καλά, προβλεπόταν σε περίπτωση βήχα. Όχι φυσικά για να κόψουν τον βήχα κανενός, αφού οι ίδιοι που τα έλεγαν, τα ακούγανε κιόλας, αλλά για να εκφραστούν και αυτοί. Να εξωτερικεύσουν στο εσωτερικό όμως πάντα της καμπίνας↑ τα συναισθήματά τους. Στόχος τους στο 99,9% των περιπτώσεων οι ομιλητές↓. Οι οποίοι έτσι κι αλλιώς δεν έπαιρναν χαμπάρι τι παίζεται. Απλώς οι ακροατές↓ παρατηρούσαν μια ανεπαίσθητη διακοπή στην ροή της διερμηνείας. Που την απέδιδαν σε τεχνικούς λόγους.

Κλασσικό παράδειγμα τα Αγγλικά που και όλο και πιο πολύ τους έβαζαν να μεταφράσουν.

69 Ούτε θα τόνωνε τόσο τον τραπεζικό του λογαριασμό χάρις στην πώληση μεθόδων εκμάθησης globish στην Ιαπωνία

8. Τα αγγλικά

Σε αυτό που αν το αποκαλούσαμε απλώς εξάπλωση των αγγλικών στους θεσμούς θα το στενεύαμε υπέρ το δέον, και που στα χρονικά θα έμενε ως γλωσσική στροφή, . . . (συν. σελ. 57)

Linguistic turn

Χαρακτηριστικό των στροφών είναι ότι λαμβάνουν χώρα μέσα στην γενική αδιαφορία ενώ αντιληπτές γίνονται μόνο πολύ αργότερα και όταν πια θα είναι αργά για δάκρυα, γέλια, κλαυσίγελο κλπ. Ας πούμε όταν κάπου στις αρχές του 20ου αιώνα σημειώνεται στην φιλοσοφία η στροφή γνωστή και ως linguistic turn⁷⁰ ο υπόλοιπος κόσμος είναι . . . στην κοσμάρα του. Ένα αιώνα αργότερα που γλωσσική στροφή. . . (συν. σελ. 57)

Καμπή

Τώρα βέβαια στροφή χωρίς καμπή δεν νοείται. Οι καμπές όμως είναι σαν τις αμφισβητούμενες φάσεις στο ποδόσφαιρο πριν το VAR, – που, ειρήσθω εν παρόδω, ναι μεν δεν αποτελεί πανάκεια δια πάσαν νόσον και πάσαν μαλακίαν, να το στερείται όμως ο διαιτητής θα ήταν μαλακία και μάλιστα χοντρή –, όπου, επειδή πχ του πέναλτι προς τον σέντερ φορ στην μικρή περιοχή ενδέχεται να προηγήθηκε χέρι του στην μεγάλη, «τις ήρξατο χειρών αδίκων;» δεν είναι πάντα σαφές. Οπότε αν όχι τι εστί καμπή – το γεγονός που απουσία του το α ή το β δεν θα συντελείτο; ή απλώς ο καταλύτης τους; – θέμα ορισμού τελικά, αλλά τι την συνιστά είναι εν πολλοίς θέμα οπτικής γωνίας και τελικά ερμηνείας. Και όπως έλεγε και ο Νίτσε, δεν υπάρχουν γεγονότα μόνο ερμηνείες. Παραλείποντας, ως μη έδη, να προσθέσει ότι δεν έχουν όλες το ίδιο ειδικό βάρος. Άλλο έχουν όσων οι αισθητήρες καταγράφουν τις δονήσεις της

70 https://en.wikipedia.org/wiki/Linguistic_turn

την στιγμή που συντελείται κι άλλο όσων την προβλέπουν κιόλας όπως ο σειсмоγράφος τύπου BAN⁷¹ τον σεισμό. Άλλο όσων αράζουν στα μετόπισθεν και άλλο των φουκαράδων που τραβάνε κουπί στην πρώτη γραμμή. Πχ για τους διερμηνείς – που πιο στην πρώτη γραμμή απ' αυτούς πέθαινες – καμπή ήταν η διεύρυνση. Και, χωρίς να αναφέρονται σε ποια συγκεκριμένα, εννοούσαν φυσικά την τρίτη και φαρμακερή.

Διεύρυνση 2

Υπάρχουν φορές – Πουκέτ της Ταϊλάνδης σας λέει κάτι; – που το εκ του μακρόθεν φαινομενικά αθώο κυματάκι αποδεικνύεται καταλαμβάνοντας τους πάντες εξ απήνης τσουνάμι. Τσουνάμι από πολλές απόψεις θα αποδεικνυόταν για την ΕΕ και το τρίτο κύμα διεύρυνσής της, μόνο που για λόγου του οι Κασσάνδρες είχαν εγκαίρως κρούσει τον κώδωνα του κινδύνου. Διεύρυνση και εμβάθυνση⁷² δεν πάνε μαζί, η γλώσσα τους είχε μαλλιάσει να λένε. Κάνοντας την περιέργως τουμπεκί για την μοναδική εξαίρεση στον κανόνα όπου θα πήγαιναν χέρι χέρι, όταν δηλαδή, η διεύρυνση, με την εξάπλωση μιας γλώσσας...

Lingua franca

Η κοινή γλώσσα για το α ή το β θέμα αποτελεί στόχο, αν και όχι μοναδικό, πολλών συναθροίσεων. Σε περίπτωση δε πολύγλωσσων όπως εξ ορισμού είναι οι ομηγύρεις στην ΕΕ, η συνεννόηση σε μια γλώσσα που να είναι κοινή↑ βοηθά, κακά τα ψέματα, στην εξεύρεσή της. Πριν το 2004 στα Ευρωπαϊκά όργανα, αυτή, ευκαιρίας δοθείσης, ήταν όλο και πιο συχνά τα αγγλικά, μετά όμως το 2004 πια ανυπερθέτως. Δηλαδή ενώ προ της διεύρυνσης επιλεγόταν λίγο πολύ συναινετικά με κριτήριο την γλώσσα που μιλά καλύτερα όχι η πλειοψηφία των παρισταμένων ή ο μέσος τους όρος, αλλά αυτός που την ξέρει πιο χάλια⁷³ ώστε να μην αποκλείεται κανείς, μετά, καθώς εξυπακουόταν, ότι όλοι μα όλοι, (δεν γίνεται να μην) τα κουτσοκαταφέρνουν με μια άκρως απλουστευμένη εκδοχή της, (επιλεγόταν) άνευ συζήτησης.

Τι είχε συμβεί; Το 2004 στην ΕΕ μπουκάρουν 10 νέες χώρες. Προτού αλέκτωρ λαλήσει θα σημειωθεί ραγδαία αύξηση όχι μόνο των θεμάτων προς συζήτηση και του μάκρους της, του επείγοντος χαρακτήρα επίλυσής τους (με ότι αυτό συνεπάγεται πχ και για την ευλαβική τήρηση αρχών όπως η πολυγλωσσία), αλλά και των Αγγλόφωνων. Γιατί; Γιατί μάνι μάνι θα πλακώσουν στους θεσμούς ως είτε υπάλληλοι⁷⁴ τους, είτε εκπρόσωποι των ΚΜ σε αυτούς και πολυάριθμοι υπήκοοί τους. Των δυο⁷⁵, τα αγγλικά, ως γλώσσα του πάλοι ποτέ δυνάστη τους τα μιλάνε φαρσί. Των υπόλοιπων οχτώ...

71 BAN: αμφιλεγόμενη είναι αλήθεια μέθοδος πρόγνωσης σεισμών που επεξεργάστηκε ομάδα σεισμολόγων με επικεφαλής τον καθ. Βαρώτσο

72 Κεντρικό δίλλημα στους κόλπους της ΕΕ ήταν ανέκαθεν αν θα διευρυνθεί και σε άλλες χώρες ή αντιθέτως θα εμβαθύνει την ολοκλήρωσή της

73 Σύμφωνα με την θεωρία παιγνίων, πρόκειται για την γλώσσα maxi-min, βλέπε και https://www.academia.edu/29498578/Maxi_min

74 Κάθε ΚΜ δικαιούται εκτός από επίτροπο, και συγκεκριμένο ποσοστό υπαλλήλων στα Ευρωπαϊκά δημόσια διοίκηση ανάλογα με τον πληθυσμό του

75 Σ.σ. = Κύπρο, Μάλτα θα εννοεί

Οι ανατολικοί

Σε μια σχέση δεν είναι άνευ σημασίας και πως θα την αρχίσεις. Και το πως θα την αρχίσεις συνδέεται με το γιατί. Αν πχ το κάνεις από τύψεις κι ενοχές, επειδή έχεις χεσμένη την φωλιά σου, επειδή στο παρελθόν έχεις πουλήσει τον/την σύντροφό σου ή χρησιμοποιήσει ως αντάλλαγμα, δέλεαρ, ασπίδα κλπ. για να έχεις εσύ το κεφάλι σου ήσυχο, τότε μετά ενδέχεται να σου κάτσει στο σβέρκο.

Όταν λοιπόν στην σύνοδο κορυφής του Άμστερνταμ οι 15 αποφάσιζαν εντελώς πρόωρα, όπως θα αποδειχθεί, την διεύρυνση της ΕΕ προς Ανατολάς το έκαναν φυσικά (και) ως αναγνώριση και ομολογία των ιστορικών ευθυνών και χρέους τους έναντι των χωρών της περιοχής. Οι οποίες καθώς για όσα είχαν τραβήξει τα έρχιναν εκτός από τους δυνάστες τους και σε όσους στα δύσκολα, είχαν κάνει την πάπια⁷⁶, τώρα που ήταν πλέον εταίροι τους, απαιτούσαν (και την είχαν) ισότιμη αντιμετώπιση. Καλά καλά λοιπόν δεν είχαν πατήσει το πόδι τους και ήδη πούλαγαν μούρη⁷⁷, χωρίς ούτε ίχνος απ' το κόμπλεξ του επαρχιώτη που γίνεται για πρώτη φορά δεκτός στα σαλόνια των πρωτεγουσιάνων. Σαλόνια όπου εφεξής εξ απαλών ονύχων θα διαπραγματεύονταν με νύχια και με δόντια την σύμφωνη γνώμη (avis conforme) που στο σύμφωνο της Βαρσοβίας, Κομεκόν και δεν συμμαζεύεται ουδέποτε τους είχε ζητηθεί, ενώ αντί του να σε όλα στην Μόσχα, στις Βρυξέλλες θα είχαν καραμέλα το νιέτ. Η καχυποψία ωστόσο σε οτιδήποτε από μακριά ή από κοντά θύμιζε διεθνή οργανισμό ακόμα κι αν προσχωρούσαν οικειοθελώς τους είχε μείνει στο πετσί από τότε που μαντρώνονταν με το στανιό. Καχυποψία που δεν έφτανε όμως και σε σημείο να μην θέλουν να ενταχθούν σε κανέναν άλλο πια. Έχοντας γνωρίσει την χειρότερη, Σοβιετική, εκδοχή τους, έλπιζαν όχι αβάσιμα, ότι χειρότερα, ακόμα και με την καλύτερη δυνατή θέληση, δεν γινόταν. Και δεν έπεφταν έξω. Ήταν τόσο η μέρα με την νύχτα όσο το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο από το Ανώτατο Σοβιέτ⁷⁸. Απ' την άλλη με το να τους αναπολούν (αν είναι δυνατόν να χρησιμοποιήσουμε αυτό το ρήμα) με χρώματα πιο μελανά απ' ότι ήταν στην πραγματικότητα, φαντάζονταν ακόμα με πιο ρόδινα τους Δυτικοευρωπαϊκούς. Κάτι που εγκυμονούσε μελλοντικές απογοητεύσεις. Όποιος κάπκε όμως στον κυλό φυσά και το γιαούρτι και οι Ανατολικοί που είχαν τσουρουφλιστεί απ' τους Σοβιετικούς, με τους Ευρωπαίους είχαν τα μάτια τους δεκατέσσερα μπας και τους την φέρουν. Έχοντας έτσι φάει στην μάπα τον ολοκληρωτισμό ήταν αλλεργικοί σε κάθε μορφή ολοκλήρωσης, εξ ου και η τάση τους να εκλαμβάνουν για τέτοια ότι δεν της έμοιαζε ούτε από μακριά. Τούρκοι όμως γίνονταν, όταν τους επιβαλλόταν, και οτιδήποτε θύμιζε καθεστώς. Εκτός πια και ήταν προαιρετικό όσο δεν παίρνει όπως πχ το γλωσσικό†.

...άστα να πάνε, μολονότι, όντας, μεταξύ άλλων, η κατ' εξοχήν αντι-γλώσσα του πρώην δικού τους, μαζί της νιώθουν – θες προς το παρόν αισθητικά; θες συναισθηματικά; θες ιδεολογικά; – περισσότερο σαν το σπίτι τους κι απ' τους άλλους, δεν τους λείπει η θέληση να τα βελτιώσουν. Μην διστάζοντας πχ, όπως κανείς για να μάθει να κολυμπάει, ρίχνεται στα βαθιά, και να τα σπικάρουν δημοσίως. Από εκεί και πέρα το πότε απ' τα πρώτα διαβούλια en petit comité⁷⁹ στην Κομισιόν που με άλλοθι την έλλειψη διερμνεϊας δειλά δειλά θα γίνονται αποκλειστικά στα αγγλικά, αυτά, περνώντας πρώτα από επιτροπές σε περιορισμένη σύνθεση (restreint) του Συμβουλίου και του Κοινοβουλίου, θα εμφιλοχωρήσουν σαν καρκίνωμα στο ίδιο το Συμβούλιο με τον ρόλο άλλοθι αλλά της πολυγλωσσίας αυτήν την φορά και φύλλου συκής να τον παίζει η διερμνεϊα είναι θέμα χρόνου.

..., στους θεσμούς, που θα επέφερε, θα οδηγούσε θέλοντας και μη στην εμπέδωση και εμβάθυνσή της, κι αυτή στην περεταίρω διάδοσή της μέχρι τελικής επικράτησης, σε βάθος χρόνου δε και στο βούλιαγμα της πολυγλωσσίας,...

76 Σ.σ. = προφανώς θα αναφέρεται στις διασκέψεις του Μονάχου και της Γιάλας.

77 Σ.σ. = ο λόγος μάλλον περί της εισβολής των ΗΠΑ στο Ιράκ το 2003 όπου οι ανατολικές χώρες έσπευσαν με χίλια να συμμετάσχουν

78 Συμβούλιο στα ρωσικά

79 Σε στενό κύκλο

Πολυγλωσσία⁸⁰

Όσον αφορά την πολυγλωσσία η ΕΕ στα χαρτιά έσκιζε. Τι να πρωτοτιάσει κανείς; Τον αριθμό των επισήμων γλωσσών; Ή μήπως των εγγράφων που μεταφράζονταν σε κάθε μια τους ξεχωριστά⁸¹ αυξάνοντας συνεπακόλουθα και το χαρτομάνι; Και στα δυο έβαζε μακράν τα γυαλιά όλων των διεθνών οργανισμών ever. Στα έργα, δηλαδή ουσιαστικά στα λόγια (τουτέστιν στον προφορικό λόγο) όμως ήταν – ας μου επιτραπεί το φτηνό λογοπαίγνιο – άλλα λόγια να αγαπιόμαστε. Διότι παρά τα παχιά λόγια, έχανε καθημερινά έδαφος. Και γενικά φαινόταν να έχει χάσει την μπάλα. Τηρουμένων των αναλογιών ήταν σαν την ζούγκλα του Αμαζονίου που μέρα έμπαινε μέρα έβγαινε έχανε συνεπεία ανθρωπογενούς δράσης δεν ξέρω πόσα γήπεδα ποδοσφαίρου παρθένου δάσους. Ήταν σαν η θεία δίκη για ένα εγχείρημα αναμφίβολα αλαζονικό και φιλόδοξο όπως αυτό της Ευρωπαϊκής ενοποίησης να μην έγκειται, όπως στην Βαβέλ, να το φορτώσει με ένα κάρο γλώσσες μπας και φρακάρει, αλλά αντιθέτως να το αλαφρώσει κι άλλο. Μάλιστα – έλεγαν οι κακές γλώσσες...

Γλώσσες

Τα καλά νέα με τις γλώσσες στους θεσμούς ήταν ότι ούτε τις περίμενε νύχτα Αγίου Βαρθολομαίου, μεγάλων μαχαιριών ή κρυστάλλων ούτε πρωία όπου Ξυπνώντας θα μαθαίναμε την οριστική εξαφάνισή τους απ' τις ειδήσεις. Τα κακά, ότι η διαδικασία θα ήταν αργόσυρτη. Σαν το βασανιστήριο της σταγόνας.

...– παρατηρείτο και το εξής αντιδραστικό αλλά και αντιαισθητικό συνάμα: να ευημερούν οι αριθμοί αλλά να δυστυχούν οι γλώσσες αφού όσο πιο πολύ υποκαθίσταντο και αντικαθίσταντο από εκείνη της οποίας το κράτος μέλος που την εκπροσωπούσε επισήμως ήταν όλο και περισσότερο υπ' ατμόν, τόσο πιο πολύ αυξάνονταν και πληθύνονταν. Εύκολα οπότε κατέληγες στο συμπέρασμα ότι αν η πολυγλωσσία είχε φάει τα ψωμιά της ήταν λόγω αύξουσας και όχι φθίνουσας δημογραφίας. Παρουσιαζόταν δηλαδή το παράδοξο στον βαθμό που δώσ' του και πρόσθετε στο ενεργητικό της νέες γλώσσες, όλο και διεύρυνε το παθητικό της. Σε ένα θεσμικό πάντως πλαίσιο όπως της ΕΕ η κατάσταση με την πολυγλωσσία διέφερε ανάλογα με το όργανο. Σε άλλα ήταν σοβαρή, σε άλλα δραματική, σε άλλα τραγική, σε άλλα κωμικοτραγική. Σε ένα ειδικά που τύγχανε και θεματοφύλακας των συνθηκών ήταν όμως τραγελαφική. Της είχε είναι αλήθεια de facto εφαρμοστεί η τελική λύση. Χωρίς βέβαια ποτέ να κηρυχθεί – αυτό δα έλειπε – de jure έκπτωτη. Στο Συμβούλιο, μαχόταν είναι αλήθεια ακόμα με αυταπάρηση αλλά η αναμέτρηση ήταν άνιση και η έκβασή της αβέβαιη. Πουθενά όμως η διγλωσσία με την πολυγλωσσία δεν ήταν πιο κραυγαλέα και πουθενά το χάσμα μεταξύ policy και πολιτικής πιο αβυσσαλέο απ' ότι στο ΕΚΟΦΙΝ⁸².

ΕΚΟΦΙΝ

Πες ότι είσαι 🤖 και βρίσκεσαι στον πλανήτη 🌍 με αποστολή να διεισδύσεις στα άδυτα ενός οργανισμού με τα αρχικά ↑ ΕΕ ώστε να καταλάβεις τον τρόπο λειτουργίας του. Πρώτη σου επαφή μαζί του - συνεδρίαση του ΕΚΟΦΙΝ. Τι βλέπεις; Κάποιους, 🧑 και 🧑, να συσκέπτονται. Ξεκινάς κατ' αρχάς με την παραδοχή ότι πρόκειται για ορθολογικά όντα. Για να είναι εδώ μαζεμένοι, λες, θα ψάχνουν να βρουν κοινή 🍷. Παρατηρείς κιόλας ότι τουλάχιστον σε επίπεδο συνεννόησης την έχουν ήδη βρει, άλλο αν αγνοείς ακόμα ότι οι περισσότεροι μάλλον την «σκοτώνουν». Οι εργασίες δηλαδή διεξάγονται ως επί το πλείστον σε μια, κι ας είναι 22 – αναγράφονται άλλωστε και σε φωτεινή οθόνη – οι 🍷 εργασίας. Το μάτι σου πιάνει όμως και κάτι τύπους πίσω από φυμέ τζάμια, 🧑 και 🧑, μπροστά σε 🗣️ και με 🗣️ στα 🗣️ να μην βάζουν.

80 <https://european-union.europa.eu/principles-countries-history/languages>

81 Αν και ακόμα και στον τομέα αυτό το ποσοστό εγγράφων αποκλειστικά στα Αγγλικά έχει τα τελευταία αυξηθεί κατακόρυφα

82 Συμβούλιο υπουργών οικονομικών και οικονομίας των ΚΜ της ΕΕ

εκ περιτροπής είναι αλήθεια, την 🍷 μέσα. Σου παίρνει λίγο χρόνο να καταλάβεις ότι κάνουν αυτό που στο crash course πριν την αναχώρησή σας είπαν ότι λέγεται ταυτόχρονη διερμηνεία. Είναι και η στιγμή που αρχίζεις να προβληματίζεσαι. Διότι δεν ξέρεις τι να υποθέσεις. Να υποθέσεις ότι μεταφράζουν για ακροατές↓ που την συγκεκριμένη 🍷 την καταλαβαίνουν μόνο μιλώντας και όχι ακούγοντάς την; Χλωμό. Να υποθέσεις ότι απευθύνονται σε 🗣️ μη ακουόντων; Κουφό. Να υποθέσεις πως παρά ταύτα – και εάν ναι γιατί άραγε; – το κάνουν; Κουλό. Και εκεί σκώνεις τα 🙌 ή ότι άκρα διαθέτεις τέλος πάντων. Διότι από υποθέσεις εργασίας ξεμένεις.

...σαν τέτοιας.

(συν. από σελ. 53)...θα σημειωθεί και στους θεσμούς μόνο που δεν θα είναι προς την φιλοσοφία της γλώσσας αλλά προς μια γλώσσα συν την φιλοσοφία που κουβαλά, οι καθ' ύλην αρμόδιοι φορείς είναι κλεισμένοι στους γυάλινους πύργους τους, και κυριολεκτούμε, το γυαλί βλέπετε ως δομικό υλικό «έπαιζε» πολύ τα τελευταία χρόνια στην Ευρωπαϊκή συνοικία.

(συν. από σελ. 53)...δεν απουσίαζαν και φαινόμενα αρρωστημένου μιμητισμού, σύμφυτης όμως μαζί του και υγιούς άμιλλας. Αλλιώς, η κρίσιμη μάζα Αγγλόφωνων ομιλητών που θα έκανε τους λίγους επιμένοντες βλακωδώς στο εθνικό ιδίωμα να αισθανθούν θλιβερή παραφωνία, να καταλάβουν ότι κάπου χαλάνε την πιάτσα, ότι όλα τελικά είναι μια ιδέα...

Ιδέα

Τώρα βέβαια υπήρχαν και οι χώρες που για μια ιδέα αντιστέκονταν στην λαίλαπα. Γενικεύσεις θα αποφύγουμε, αναγκαστικά πάντως και ανεξαρτήτως μεγέθους τις διέκρινε ένας κάποιος μεγαλοϊδεατισμός. Άρα γι' αυτές ήταν πολύ απλά θέμα τιμής. Δεν θεωρούσαν άλλωστε ότι όλα σε αυτόν τον κόσμο την είχαν. Έδιναν λοιπόν την μάχη τους. Μια μάχη για την τιμή των όπλων. Κάποιοι θα την χαρακτηρίζανε οπισθοφυλακής. Από την άλλη υπήρχαν και χώρες με καλβινιστική κυρίως κουλτούρα που

τυγχάνοντας και net contributors⁸³, θεωρούσαν ότι αφού όλα έχουν μια τιμή την έχει και η γλώσσα. Εφόσον λοιπόν είχαν πληρώσει αδρά για την παροχή υπηρεσιών διερμηνείας, σαν τον τουρίστα σε all inclusive που ούτε για νερό δεν πάει αλλού, θα τις κατανάλωναν – λόγος για τον οποίο ίσως, και το λέμε με πάσαν επιφύλαξη, τα αγγλικά δεν τα πολυεξασκούσαν – μέχρι κεραίας. Ήταν κεκτημένο τους δικαίωμα.

Acquis

Τα αγγλικά, όπως πάλαι ποτέ τα αρχαία ελληνικά, είχαν το χάρισμα – κληρονομικό; επίκτητο; άλλη κουβέντα – να διαθέτουν λέξεις για τα πάντα. Ή ακόμα κι αν δεν..., να τις εφευρίσκουν επί τόπου, ενίοτε προτού καν λάβει χώρα το φαινόμενο αυτό καθαυτό, δημιουργώντας το εκ του μηδενός. Εξ ου και διέπρεπαν στους νεολογισμούς. Η εποχή που δανείζονταν απ' αλλού είχε παρέλθει. Ανεπιστρεπτί; Θα έδειχνε. Πάντως όποια λέξη είχε μπει, είχε μπει, και το να τρυπώσει πια κάποια ήταν το ίδιο δύσκολο με τον λαθρομετανάστη να κωθεί σε νταλικά από Καλέ για Ντόβερ. Για να σημειωθεί το αδιανόητο έπρεπε να τα βρουν μπαστούνια με όρο, πράγμα απίθανο. Στους θεσμούς έμελλε να είναι – τρέχα γύρευε γιατί και πως – το acquis που άλλωστε μέχρι σήμερα που μιλάμε αποτελεί πλέον μέρος του γλωσσικού κεκτημένου της ΕΕ.

...και να κάνουν την υπέρβαση, δεν θα συγκροτούνταν ποτέ. Υπό τον όρο βέβαια κάποιος, αν μάλιστα ήταν ο πρόεδρος της συνεδρίασης ακόμα καλύτερα, να δώσει, απευθυνόμενος στην ομήγυρη στην γλώσσα, λέμε τώρα, του Σαίξπηρ, το έναυσμα. Ενίοτε ακόμα και για να τους πει τι ο αθεόφοβος; Να εκφράζονται, άκουσον, άκουσον, στην γλώσσα τους. Μεταξύ άλλων, out of respect, λέει, for our↓ interpreters. Σαν να ήθελε να πει, τι τους έχουμε τους διερμηνείς;

⁸³ Καθαρός συνεισφέρων : σε αντίθεση με τον καθαρό δικαιούχο (net recipient) είναι το κράτος μέλος του οποίου η συνεισφορά στον ενωσιακό προϋπολογισμό υπερβαίνει τις επιδοτήσεις που λαμβάνει

7. Διερμηνεΐς

(συν. από σελ. 44) . . . , αρκεί να σας πούμε ότι όταν στους διαδρόμους των θεσμών ή στους γύρω δρόμους έπεφτε τυχαία σε συνάδελφό του, η σπάνια ερώτηση δεν ήταν πως είσαι και τι κάνεις αλλά ποια γλώσσα μαθαίνεις τώρα. Για να το θέσουμε αλλιώς οι διερμηνεΐς – κάπου σαν τους καρχαρίες που αν δεν κολυμπάνε πνίγονται – αν δεν μάθαιναν μια γλώσσα έσκαγαν.

Η σχέση τους με τις γλώσσες δεν ήταν η συνηθισμένη του επαγγελματία με το αντικείμενό της δουλειάς του. Άφοβα θα την χαρακτηρίζαμε ερωτική αφού αντικείμενο οι γλώσσες μπορεί να συνιστούσαν αλλά του πόθου τους. Το πάθος τους γι' αυτές ήταν τόσο άσβεστο που όπως ο Δον Ζουάν με τις γυναίκες δεν άντεχαν να αρκεστούν μόνο σε μια. Και όπως εκείνος, ηδονίζονταν όχι μόνο κατακτώντας τες αλλά και συλλέγοντάς τες, με την διαφορά ότι δοσμένοι ψυχή τε και σώματι στην μια δεν παράταγαν τις υπόλοιπες στα αζήτητα. Αντίθετα τις φρόντιζαν και τις καλλιεργούσαν για να μην μαραζώσουν σαν τον βασιλικό στην γλάστρα, έχοντας είναι αλήθεια, σαν τους πολύγαμους μουσουλμάνους, στα ώπα ώπα την τελευταία που επ' ουδενί όμως απατούσαν με άλλη, όχι για να της είναι ντε και καλά πιστοί, μα από φόβο μην μπλέξουν τα μπούτια τους.

Εμμονικοί με το πως, το γιατί ή μάλλον το προς τι όλα αυτά, ούτε ξώφαλτσα δεν τους άγγιζε, ήταν δε τόσο προσηλωμένοι στον σκοπό τους που για να τον πετύχουν δεν

ορρωδούσαν προ ουδενός αγιάζοντας στην πορεία και τα μέσα. Σκοπό που τα πάντα κατά την διάρκεια της εκμάθησης – που φυσικά είχε αρχή αλλά όχι τέλος – της γλώσσας-στόχου, έπρεπε να εξυπηρετούν ενώ ότι τον εμπόδιζε εδιώκετο ανηλεώς, κάτι που σε ακραίες περιπτώσεις έφτανε και μέχρι την, λίγο πολύ ασύνειδη και ανομολόγητη, επιλογή ή ακόμα ακόμα και αποπομπή ερωτικού συντρόφου με γλωσσικά αμιγώς κριτήρια.

Γι' αυτούς το ρήμα μαθαίνω Αόριστο, Παρακείμενο, Υπερσυντέλικο, στιγμιαίο Μέλλοντα δεν διέθετε, μόνο συνεχή, συν Ενεστώτα και Παρατατικό, ενώ το ξέρω, προκειμένου για γλώσσες, από το λεξιλόγιό τους απουσίαζε, στην δε ερώτηση πόσες μιλάς έβγαζαν σπυράκια. Οι γλώσσες κατά την άποψή τους και ήταν σαν το ποδήλατο όπου αν δεν κάνεις πετάλι πέφτεις και δεν ήταν αφού το άπαξ και ξέρεις έχεις μάθει μόλις και μετά βίας ίσχυε. Και δεν χρειαζόταν να είσαι και ο Φρόιντ για να πιάσεις ότι στην πεισματώδη και αέναν διαπάλη τους με τις γλώσσες, την ηδονή που συνόδευε την κατάκτηση και συσσώρευσή τους, την οδύνη τους αν δεν τους κάθονταν, την αγωνιώδη αναζήτηση νοήματος↓ πίσω απ' τις φράσεις και τις λέξεις↑ ενυπήρχε κάτι το ψυχαναγκαστικό που οι ρίζες του μόνο στην πρώιμη παιδική ηλικία και στο οιδιπόδειο θα μπορούσαν να ερευνηθούν. Και ναι, η ολική βύθισή τους (total immersion) σε μια γλώσσα και τον κόσμο της κατά την πυρετώδη και ιδεοληπτική εκμάθησή της που αλλού παρέπεμπε παρά στην αναβίωση της αλησμόνητης εκείνης του εμβρύου στο αμνιακό υγρό, όσο για την αδιάκοπη

αλλά και κοπιώδη αποστήθιση λέξεων, στο μητρικό στήθος; Το ότι η ορμή είχε παρεκκλίνει του άμεσου σεξουαλικού της σκοπού για να τεθεί στην διάθεση εξόχως πολιτιστικής δραστηριότητας όπως η γλώσσα – όργανο για να μην ξεχνιόμαστε άκρως ερωτογενές – ήταν η επιτομή της μετουσίωσης (sublimation⁸⁴). Όσο για τις θεσπέσιες (sublimes) απολαύσεις που γενναιόδωρα τους πρόσφερε επί τω έργω ήταν – τυχαία; – το κερασάκι στην τούρτα. Μονομέρεια; Μονομανία; Για τον εξωτερικό τουλάχιστον παρατηρητή...(συν. σελ. 67)

Παρατηρητής

Στις συνεδριάσεις του συμβουλίου, σαν την μύγα μες στο γάλα οι διερμηνείς ήταν μόνο για τους άβγαλτους, τους νεοφερμένους. Για τους θαμώνες αντίθετα ήταν σαν την μύγα στον τοίχο. Περνούσαν δηλαδή – και συνέδραμαν σε αυτό τα φυμέ τζάμια – σχετικά απαρατήρητοι. Την συμπεριφορά συνεπώς του υπό παρατήρηση αντικειμένου, εν προκειμένω των συνεδριαζόντων, την επηρέαζαν στο ελάχιστο. Η απόσταση δε και το ύψος απ' το οποίο παρακολουθούσαν τα κοινοτικά δρώμενα αλλά ταυτόχρονα και η γειννίαση και εγγύτητα μαζί τους τους όπλιζε με την αποστασιοποιημένη, μπρεχτική σχεδόν, εκείνη ματιά ώστε αν και έγκλειστοι στις καμπίνες τους να τα ενατενίζουν χωρίς το βερνίκι, τους εξωραϊσμούς και τις εξιδανικεύσεις, που αιχμάλωτοί τους...

84 [https://en.wikipedia.org/wiki/Sublimation_\(psychology\)](https://en.wikipedia.org/wiki/Sublimation_(psychology))

Η σπηλιά⁸⁵

«Φαντάσου, είπε ο Σωκράτης, ανθρώπους σε οίκημα, σαν μέσα σε σπηλιά, με την είσοδό του ανοιγμένη προς το φως, ...έτσι αλυσοδεμένους που μόνο μπρος τους να βλέπουν..., και από πίσω ...αναμμένη φωτιά... κι ανάμεσά της και τους δεσμώτες ένας δρόμος...και πλάι του χτισμένος ένας τοίχος...

Τα φαντάζομαι, απάντησε ο Γλαύκων,...

Φαντάσου τώρα ανθρώπους να περνούν κατά μήκος του, φορτωμένοι με κάθε λογής αντικείμενα...

Παράξενη η εικόνα σου και αλλόκοτοι οι δεσμώτες σου, μα τον Δία.

Και μολαταύτα όμοιοί μας. Και νομίζεις πως έχουν ποτέ τίποτε άλλο δει εκτός από τις σκιές που πέφτουν στο αντικρινό μέρος της σπηλιάς από την λάμψη της φωτιάς πίσω τους;...Και πως να δουν, αναγκασμένοι καθώς είναι να κρατούν ακίνητα τα κεφάλια τους όλη τους την ζωή; Ακόμα και από τα αντικείμενα που περνοδιαβαίνουν, τίποτε άλλο απ' τις σκιές τους;

Τι άλλο βέβαια; αναφώνησε ο Γλαύκων

Κι αν θα μπορούσαν να μιλούν μεταξύ τους, δεν θα πίστευαν πως τα ονόματα που δίνουν στις σκιές, αναφέρονται στα αντικείμενα;

Μάλλον, τι να πω;

Κι αν ακόμα η φυλακή τους έστελνε αντίλαλο, όταν θα μιλούσε κανείς απ' τους περαστικούς, δεν θα φαντάζονταν ότι η σκιά είναι που μιλά;

Έτσι φαίνεται!

Και εξ άπαντος, τίποτ' άλλο δεν θα πίστευαν αληθινό παρά μόνο τις σκιές; Έ λογικά!»

...ήταν οι, κάτω στην αίθουσα, κοινοί θνητοί. Ματιά θεατή θεατρικής παράστασης αφενός χωρίς όμως την ταύτιση με τον ήρωα και τον κόσμο του, την αναστολή δυσπιστίας⁸⁶ δηλαδή που συνεπάγεται. Κινηματογραφικής ταινίας αφετέρου, χάρις και στις τοποθετημένες στις καμπίνες οθόνες, έτσι που να διακρίνει κρίσιμες αλλά ανεπαίσθητες λεπτομέρειες που διέφευγαν της πρώτης. Ματιά όμως που όπως άλλωστε και την μαρτυρία

85 Πολιτεία Πλάτωνος 515α

86 https://en.wikipedia.org/wiki/Suspension_of_disbelief

τους, δεν θα έκανε αναντικατάστατη και ανεκτίμητη αν δεν ήταν επίσης – όχι μπασμένοι άθελά τους σε τίποτε μυστικά, καμία σχέση – εξ ανάγκης και επαγγέλματος τρομερά παρατηρητικοί. Διότι εκτός της γλώσσας του στόματος του ομιλητή...

Ομιλητές

Οι ομιλητές στο Συμβούλιο, ειδικά οι Υπουργοί, ήταν γενικά φάρα ανυπάκουη και παραδόπιση. Ας πούμε διαβεβαίωναν ότι θα είναι σύντομοι ενώ δεν ήταν, ότι ολοκληρώνουν ενώ δεν ολοκλήρωναν, ότι θα εκφραστούν στα Αγγλικά για να γίνουν λέει πιο κατανοητοί ενώ ούτε για Αγγλικά ακριβώς επρόκειτο ούτε πιο κατανοητοί γίνονταν, ότι θα ήταν ξεκάθαροι ενώ δεν ήταν, ότι, σε περίπτωση ομιλίας, θα την έλεγαν αργά αργά ενώ θα την διάβαζαν με χίλια. Ειδικά το τελευταίο αδυνατούσαν και να το ελέγξουν όπως ο άρρωστος με την ταχύτητα σοφέρ. Στις συστάσεις μέχρι και εκκλήσεις του προέδρου να κάνουν κράτει, μόνο προς στιγμήν ανταποκρίνονταν για να επιστρέψουν εντός δευτερολέπτων στον πρότερο ξέφρενο ρυθμό. Ρυθμό που αναρωτιόσουν αν και κατά πόσο τον επέβαλλε με το έτσι θέλω το ίδιο το ανάγνωσμα ή αποτελούσε συνειδητή επιλογή τους. Υπερβαίνοντας δε τις ικανότητες των όποιων ακροατών τους και ειδικά των διερμηνέων να τον χειριστούν, σου έμπαιναν ψύλλοι στ' αυτιά μπας και το κάνουν επίτηδες ώστε για κάποιο δικό τους μυστηριώδη λόγο να αποτραπεί η παρακολούθηση των ίδιων τους των λεγομένων. Ότι ήταν πάντως κάτι που ποσώς τους ενδιέφερε και ότι όχι τελεία, ολόκληρες προτάσεις να χανόντουσαν δεν θεωρούσαν ότι θα έχανε και η Βενετιά βελόνη ήταν ένα συμπέρασμα που έβγαινε σχετικά αβίαστα.

...τους ενδιέφερε άμεσα και η γλώσσα του σώματος...

Γλώσσα του σώματος

Ενώ ο μάγειρας έχει μια ιδέα πόσο αρέσουν τα φαγητά του στους πελάτες↓ ανάλογα αν τα πιάτα επιστρέφουν λαμπίκος, μισά ή ανέγγιχτα, ο διερμηνέας για ερωτήματα που τον καίνε όπως αν ότι σερβίρει στους δικούς του είναι εύπεπτο, εύγευστο ή άχρωμο και άοσμο, αδιάφορο, για πέταμα, και το χειρότερο, αχρείαστο, δεν έχει που αλλού να πατήσει απ' την γλώσσα του σώματός τους. Που καθώς δεν τους είναι κοινή↑ αλλά στον καθένα ξεχωριστή, ενώ καμία γλώσσα, ακόμα και τα κινέζικα, αν το βάλει πείσμα, δεν μπορεί να του αντισταθεί, με αυτή τα βρίσκει μπαστούνια. Γιατί; Διότι αντίθετα με τις άλλες δεν έχει που να πατήσει.

...του ακροατή. (συν. σελ. 67)

Ακροατές

Εκεί που τους πιο ακαλίνωτους, τους πιο ασυνάρτητους, τους πιο ακαταλαβίστικους απ' τους ομιλητές έτσι τους ερχόταν των διερμηνέων να κατέβουν να τους αρπάξουν απ' τον γιακά, να φιλήσουν αντίθετα μόλις κρατιόντουσαν πολλούς απ' τους ακροατές. Κατ' αρχάς τους όλους αυτιά. Αλλά και τους σπασίκλες, τους σχολαστικούς, τους απαιτητικούς, τους μονίμως στην τσίτα. Που τους διόρθωναν, που γελούσαν με τα αστεία τους, που κούναγαν αποδοκιμαστικά το κεφάλι αν διαφωνούσαν με τις επιλογές τους, που σούφρωναν τα φρύδια αν τα σκάτωναν. Που δεν τους άκουγαν απλώς αλλά τους αφουγκράζονταν. Όσο μάλιστα πιο στουρνάρια στις ξένες γλώσσες ήταν τόσο το καλύτερο γι' αυτούς. Ακόμα καλύτερα αν κρέμονταν κυριολεκτικά από τα χείλια τους για να ξεστραβωθούν. Διότι τότε μόνο, παίρνοντάς τους απ' το χέρι και οδηγώντας τους μέσα από μονοπάτια δύσβατα και κακοτοπιές στην δημοσιά, το ρήμα *traducere* θα ανακτούσε και κάτι απ' την πρωτογενή του σημασία⁸⁷. Τέτοιο είδος πελάτη ↓ όμως στραβάδι στις γλώσσες που να μην πιάνει γρι ούτε καν από υποτυπώδη αγγλικά και παράλληλα να μην εννοεί να αφήσει να του ξεφύγει ούτε τελεία ήταν το ίδιο απίθανο να βρεθεί με τον πιστό που στην εκκλησία και δεν χάνει λέξη από την θεία λειτουργία και δεν καταλαβαίνει Χριστό. Για κακή τους τύχη ήταν στα πρόθυρα της εξαφάνισης χωρίς κανένα μέτρο να λαμβάνεται για την διάσωσή του ούτε να εντάσσεται σε κόκκινο κατάλογο ειδών εν κινδύνω. Και ενώ μαράζωνε χωρίς κανενός το αυτί να ιδρώνει, ανθούσε ένα άλλο τεχνοκρατικό, υπεροπτικό, κυνικό. Με το πρώτο το επάγγελμά τους γινόταν λειτούργημα. Με το δεύτερο δυσλειτουργούσε. Η διαλειτουργικότητα μαζί του επιεικώς έμπαζε. Αντί για δεδομένη, στην διερμηνεία έπρεπε κάθε φορά να κατακτιέται. Η συμβατότητα μεταξύ πομπού και δέκτη δεν αρκούσε για να την εξασφαλίσει. Έλειπε η άρτια επικοινωνία μεταξύ τους. Προϋπόθεσή της, εκτός από συνδεδεμένος, να είναι ο δέκτης και δεκτικός – και θα προσθέταμε όχι ακατάδεκτος – στο μήνυμά του πομπού. Μήνυμα που αλλιώς κατέληγε σε θόρυβο βάθους. Κάτι που δεν σήμαινε ότι ο διερμηνέας – σαν άλλος Ροβινσώνας που καλού κακού θα το ρίξει στην θάλασσα μέσα σε

87 *Trans*=μέσω, *duco*=άγω, δηλαδή οδηγώ

μπουκάλι – σταματούσε στιγμή να το εκπέμπει. Αραιά και που είναι αλήθεια – γιατί άνθρωπος ήταν κι αυτός – όταν αμφιβολίες τρελές το μυαλό του βασανίζανε πολλές, τού ξέφευγε και κανένα «μας ακούτε;».

Μας ακούτε;

Σε κάθε επάγγελμα και το υπαρξιακό του ερώτημα. Σε ορισμένα πχ που πνέουν τα λοίσθια, σινεματζήδες ή ιδιοκτήτες video club λόγου χάρη, είναι το «πού πάμε;». Σε άλλα σε κρίση ταυτότητας, ταμίες σε σούπερ μάρκετ, ταξιθέτριες, ταχυδρόμοι, βιβλιοπώλες κοκ, «τι ρόλο βαράμε;». Σε τρίτα, μονίμως στο ψάξε, αστροφυσικοί πχ σε αναζήτηση ζωής στο διάστημα, και το «είναι κανείς εκεί;». Σε τέταρτα, φουλ από ανασφάλειες, δακτυλογράφοι, στενογράφοι, φαροφύλακες, το «μας χρειάζεστε;». Σε πέμπτα, που τα έχουν γραμμένα κανονικά – καθηγήτριες Γαλλικών↑ στο Γυμνάσιο – το «μας προσέχετε;». Και σε όλα συνήθως τίθεται, όταν τίθεται, σπαρτακτικά και με μια αγωνία μεταφυσική. Και σε πρώτο πρόσωπο.

Ταυτοπροσωπία

Το κλασικό δίλλημα του συγγραφέα από ποιανού την σκοπιά να διηγηθεί την ιστορία του – του κεντρικού ήρωα ή ενός αόρατου αλλά που τα πάνθ' ορά θεατή; – και άρα σε ποιο πρόσωπο θα την γράψει, το πρώτο ή το τρίτο, με όποια υπέρ και κατά η κάθε επιλογή (που άπαξ και γίνει δεν αλλάζει πια) προσφέρει, στον διερμηνέα δεν τίθεται. Διότι ο διερμηνέας πάντα μιλά σε πρώτο πρόσωπο εννοώντας όχι τον εαυτό του που εξαφανίζει διακριτικά από προσώπου γης, αλλά τον ομιλητή↑. Σύμβαση που για να διαρραγεί, ξεπηδώντας έτσι στο προσκήνιο το εγώ του, πρέπει κάτι να το ταλανίζει, σε σημείο που να μην μπορεί να το κρατήσει μέσα του. Οπότε και το εκδηλώνει άνευ προειδοποίησης, με την ελπίδα (άγνωστο από που την αντλεί) ότι αυτός στον οποίο απευθύνεται θα μπει στο νόημα...

Νόημα

Στην αγωνιώδη προσπάθεια του διερμηνέα να βγάλει νόημα αλλά και να το βρει, εκτός από προκρούσειο (αφού αυτός ευθυγραμμιζόταν στις ιδιοτροπίες του ομιλητή↑ και ποτέ το αντίθετο), είχε και κάτι το σισύφειο. Όχι ότι κουβαλούσε καμιά κοτρόνα σε βουνοκορφή αλλά το βάρος που φορτωνόταν ο εγκέφαλος του επί τω έργω – cognitive load στην γλώσσα των ειδικών – δεν λεγόταν και οι προκλήσεις που είχε να αντιμετωπίσει ώσπου να «βγάλει» την α ή β ομιλία↓ βουνό. Και το κυριότερο, με την εγγύηση ότι θα τις έφερνε όλες εις πέρας αλλά ίσα ίσα ότι με κάποια την γκέλα, όπως και ο τερματοφύλακας που πιάνει τα άπιαστα, θα την έκανε. Και ναι μεν, σαν σε συναυλία που τα φάλτσα της ορχήστρας ελάχιστοι τα πιάνουν εκτός από τους ίδιους τους μουσικούς, θα περνούσε, το πιθανότερο, απαρατήρητη, η ευσυνειδησία του όμως και ο επαγγελματισμός του ήταν τέτοιος που το παραμικρό λαθάκι το έφερνε βαρέως.

...και θα κάνει την διαφορά. Κάπου δηλαδή θεωρεί, πως υπάρχουν στιγμές, που ακόμα κι αν το δικαίωμα να μιλήσει για λογαριασμό του δεν το έχει, το παίρνει και σε όποιον αρέσει.

Στους διερμηνείς περιοριζόταν σε δυο λέξεις όλες κι όλες αλλά που τα εμπειριέχον όλα μαζεμένα: «μας ακούτε;». Από μέσα τους έβγαινε μόνο όταν τους έζωναν, σαν τα φίδια, οι υποψίες ότι μεταφράζουν στον βρόντο. Ήταν και το μόνο μέσο που διέθεταν για να τις διασκεδάσουν. Όχι ότι η σιωπή των ακροατών προς απάντησή

του – το «όχι» τους σε ελεύθερη μετάφραση δηλαδή – φυσικά τους διασκέδαζε. Τουλάχιστον όμως σηματοδοτούσε το τέλος της έρευνας (the end of the enquiry). Το, με τον α ή β τρόπο, «ναι» τους αντίθετα, την παράτεινε επ' αόριστον. Διότι με το να μπορεί να σημαίνει από όλα μέχρι τίποτε καθιστούσε αδύνατη την αποκρυπτογράφηση του. Έπασχε με άλλα λόγια από απ' αυτό που ο Quine⁸⁸ όρισε ως απροσδιοριστία μετάφρασης (indeterminacy of translation) λόγω ανεξιχνίαστου αναφοράς (inscrutability of reference) ή μάλλον ανεξιχνίαστου αναφοράς λόγω απροσδιοριστίας μετάφρασης.

Ο λαγός

Ένας γλωσσολόγος καταφθάνει σε φυλή της οποίας αγνοεί τα πάντα, γλώσσα, ήθη και έθιμα κλπ. Την πρώτη κιόλας μέρα πάει για κυνήγι με έναν ιθαγενή. Ξαφνικά ξεπηδάει μπροστά τους ένας λαγός. Ο ιθαγενής δείχνοντάς τον αναφωνεί : γκαβαγκά! Που ο γλωσσολόγος σπεύδει προφανώς να μεταφράσει ως λαγό. Προφανώς;;; Ο Quine δεν συμφωνεί. Μπορεί ο ιθαγενής να αναφέρεται σε κάτι άλλο : πχ σε κάλεσμα του τύπου «πάνω του». Ή στην έννοια του θηράματος εν γένει. Ή προκειμένου για ζώο ιερό σε ευχή. Ή με το να είναι μετρημένοι στα δάχτυλα σε συγκεκριμένο λαγό. Εν τούτοις ο γλωσσολόγος δεν το κάνει θέμα. Στο κάτω κάτω δεν χάλασε και ο κόσμος! Γιατί κατά τον Quine προέχει η συζήτηση έστω φαινομενικά να ρέει (smoothness of conversation is a must).

Η ρίζα του κακού κρυβόταν δε στο ίδιο το ερώτημα. Διότι ήταν που ήταν το «μας ακούτε;» αμφίσημο, ή μάλλον πολύσημο, το καλά με το οποίο συνήθως το συνόδευαν – «μας ακούτε καλά;» – το μετέτρεπε από ζήτημα ζωής και θανάτου για ένα ολόκληρο κλάδο σε θέμα άρτιας λειτουργίας ή μη των μικροφωνικών εγκαταστάσεων. Οι πιθανότητες οπότε, εφόσον καταγραφόταν, να «διαβαστεί» όπως το εννοούσαν ήταν μηδαμινές. Όπως, αντίστοιχα, εκ μέρους τους και η απάντηση που θα εισέπρατταν. Ήταν η μόνη όμως με την οποίαν θα έκαναν ταμείο. Να το ψάξουν κι άλλο, αν και τους έτρωγε, δεν τους έπαιρνε. Ο πελάτης δεν θα το καταλάβαινε. Κι ο πελάτης είχε πάντα δίκιο.

Πελάτες...

...δεν διαθέτουν όλα τα επαγγέλματα. Από την άλλη κάποια ενώ διαθέτουν και με το παραπάνω τους βαφτίζουν αλλιώς. Πχ εταιήρους. Ή αποσιωπούν εντελώς την ύπαρξή τους. Κατ' αρχάς γιατί η έννοια πελάτης σίγουρα κουβαλάει κάτι το μερκαντιλιστικό. Θα λέγαμε ότι ευτελίζει, εκτός από τον πάροχο, και το προσφερόμενο προϊόν ή υπηρεσία – η ιδέα ότι όλα αγοράζονται κι όλα πουλιούνται – όσο για τις σχέσεις με τον παραλήπτη τις κάνει πωλητή-αγοραστή. Υπό μια έννοια πελατειακές σχέσεις. Επίσης το να αποκαλέσεις κάποιον πελάτη δεν είναι ανώδυνο. Του δίνεις όχι μόνο δικαιώματα αλλά και όλα τα δίκια. Όχι άδικα λένε ότι ο πελάτης έχει πάντα δίκιο. Στα γαλλικά μάλιστα φτάνουν μέχρι να πουν ότι είναι και βασιλιάς (le client est roi). Μοιραία εσένα σε θέτει σε θέση υποτελή για να μην πούμε υποχείριου, ενώ τον ίδιο σε ισχύος. Καλείσαι με άλλα λόγια και εσύ να τον έχεις με το σεις και με το σας και αυτός εσένα στο σήκω σήκω κάτσε κάτσε. Να του βαράς προσοχές και να μην χαίρεις εκ μέρους του της δέουσας προσοχής.

88 Αμερικανός φιλόσοφος βασικό έργο του οποίου είναι το «Word and object»

Προσοχή

Η προσοχή για τον διερμηνέα ήταν ότι για το αυτοκίνητο τα οκτάνια της βενζίνης. Και φυσικά εννοούμε όχι την δικιά του που ήταν δεδομένη, αλλά του πελάτη. Που ήταν ζητούμενη. Δεν την είχε; τον έριχνε. Την είχε; τον ντόπαρε. Αλλά και τον άγχωνε. Μην την χάσει κατ' αρχάς, τόσο αβέβαιη και εφήμερη σαν του μαθητή στην τάξη ήταν, αλλά και επισφαλής και πρόσκαιρη όπως η κακή σύνδεση στο διαδίκτυο. Μα και να μην του την κινήσει, μαζί και την περιέργεια, για πάρτη του για λάθος όμως λόγους. Διότι με την διερμηνεία αλλά και την μετάφραση ισχύει ότι και με τον διαιτησία στο ποδόσφαιρο: καλό είναι να περνάνε απαρατήρητες. Αν όχι, αντί το όποιο κοινό τους να συγκεντρωθεί στο μήνυμα, επικεντρώνεται στο μέσο. Κι αυτό 9 στα 10 είναι για κακό. Μικρό μεν για τον μεταφραστή όπου το πολύ πολύ ο αναγνώστης να ανατρέξει, σιχτιρίζοντας, στο εσώφυλλο για να τον μάθει. Μείζον για τον διερμηνέα που τα επιτιμητικά βλέμματα του ακροατή↑ είναι σαν τα ξένα χέρια στο γνωστό άσμα: μαχαίρια.

Προκαλεί λοιπόν έκπληξη που επαγγέλματα χωρίς πελάτες, τους επινοούν εκ του μηδενός. Μιλάμε για αυτογκόλ ολκής. Και για άγνοια ή μάλλον αδιαφορία κινδύνου. Οι διερμηνείς πχ αποκαλούσαν πελάτες τους ακροατές τους. Κάτι που σοφά ποιώντας απέφευγαν άλλου τύπου ερμηνευτές. Από ερμηνευτικούς φιλοσόφους περνώντας από εξηγητές των Αγίων Γραφών μέχρι ηθοποιούς και τραγουδιστές. Έτσι είχαν, ειδικά οι τελευταίοι, και τον πρώτο λόγο στην επιλογή του ρεπερτορίου τους. Και φυσικά στην εκτέλεσή του. Κατά την διάρκεια της οποίας έπρεπε ως ακροατής↑ ή θεατής να είσαι πολύ γάιδαρος για να γκαρίζεις στον διπλανό σου, να μιλάς στο κινητό, να πασπατεύεις το τάμπλετ σου, να χασκογελάς, να πυροβολείς τον πιανίστα, να, να, να. Αλλά ας μην πάμε μακριά. Ας πάρουμε τους μεταφραστές στους οποίους ο πολύς κόσμος ούτως ή άλλως τσουβάλιαζε συχνά και τους διερμηνείς, ποτέ όμως το αντίθετο, ίσως γιατί επίσης μετάφραζαν ενώ εκείνοι ποτέ δεν διερμηνεύαν.

Μεταφραστές

Οι μεταφραστές στους θεσμούς δεν είναι απλώς ότι είχαν διαγράψει από το λεξιλόγιό τους την λέξη πελάτης αλλά δεν απαντάτο καν στο λεξικό τους. Έτσι δεν έμπαινε θέμα να προδίδονται από τους πελάτες τους όπως οι διερμηνείς, ενώ όταν χαρακτηρίζονταν οι ίδιοι προδότες (traduttore-traditore) ήταν το πολύ του κειμένου. Κειμένου που το μετά- του μεταφραστή ενείχε εκτός της μεταφοράς του σε άλλη γλώσσα και το μετά δηλαδή το «εδώ και τώρα» ξέχνα το. Μέσω του διά- αντιθέτως ο διερμηνέας παρεμβάλλοταν μεταξύ ομιλητή και ακροατή, ως ενδιάμεσος, ενώ ταυτόχρονα, καθώς τους είχε φάτσα κάρτα, και interface (διεπαφή) μεταξύ τους, άσε που τουλάχιστον με τον ένα εξ αυτών είχε και στοιχειώδη διάδραση ή αν δεν είχε την αναζητούσε όπως ο κωμικός το γέλιο του θεατή, ο τραγωδός το δάκρυ του. Οπότε να αποκαλέσουν οι μεταφραστές πελάτες τους κάποιους που ούτε καν φασιτικά γνώριζαν και που ήταν μιλιούνια (500 εκατομμύρια και βάλε) τούς ήταν τόσο προβληματικό όσο φυσιολογικό των διερμηνέων που ουσιαστικά νταλαβερίζονταν – πέλαζαν θα έλεγαν οι αρχαίοι εξ ου και πελάτης – με δυο άτομα. Που για κακή τους τύχη, αδυνατώντας να φανταστούν πως κάνουν ότι κάνουν, τους είχαν και περί πολλού. Ενώ, στην ουσία (το να διερμηνεύεις) ήταν απλό, το υπερτιμούσαν τόσο που να τους θεοποιούν. Θεοποιώντας τους όμως τους ζητούσαν να κάνουν «παπάδες». Με άλλα λόγια τους είχαν για τόσο ικανούς που να τους θεωρούν ικανούς για τα πάντα. Πλάνη που κι οι ίδιοι συντηρούσαν με το να δέχονται αγόγγυστα: Και την ανάγνωση αντί της ομιλίας και την ταχυλαλία αντί της ευλαλίας και την παραφθορά αντί της σπάνταρ προφοράς↑ και την παραφορά αντί του καθαρού μυαλού. Χωρίς υπότιτλους όμως για αποκούμπι ήταν το ίδιο σαν οι μεταφραστές να είχαν ξεμείνει από λεξικά. Που κι από πάνω θα δέχονταν, να μεταφράσουν πχ την Συνθήκη αυθημερόν. Επειδή κάποιοι θα διανοούνταν να τους το ζητήσουν. Αδιανόητο καθώς ποτέ δεν τους είχαν χρίσει πελάτες.

(συν. από σελ. 64) Του ενός έπινε τα λόγια μονορούφι, του άλλου παρακολουθούσε τις πιο αμυδρές κινήσεις σαν το γάλα στην φωτιά.

(συν. από σελ. 61) . . . που πρόσωπα και πράγματα αγνοούσε, σίγουρα ναι.

5. Ο πρόεδρος

(συν. από σελ. 43) ...μας...

«μας»...

...που πρέπει να ήσουν πολύ αρρωστημένο μυαλό για να το πάρεις ως έκφραση, εκτός από στοργής, και ιδιοκτησίας που του έδινε όπως και στους υπόλοιπους το δικαίωμα να τους κάνουν ότι γουστάρουν. Γιατί πράγματι οι προθέσεις του ήταν οι πιο αγνές. Το ίδιο αγνές με του πολιτικού που το η Ελ...α μας και η Δημοκρατία μας και η Παιδεία μας και η νεολαία μας και τα νοσοκομεία μας και τα δάση μας και η θάλασσά μας και τα βουνά μας τα έχει ψωμοτύρι. Άλλο τι τους κάνει στην πράξη.

...όπως θα έλεγε χαρακτηριστικά, την σύστασή του προς τους επίδοξους ομιλητές να εκφράζονται, by the way, όχι μόνο στην γλώσσα τους αλλά και αργά και καθαρά, αποφεύγοντας προ παντός να διαβάζουν, την έκκλησή του επίσης να μην ξεπερνούν ούτε για αστείο...

Το αστείο

Τα αστεία οι διερμηνείς τα έπαιρναν πολύ ζεστά αλλά και κρύα να ήταν (που συνήθως ήταν) παρομοίως. Ειδικά τα πιο αστεία απ' αυτά. Δηλαδή όχι τα χιλιοειπωμένα αλλά τα ανείπωτα. Κατ' αρχάς έτρεμαν μη και δεν πιάσουν το όποιο χιούμορ τους. Εδώ ανέκδοτο μας διηγείται κάποιος υπό νορμάλ συνθήκες και μας διαφεύγει, πόσο μάλλον υπό πίεση. Και από πίεση οι διερμηνείς ήταν μονίμως στο τσακ να κρεπάρουν. Αλλά και να έμπαιναν στο νόημα↑ ποιο το νόημα αν δεν του βρίσκαν το αντίστοιχο στην γλώσσα τους; Κι αν δεν έβγαζε γέλιο; Να γιατί σαν το παιδί που ζητά απ' την μαμά του να του διηγηθεί κάθε βράδυ πριν

κοιμηθεί το ίδιο πάντα παραμύθι προτιμούσαν όσα τους τα είχαν πει κι άλλοι. Πάλι καλά που στο Συμβούλιο, αντλώντας τα ο εκάστοτε πρόεδρος και όχι μόνο από ένα κοινό ρεπερτόριο, τα ίδια και τα ίδια ξεθωριασμένα πια αστεία αναπαράγονταν, προς τέρψιν τους, στο διηνεκές.

...τα τρία λεπτά...

Τρία λεπτά

Σε αντίθεση πχ με τον γραπτό κανόνα περί, δυνάμει των άρθρων 7 και 8 του εσωτερικού του κανονισμού, διεξαγωγής και διαδικτυακής αναμετάδοσης δημοσίων συζητήσεων↓, τα τρία λεπτά ανά ομιλητή στο Συμβούλιο ήταν άγραφος. Άγραφος και το να τον γράφει, όπως και το ηλεκτρονικό χρονόμετρο που τα μετρούσε, στα παλιά του τα παπούτσια. Άγραφος και το να κάνει ο πρόεδρος τα στραβά μάτια στην υπέρβασή τους. Άγραφος και να κλείνει τα αυτιά στο πως τηρούνταν όταν τηρούνταν. Τα τρία λεπτά δεν είχαν προκύψει τυχαία. Απηχούσαν το αναπόδραστο γεγονός της προσχώρησης στην ευρωπαϊκή οικογένεια όλο και νέων κρατών με τον αριθμό τους να έχει φτάσει σε, λόγω επιμήκυνσης των συζητήσεων, απαγορευτικά για την ίδια την λειτουργία της ΕΕ ως οργανισμού, επίπεδα. Κρατών που σαν να μην έφτανε αυτό με το που γινόντουσαν μέλη αποκτούσαν τα ίδια δικαιώματα και υποχρεώσεις με τα υπόλοιπα όσο παλαιότερα, μεγαλύτερα, σημαντικότερα και να ήταν. Πράγμα που σημαίνει – και εδώ αν θέλετε έγκειτο και η μεγαλοσύνη της – ότι στην ΕΕ η λιλιπούτεια Μάλτα διέθετε τον ίδιο χρόνο αγόρευσης με την θηριώδη Γερμανία αλλά και το ελεύθερο να τον παραβαίνει ασυστόλως χωρίς κανείς να διανοείται να την επαναφέρει στην τάξη. Εκτός πια – αλλά αυτό ίσχυε και για την Γερμανία – αν το παράκανε. Έστω κι έτσι, ήταν άραγε τα τρία λεπτά απλώς για τα μάτια του κόσμου; Σε καμιά περίπτωση! Διότι φανταστείτε να ήταν 6. Τότε από 10 που μετατρέπονταν στην πράξη θα κατα-

λήγαμε εύκολα στα 20 με ότι συνέπειες ήθελαν προκύψει για τις διαδικασίες λήψης αποφάσεων (decision making) στα κοινοτικά όργανα.

..., «για να τελειώνουμε μια ώρα αρχύτερα» θα εξηγούσε, στην ερώτησή του αν οι αντιπροσωπίες έχουν να θέσουν κάτι υπό τα διάφορα... (συν. σελ. 73)

Any other business (διάφορα)...

..., προκειμένου για συνεδριάσεις στους θεσμούς,...

Θεσμοί 2

Ήταν φανερό ότι παρά τις συνεχείς προόδους στο θεσμικό της οικοδόμημα, της ΕΕ κάτι μονίμως της έλλειπε. Υπό την μορφή είτε ελλείματος – δημοκρατικού, νομιμοποίησης (legitimacy), αντιπροσωπείας (representivity) κλπ. – είτε έλλειψης – εμπιστοσύνης, διαφάνειας (transparency), λογοδοσίας (accountability) κοκ. Μέρος του προβλήματος ήταν η ελλιπής κατανόηση των θεσμών και του ρόλου τους εκ μέρους των πολιτών και άρα η στρεβλή εικόνα τους γι' αυτούς. Ενώ δηλαδή και ορθά ούτε την Κομισιόν θεωρούσαν ακριβώς επιτροπή ούτε το Ευρωκοινοβούλιο αμιγώς κοινοβούλιο ούτε το Συμβούλιο↑ μόνο συμβούλιο, λανθασμένα θεωρούσαν την μια οιασδήποτε κυβέρνησης εξ ου κι όταν τα έχωναν στις Βρυξέλλες αυτήν εννοούσαν, το άλλο ότι απλώς κρατούσε τα μπόσικα απόδειξη η αυξανόμενη αποχή στις ευρωεκλογές και το τρίτο τίποτε παραπάνω από το άθροισμα των 28 κρατών-μελών⁸⁹.

..., ήταν, όπως το λέει και η λέξη, το σημείο εκείνο της ημερήσιας διάταξης με τόσα διαφορετικά θέματα – είχαν δεν είχαν σχέση μαζί της – που θα μπορούσε κάλλιστα να λέγεται και «Περί ανέμων και υδάτων». Άλλωστε και το any της αγγλικής εκδοχής του όρου ήταν εκεί για να θυμίζει ότι φραγμοί δεν υπήρχαν. Πράγμα που δεν σημαίνει φυσικά ότι ο καθένας έλεγε ότι του κατέβει. Ήταν αντίθετα μια ευκαιρία για τα κράτη-μέλη...

Κράτη-μέλη

Η κατάρα της ΕΕ και πηγή της κακοδαιμονίας της ήταν ότι αποτελούταν από κράτη-μέλη χωρίς να έχει και μεγάλη σημασία ποια ακριβώς απ' την στιγμή που μοιραία άλλα θα ήταν μικρά άλλα μεγάλα, άλλα ισχυρά άλλα αδύναμα, άλλα του βορρά κι άλλα του νότου κι άλλα ανατολής και δύσης, άλλα μυρμηγκία κι άλλα τζίτζικες, άλλα γουρούνια κι άλλα μαργαριτάρια. Κι αυτό γιατί, το ΚΜ από διώνυμο που, στο μυαλό των ιδρυτών-πατέρων, θα λειτουργούσε αρμονικά προς όφελος του συνόλου, είχε μετατραπεί σε προβληματικό και μάλιστα ετεροβαρές δίπολο. Ήταν σαν η παύλα (trait d' union) από ενοποιητική των δυο ρόλων του κράτους από την μια και μέλους από την άλλη που προέβλεπε η θεωρία, στην πράξη είχε αποβεί μπάρα που τους διαχώριζε. Και το χειρότερο; ότι με όλη την καλή θέληση δεν γινόταν να είναι αλλιώς.

...ειδικά εκείνα που τα έπνιγε το δίκιο να το εξωτερικεύσουν και να το μοιραστούν με τα υπόλοιπα. Να πουν τον πόνο τους με άλλα λόγια. Διότι τα κράτη είναι σαν τα άτομα. Με τις εμμονές τους, τα κολλήματά τους, τους κάλους στο μυαλό τους, τα απωθημένα τους που, θέλουν δεν θέλουν, θα τα βγάλουν όσο αδιάφορα κι αν είναι στους υπόλοιπους και, θα προσθέταμε, όσο εκνευριστικά κι αν ηχούν στα αυτιά τους.

Το όνομα

Υπήρχε πχ μια ΧΜ όνομα και μη χωριό που τους τα είχε πρήξει για ένα όνομα, όνομα που ενώ δικαιωματικά, έτσι τουλάχιστον ισχυριζόταν, της ανήκε από αρχαιοτάτων χρόνων και άλλωστε διέθετε και ολόκληρο νομό με αυτό, της το είχε αρπάξει με το έτσι θέλω, αν και πολύ πριν αποκτήσει κρατική υπόσταση (αλλά τότε η χώρα αυτή μέλος αγρόν ηγόραζε) η γείτων και δεν εννοούσε να το αλλάξει παρά το βέτο της πρώτης στην μελλοντική ένταξή της στην ΕΕ που αυτή επιθυμούσε μεν με χίλια αλλά, επειδή για ένα όνομα ζούμε σε αυτήν την κοινωνία διατεινόταν, δεν θα κατέβαζε και τα βρακιά. Εν αναμονή λοιπόν μιας αποδεκτής για αμφότερες τις πλευρές οριστικής λύσης, η εν λόγω ΧΜ στο μεν εσωτε-

ρικό της αποκαλούσε – παγκόσμια πρώτη, έτσι; – την σφετερίστρια και τους κατοίκους της με το όνομα της πρωτεύουσάς της, στις δε ευρωπαϊκές δομές που τέτοια φόρμουλα ούτε για αστείο↑ δεν συζητούσαν, δεχόταν με βαριά καρδιά τα πρώην αρχικά↑ της όσο κι αν μεταξύ τους φιγούραρε και το επίμαχο ή μάλλον το επίδικο και σίγουρα λατρευτό ή μισητό, ανάλογα, όνομα με το οποίο όμως, θες από συνήθεια, θες από αφηρημάδα, θες από άγνοια, θες τέλος, γιατί παίζει κι αυτό, για να της την σπάσουν όλο και κάποιοι εταίροι της, ευκαιρίας δοθείσης, θα την αποκαλούσαν, κάτι που να προσπεράσει μη ανακαλώντας τους, που αλλού παρά στα διάφορα, στην τάξη δεν είχε πολύ απλά την πολυτέλεια. Και παρόλη την αλόγιστη σπατάλη διπλωματικού κεφαλαίου αναγκάιου για τις πολύ πιο σοβαρές προκλήσεις που μοιραία θα αντιμετώπιζε σε ένα μέλλον όχι και τόσο απώτερο, ήταν κι η ευκαιρία να δοθεί επιτέλους κι ένα μάθημα αξιοπρέπειας στους υπερόπτες εταίρους της ότι στην ζωή δεν είναι όλα real politik.

Κάπου δηλαδή τα διάφορα έφερναν προς talking cure, εξ ου και το σχετικό σέσιον είχε κάτι και από ψυχαναλυτική συνεδρία με την απουσία λογοκρισίας αλλά και άμεσης θεραπείας που την χαρακτηρίζει συν την άκρα, προκλητική σχεδόν, σιωπή του προέδρου. Τώρα ανάλογα με την θεματολογία που προέβαλαν τα κράτη-μέλη μπορούσε κανείς να διαπιστώσει ευκρινώς σε ποιο στάδιο ανάπτυξης ακόμα βρίσκονταν. Πχ όσα μονίμως διαμαρτύρονταν ότι τα ακουμπάνε, ότι είναι πολλά τα λεφτά, ότι τα πιάνουν Κώτσους και σου `πα μου `πες είχαν κολλήσει στο, όχι άμοιρο και σαδιστικών τάσεων, πρωκτικό στάδιο. Άλλα αντιθέτως, ανήμπορα να βάλουν στοιχειώδη τάξη στα του οίκου τους, και που οι τσέπες, αντί για καβούρια, όπως των προηγούμενων, ήταν τρύπιες, διήρχοντο ακόμα την νηπιακή ηλικία, είχαν με άλλα λόγια βαλτώσει στο στοματικό. Κάποια, διακρινόμενα για τον ναρκισσισμό τους, διατελούσαν στο φαλλικό στάδιο, μοιραία δε, κατατρύχονταν κι από το άγχος του ευνουχισμού που εκφραζόταν πως άλλως; με τον μόνιμο φόβο απώλειας αρμοδιοτήτων,

προνομίων, εδαφικής ακεραιότητας κλπ., και πήγαινε πακέτο με τι; σύνδρομο καταδίωξης, θυματοποίηση, στοχοποίηση, παράνοια και, καπάκι, μεγαλομανία και μικρομεγαλισμό, χωρίς να λείπουν και όσα, συνεπεία βίαιης απώθησης ανεπίτρεπτων επιθυμιών σεξουαλικού περιεχομένου, προϊούσης μιας ενηλικίωσης που laissait, αναπόφευκτα, à désirer, ξεσπούσαν για ψύλλου πήδημα και σε κρίσεις υστερίας.

(συν. από σελ. 70)...στην έγκριση της ημερήσιας διάταξης, στην εν τάχει ανάγνωση των σημείων Α... (συν. σελ. 78)

Σημεία Α⁹⁰

Η έγκρισή τους απ' τους Υπουργούς γινόταν κυριολεκτικά στο τάκα τάκα. Μάλιστα, αφού έμπαιναν που έμπαιναν στον κόπο, έδιναν το οκ και σε αντίστοιχα άλλων σχηματισμών (formations) του Συμβουλίου. Η εμπιστοσύνη που βασίλευε στους κόλπους του ήταν τέτοια και η συνεκτικότητα μεταξύ των κοινοτικών πολιτικών τόση που Υπουργοί πχ περιβάλλοντος υιοθετούσαν χωρίς να τις περάσουν από ψιλό γαζί αποφάσεις συναδέλφων τους της ενέργειας, υγείας της βιομηχανίας, παιδείας των οικονομικών, εσωτερικών των εξωτερικών, ανάπτυξης της αναπτυξιακής βοήθειας (aide au développement), θαλάσσης της εμπορικής ναυτιλίας. Επί της ουσίας τώρα, η διαφορά των σημείων Α απ' τα Β ήταν ότι τα δεύτερα απαιτούσαν πολιτική λύση από τα «ζώα πολιτικά» που ήταν οι υπουργοί. Διαφορά πολύ λεπτή μια και όλα είναι πολιτικά και τα πάντα είναι πολιτική. Άρα το εάν και κατά πόσο το τάδε σημείο θα παρέμενε απολίτικο κρεμόταν από μια κλωστή και συγκεκριμένα αν τα έβρισκαν οι χώρες σε επίπεδο ομάδας εργασίας ή το πολύ ΚΟΡΕΠΕΡ. Αν όχι μετατρέπονταν σε πολιτικό εν ριπή οφθαλμού και παραπεμπόταν για τα

90 Σημεία της ημερήσιας διάταξης του Συμβουλίου Υπουργών της ΕΕ που έχοντας εκ των προτέρων εγκριθεί από την Επιτροπή μονίμων αντιπροσώπων (ΚΟΡΕΠΕΡ) αναμένεται να υιοθετηθούν χωρίς συζήτηση

περαιτέρω. Ο χαρακτηρισμός του οπότε ως τέτοιου από την μια έλυνε τα χέρια των υπουργών ώστε να κάνουν ότι περνούσε από το χέρι τους για την επίλυσή του, από την άλλη τους τα έδενε αφού προτού του δώσουν την α ή β δεν θα έβγαιναν πολύ απλά από εκεί. Τώρα επειδή ασυζητητί τα σημεία Α θα υιοθετούνταν άνευ συζήτησης, σημεία και τέρατα από την εξέτασή τους που έστω και τυπικά έπρεπε να διεξαχθεί λογικά δεν αναμενόταν να προκύψουν. Εξ ου και όταν ο χρόνος πίεζε αφόρητα προσφέρονταν μια χαρά για κυρίως θέμα αυτού που στην κοινοτική ορολογία αποκαλούνταν δημόσια συζήτηση (public debate). Για να την δούμε λιγάκι:

Δημόσια συζήτηση

Στην ΕΕ, οι καλοί τρόποι...

Savoir-vivre

Στα δύσκολα και, συγκεκριμένα, όταν επώδυνες αποφάσεις ήταν να γνωστοποιηθούν (faire savoir), που η τεχνογνωσία (savoir-faire) των θεσμών στο savoir-vivre εκδηλωνόταν πιο έντονα. Παρατηρούσε λοιπόν κανείς μνημόνια πχ να επιβάλλονταν σε ΚΜ με το μαχαίρι μεν στον λαιμό αλλά με γαλατική ευγένεια, αγγλοσαξονικό φλέγμα και πρωσική ανεπιτηδειότητα που κυριολεκτικά τα σκλάβωνε, πόσο μάλλον που τους προσφερόταν η επιλογή à prendre ou à laisser⁹¹.

..., η αβρότητα και η ηπιότητα στην συναναστροφή μπορεί να ήταν τρόπος ζωής...

Ευρωπαϊκός τρόπος ζωής

...για την προώθηση του οποίου οι θεσμοί δεν θα διστάσουν, παρά τις αντιδράσεις να προχωρήσουν σε μια κίνηση υψηλού συμβολισμού: την ανάθεσή της σε κοτζάμ Επίτροπο⁹². Κάτι που σε ότι αφορά τον δικό τους way of life, οι Αμερικάνοι δεν θα κρίνουν σκόπιμο να κάνουν ούτε καν με γραμματέα (Secretary of State) και ιδού τα αποτελέσματα.

...και πάντως σίγουρα στο DNA...

91 Take it or leave it

92 Το 2019 η πρόεδρος της Ευρωπαϊκής Επιτροπής φον ντερ Λάιεν αναθέτει στον Επίτροπο Σχοινά, το νεοσυσταθέν χαρτοφυλάκιο της προώθησης του Ευρωπαϊκού τρόπου ζωής

DNA

“Το τάδε ή το δείνα είναι στο DNA μας↑” δεν ήταν από τις ρήσεις που σε έκαναν, στους θεσμούς, να αναρωτηθείς αν άκουσες καλά. Και αυτό γιατί προφερόταν όλο και πιο συχνά πυκνά – αν και μόνο σε συνεδριάσεις και αυτές υψηλού επιπέδου, όχι στους διαδρόμους και στα παρασκήνια για να την πάρεις και εντελώς στα σοβαρά – από τα πιο επίσημα στόματα, την Πρόεδρο μέχρι και τον τελευταίο πρόεδρο↑, ποτέ όμως από κλητήρα. Την εννοούσαν άραγε; Μάλλον ναι γιατί ενώ για άλλα αρκούσαν απλώς στο “θέλω να πιστεύω ότι..”...

Θέλω να πιστεύω

Τώρα, πιο ύποπτη φράση στα χρονικά της ρητορικής θεωρίας και πρακτικής δεν θα πρέπει να είχε υπάρξει. Όπως και πιο έωλο επιχείρημα μα τον θεό. Διότι ουσιαστικά τι υπαινισσόταν εμμέσως πλην σαφώς όχι ο ποιητής αλλά ο ομιλητής↑; Ότι το πίστευε επειδή ήθελε και όχι το αντίθετο. Δηλαδή τι; Αν δεν το ήθελε, δεν θα το πίστευε κιόλας; Που αν ναι, τότε ποια η αξιολογία του;

..., εδώ το διατράνωναν κιόλας: “Είμαι πεπεισμένος” κλπ.

Είμαι πεπεισμένος...

...γι' αυτό πρόσθεσε, ολοκληρώνοντας την πρότασή του, λες και αποτελούσε τρανταχτό επιχείρημα για να πειστούν και οι υπόλοιποι. Υπόλοιπους που παρεμπιπτόντως τίποτε δεν έδειχνε ότι καιγόταν να πείσει (ή εκείνοι να πειστούν). Αντιλαμβάνόταν άραγε, όπως αυτός που διαβεβαιώνει ότι τώρα μιλάει ειλικρινά, ότι έτσι ρίχνει σκιά στα προηγούμενα που είπε ή στα επόμενα που θα πει; Συνειδητοποιούσε απ' την άλλη το μέγεθος των δεσμεύσεων που αναλάμβανε προφέροντάς την; Ισχυριζόταν (ορισμός της πεποίθησης) με άλλα λόγια ότι στον συγκεκριμένο έστω σημείο κατείχε την απόλυτη αλήθεια; Πίστευε άρα ότι υπήρχαν τέτοιες; Όπως και μέθοδοι για την αναζήτηση και εξεύρεσή τους; Τις οποίες και μετρήχeto;

Αν ναι, θα έπρεπε και να την πάνε μέχρι τις πιο ακραίες της συνέπειες. Κάτι που αν έκαναν, ούτε λίγο ούτε πολύ ανέτρεπε το κεντρικό δόγμα της μοριακής βιολογίας: DNA makes RNA, RNA makes protein. Εκτός πια κι αν δέχονταν ότι έννοιες όπως empathy↑, synergy, solidarity, governance, innovation, leadership κλπ., δεν αποτελούνταν παρά από αμινοξέα που στα πλαίσια της μεταγραφής (transcription) και μετάφρασης (translation) – διαδικασίας γνωστής ως σύνθεση πρωτεϊνών – είχαν, με την βοήθεια τόσο του mRNA όσο και του tRNA, συνενωθεί στο ριβόσωμα σε πεπτικές αλυσίδες.

...της, οι δε υψηλοί τόνοι, τα «Γαλλικά» ↑, οι τσαμπουκάδες, τα μπινελίκια, οι χριστοπαναγίες και οι μαγκιές εντελώς εκτός του αξιακού της πλαισίου, όχι όμως ότι οι συζητήσεις χωρίς ταμπού και έξω απ' τα δόντια έλειπαν. Πάντα όμως μακριά από ξένα μάτια και αυτιά. Θα παρα-

βιάζαμε μάλιστα ανοιχτές πόρτες αν λέγαμε πως όσο πιο κεκλεισμένων των θυρών διεξάγονταν τόσο πιο αυθόρμητες και ειλικρινείς ήταν. Αρχή που η επιτροπή ad hoc...

Επιτροπολογία⁹³

Ήταν κατά κανόνα *post hoc* ή μάλλον *post factum*, κατόπιν εορτής δηλαδή, που οι επιτροπές ad hoc συστήνονταν με εντολή λίγο πολύ – της συγκεκριμένης πχ συνίστατο, μετά μάλιστα τα ουρανομήκη ποσοστά αποχής από τις τελευταίες ευρωεκλογές και την αυξανόμενη αδιαφορία των πολιτών για τα κοινοτικά πράγματα, στην προαγωγή ακριβώς της εμπιστοσύνης τους στους θεσμούς μέσω της βελτίωσης της εικόνας τους – να κόψουν τον λαιμό τους αλλά να καταθέσουν *hic et nunc* προτάσεις, όποιες κι αν ήταν αυτές, προείχε βλέπετε να καταδειχτεί ότι ο οργανισμός διαθέτει αντανακλαστικά και αφουγκράζεται την κοινή γνώμη. Δηλαδή στην ΕΕ όταν από το πουθενά φτιαχνόταν νέος φορέας για το α ή β ζήτημα, οι πιθανότητες (αυτό) να έχει οξυνθεί μέχρι εκεί που δεν παίρνει και όλοι του οι δείκτες να έχουν βαρέσει κόκκινο αλλά ταυτόχρονα να μην μπορούν να γίνουν και πολλά ή όσα πρέπει να γίνουν πολύ απλά (να είναι απ' αυτά που) δεν γίνονται, μπορεί να μην άγγιζαν, όπως στην χημεία, που όταν σταγόνες βάμματος ηλιοτροπίου βάφουν κόκκινο ένα διάλυμα τότε είναι όξινο και τέρμα, το 100%, δεν παύει όμως να το πλησίαζαν επικίνδυνα στον βαθμό που ανεβαίναμε κλίμακα, πχ από απλή επιτροπή (committee) ad hoc σε σοφών, από σοφών σε εμπειρογνομόνων, από εμπειρογνομόνων σε συμβουλευτική (advisory) και από συμβουλευτική σε διαβουλευτική (consultative) κι από εκεί σε steering (διευθύνουσα) και μετά πάλι σε επιτροπή αλλά commission αυτή την φορά μέχρι σε πολύ ακραίες περιπτώσεις (την πολυγλωσσία↑ ή τον ευρωπαϊκό τρόπο ζωής↑ λόγου χάρη) και σε Επίτροπο της Κομισιόν (commissioner).

..., εισηγούμενη τι παρακαλώ; την ιδέα διαδικτυακής αναμετάδοσης μέσω web-streaming μέρους των συζητήσεων του Συμβουλίου Υπουργών, αγνοεί ή κάνει ότι αγνοεί. Που ποντάρει; Μα στην ικανότητά τους – όπως πχ και ο Πιραντέλλο, γράφοντας το «Απόψε αυτοσχεδιάζουμε», στην των ηθοποιών να αυτοσχεδιάσουν ή έστω να κάνουν ότι αυτοσχεδιάζουν επί σκηνής – αν όχι να συζητήσουν να κάνουν ότι συζητούν δημοσίως. Βάσιμα; Κατά την υποκειμενική πάντα, έτσι; να συνεννοούμαστε, εκτίμηση...

93 Επιτροπολογία (Commitology) : σύνολο διαδικασιών και κανόνων που διέπουν την σύσταση και λειτουργία των διαφόρων επιτροπών και την συμμετοχή των ΚΜ σε αυτές

Εκτιμώντας⁹⁴ ...

...ο Λ. στους εσωτερικούς του μονολόγους, ότι κατ' ουσίαν κι η δημόσια συζήτηση σε 28 μονολόγους αναλωνόταν, μόνο που ήταν εξωτερικοί,

εκτιμώντας ότι, απουσία αντιλόγου, έφερνε περισσότερο σε διάλογο κουφών, εκτιμώντας ότι η ανταλλαγή αυτή καθαυτή απόψεων στην οποία στόχευε εξαντλείτο στην μονομερή κατάθεσή τους,

εκτιμώντας ότι κάθε άλλο παρά συνίστατο σε αντιπαραβολή επιχειρημάτων (arguments) και πολιτισμένη έστω εκδοχή λογομαχίας (argument),

εκτιμώντας δε ότι, όσο τον λόγο είχε...

Η ομιλία

Διαβάζοντάς την φωναχτά, περιθώρια ανάγνωσης της προσωπικότητάς του φυσικά δεν άφηνε. Τίποτε επίσης δεν έδινε την εντύπωση ότι την είχε γράψει ο ίδιος. Αν άλλωστε το είχε κάνει δεν θα χανόταν αυτό που θα έδινε έμφαση στα σημεία που του είχε κοστίσει να αποτυπώσει σε χαρτί. Και εκεί που στον προφορικό λόγο αν ήθελε να αιωρείται, το υπερβάλλον βάρος έπρεπε να το πετάξει, στον γραπτό, σαν τον επιβάτη business class, ποσώς τον ένοιαζε. Η απουσία επίσης από το κείμενο, γιατί για γραπτό κείμενο επρόκειτο, φατικών εκφράσεων όπως έεεε, ας πούμε, τώρα... κλπ. ή ρητορικών σχημάτων του στυλ «δεν είναι έτσι;», «αν θέλετε» κ.α. που αν ήταν ομιλία με όλη την σημασία της λέξης, θα γεννούσαν ερωτηματικά για τον λόγο ύπαρξής τους, έδειχνε ότι και η επιβεβαίωση περίττεινε – πόσο τραγικά έλειπε στην Κοινότητα το hear, hear, hear και τα pay, pay, pay της βουλής των Κοινοτήτων! – και ήθελε να το ξεπετάξει μια ώρα αρχύτερα. Εξ ου και πάταγε γκάζι μέχρι να το σανιδώσει. Δεν ήταν η ανυπομονησία αυτού που, σκέτος χείμαρρος, φοβάται μην τον διακόψουν ή που επείγεται κάτι σπουδαίο να πει και που τον πνίγει αλλά πιο πεζά εκείνου που θέλει να ξεμπερδεύει μια και καλή. Από την ταχύτητα άλλωστε και μόνο της εκφοράς του λόγου του, συμπέραινε αβίαστα κανείς ότι ούτε επί τόπου φτιαχνόταν ούτε εκ των ενόντων. Ταχύτητα που αναπτύσσοντάς την δεν γινόταν να ελπίζει, εκτός κι αν τους απέδιδε υπερφυσικές ικανότητες, ότι οι διερμηνείς θα τα έβγαζαν πέρα και οι ακροατές θα ήταν όλοι αυτιά.

...ομολόγός τους, οι υπόλοιποι μονίμως συλλαμβάνονταν να μεριμνούν και να τυρβάζουν περί πολλά ενός δε ήτο χρεία,

εκτιμώντας μάλιστα πως δεν το είχαν και σε τίποτε να τον αφήσουν μπουκάλα...

Άδεια καρέκλα

Το γνωστό συμβάν με την άδεια καρέκλα⁹⁵ κάπου στην δεκαετία του 60 πρέπει να είχε προκαλέσει και ανεπούλτητα τραύματα και μετατραυματικό στρες γιατί ακόμα και μετά παρέλευση πενήντα και βάλε χρόνων με το που αυτή για οποιοδήποτε λόγο άδειαζε – και οι λόγοι ποίκιλλαν από φυσική ανάγκη μέχρι και ιστορική αναγκαιότητα – πάραυτα καλυπτόταν απ' τα οπίσθια του αμέσως επόμενου στην ιεραρχία εκπροσώπου της χώρας που τύχαινε παρών, συνήθως του

94 Εκτιμώντας (Considérant) : Κάθε νομοθετική πράξη στην ΕΕ περιέχει στο προοίμιο της και αιτιολογικές σκέψεις (recitals), γνωστές και ως «εκτιμώντας» επειδή κάθε μια αρχίζει με το ρήμα αυτό

95 Κρίση της άδειας καρέκλας : Κρίση που τον Ιούλιο του 1965 προκάλεσε ο Πρόεδρος της Γαλλίας Ντε Γκόλ ανακαλώντας τον μόνιμο αντιπρόσωπό της στην ΕΟΚ και αρνούμενος την συμμετοχή της χώρας του στα Συμβούλια Υπουργών που επί εξάμηνο θα διεξάγονταν ερήμην της

πρέσβη, αν και την δουλειά, εφόσον κι ο υπουργός δεν έβλεπε τίποτε το θεσμικά μεμπτό, την έκανε ακόμα και η ιδιαίτερα του, το ζητούμενο όντας να διατρανωθεί με τον πιο εμφατικό τρόπο πέρα από το ότι το κράτος είχε μια συνέχεια, δεν ήταν σκορποχώρι αφενός και ότι η χώρα απουσία του πρώτου τη τάξει έστω και για λίγα λεπτά δεν θα δεχόταν τετελεσμένα αφετέρου, ότι το να διαβαστεί πολιτικά η εκκένωσή της κατά τα δευτερόλεπτα που θα μεσολαβούσαν μέχρι την πλήρωσή της θα συνιστούσε μείζον ολίσθημα. Όχι ότι κανείς θα το αποπειράτο, η εποχή των θεατρinισμών με τον ένα να την κοπανάει στα καλά καθούμενα και την άλλη σαν την τελευταία κυράτσα να ζητά τα λεφτά της πίσω⁹⁶, έχοντας ευτυχώς παρέλθει ανεπιστρεπτή. Η Ευρώπη των 6 άλλωστε δεν ήταν η Ευρώπη των 28. Στην πρώτη όταν μιλούσε ο Ντε Γκώλ και η Θάτσερ οι πάντες στέκονταν σούζα. Στην δεύτερη το να την κάνεις για τουαλέτα ή ακόμα χειρότερα για Ζάβεντεμ⁹⁷ με το που διάβασες το κατεβατό σου δεν θεωρούνταν σε καμιά περίπτωση αγένεια πόσο μάλλον που οι συνεδριάσεις είχαν κερδίσει σε μήκος και χάσει σε ενδιαφέρον. Υπό ένα όρο φυσικά. Ότι ίσχυε η αρχή της αμοιβαιότητας. Δημιουργούνταν πάντως η εντύπωση στον αδαή ότι σε σύγκριση με τους 6 μήνες που είχε διαρκέσει τότε το μποϊκοτάρισμα του ντε Γκώλ χωρίς να καταρρεύσει και το όλο οικοδόμημα, καμιά χώρα, ακόμα και η κραταιά Γερμανία, δεν είχε πια την πολυτέλεια της άδειας καρέκλας ούτε ελάχιστα δευτερόλεπτα και ότι μόνο και μόνο η θέα της ήταν ανυπόφορη για το ίδιο της το γόητρο. Το ευτύχημα ήταν ότι οι υποψήφιοι να την καλύψουν όχι μόνο δεν έλειπαν αλλά ούτε και χρειάζονταν παρακαλετά. Διότι ναι μεν ήταν η σκιά του υπουργού, δεν τον συνόδευαν όμως και στο μέρος. Απεναντίας ήταν και πρόθυμοι και προετοιμασμένοι για τον ρόλο μια και εκ πείρας γνώριζαν ότι το ενδεχόμενο να κληθούν να εκπροσωπήσουν την χώρα στο υψηλότερο δυνατό επίπεδο έστω για λίγα λεπτά δεν ήταν σενάριο επιστημονικής φαντασίας αλλά μπορούσε να τεθεί επιτακτικά ανά πάσα στιγμή, οπότε όλοι μα όλοι είχαν ψυχολογικά προετοιμαστεί για τον ρόλο. Ένα ρόλο είναι αλήθεια που δεν απαιτούσε και ιδιαίτερα υποκριτικά χαρίσματα.

...έ τότε με το συμπάθιο αλλά αυτό στο χωριό του το λέγανε κουβέντα να γίνεται. Και για τα μάτια του κόσμου.

...του Λ., όχι. Διότι από συζήτηση γινόταν όση και στο τηλεοπτικό ντιμπέιτ των πολιτικών αρχηγών μια εβδομάδα πριν τις εκλογές.

(συν. από σελ. 73) . . . , στην εντολή στους τεχνικούς να – έτσι το έθετε – ενεργοποιούν ή αντιθέτως απενεργοποιούν, ανάλογα με την φύση της συζήτησης, δημόσιας ή μη, τις κάμερες, στο να δίνει, κατά την διάρκειά της, τον λόγο σε όποιον αγορεύειν βούλεται, να θέτει σε ψηφοφορία το α ή β θέμα,

96 "I want my money back" είχε απαιτήσει η Θάτσερ στις 30-11-79 σε θυελλώδη συνεδρίαση του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου

97 Τοποθεσία στις Βρυξέλλες όπου και το διεθνές αεροδρόμιο της πόλης

να ανακοινώνει το αποτέλεσμα της, να κηρύσσει τα διαλείματα και – όχι πριν ευχαριστήσει τους πάντες δεξιά αριστερά (όχι όμως και πάνω...

Οι ευχαριστίες

Ah yes, not to forget, πρόσθεσε, και ενώ οι μισοί ήταν ήδη όρθιοι και υπ' ατμόν ενώ οι πιο βιαστικοί ήδη στα ασανσέρ, and last but not least, a special thanks to those without whom our communication would have not been what it really was, our↑ interpreters. Please, a special applause for them. They fully deserve it.

...υποχρεώνοντας την ΓΓ↑ που όσο να `ναι καταλάβαινε ότι το να μεταφράζεις, να διερμηνεύεις μάλλον, υπό τέτοιες συνθήκες απαιτούσε μια άλφα μαεστρία, να του το ψιθυρίσει, γνέφοντάς του προς τις καμπίνες) και ευχηθεί καλή επιστροφή – και το ίδιο το τέλος της συνεδρίασης.

Τέλος

Επίλογος

Για να ζητηθεί η μετάφρασή του στα Γ...ά με την διαδικασία του επείγοντος από το cabinet⁹⁸ της Προέδρου που θα επιθυμούσε διακαώς, πέρα από καθαρά λογοτεχνικό ενδιαφέρον, να αποκτήσει ιδίαν γνώμη και για προφανείς λόγους δημοσίου συμφέροντος, πάει να πει πως η βρώμα για το ούτως ειπείν μυθιστόρημα πρέπει να είχε φτάσει μέχρι εκεί. Και πράγματι οι συνέπειες για το image του οργανισμού από (αυτά που δεν θα τα έλεγες ωστόσο με τίποτε) άπλυτα που έβγαζε στην φόρα ήταν ήδη ορατές και έβαιναν διογκούμενες στο βαθμό που γινόταν viral στα σόσιαλ αλλά και βορά των ΜΜΕ, ενώ αποτελούσε κεντρικό θέμα συζήτησης μεταξύ του προσωπικού στις καντίνες και τις καφετέριες της Κομισιόν και των υπολοίπων θεσμών. Για την ταυτότητα του συγγραφέα οι φήμες έδιναν και έπαιρναν τίποτε το χειροπιαστό ωστόσο δεν επέτρεπε να εξακριβωθεί με πάσα βεβαιότητα. Τίποτε εκτός – αλλά από που κι ως που; – ότι αυτό που είχε πλασάρει ως όνομά του στον τίτλο ήταν απλώς καλλιτεχνικό ψευδώνυμο.

Δηλώνοντας ωστόσο η OLAF⁹⁹ αναρμόδια για υπόθεση που απαιτούσε πολύ πιο αχαλίνωτη φαντασία για να χαρακτηριστεί απάτη απ' ότι απλώς (ούτε καν) περιγραφή (αλλά υπενθύμιση) μιας, ας πούμε, φενάκης, άσε που άλλη όρεξη δεν είχε, την στιγμή που εδώ καράβια χάνονταν, απ' το να κάνει το κείμενο φύλλο και φτερό μπας και εκμαιεύσει στοιχεία που θα την οδηγούσαν στον δράστη, η πειθαρχική επιτροπή προσωπικού επεδείκνυε απεναντίας αξιοθαύμαστα αντανακλαστικά, εξαπολύοντας έρευνα κατ' αγνώστων (contre X).

98 [https://en.wikipedia.org/wiki/Cabinet_\(European_Commission\)](https://en.wikipedia.org/wiki/Cabinet_(European_Commission))

99 OLAF (Office Européen de lutte antifraude) : Ευρωπαϊκή υπηρεσία καταπολέμησης της απάτης

P.s.

Αγαπητές φίλες, για να φτάσατε μέχρις εδώ, θα παρατηρήσατε με θυμό ίσως και κάτι που δεν γίνεται να αφήσω ασχολίαστο. Ποιο είναι αυτό; Ότι ο κόσμος που περιγράφω λες και κατοικείται αποκλειστικά σχεδόν από μέρη του λόγου γένους αρσενικού: ο διερμηνέας, ο μεταφραστής, ο υπάλληλος, ο πρόεδρος, ο υπουργός, αυτός, εκείνος, ο τάδε, ο δείνα, ο έτσι, ο αλλιώς, ο πήξε, ο δείξε κλπ. Που είναι τέλος πάντων οι γυναίκες θα σκεφτήκατε και με το δίκιο σας!

Θα μου ήταν φυσικά πανεύκολο, έτσι δεν είναι;, να είχα προσθέσει σε κάθε ουσιαστικό, επίθετο και αντωνυμία την αντίστοιχη θηλυκή κατάληξη ή άρθρο. Και το θέμα θα είχε λήξει. Έ λοιπόν, ξέρετε κάτι; Το επιχείρησα. Αποτέλεσμα; Η δικαιοσύνη όντως αποκαταστάθηκε, του κειμένου όμως, ήταν που ήταν άτεχνο, του άλλαξε τα φώτα. Ωραία, και τι θα γίνει, θα μου πείτε. Που θα πάει αυτή η κατάσταση; Ερωτήματα που και μένα, πιστέψτε με, με ταλανίζουν. Αλλά όσο κι αν σπάω το μυαλό μου λύση δεν βρίσκω. Προς το παρόν τουλάχιστον. Ιδέες;